

Majesteitelijk en magistratelijk

De Nederlandse burgemeester en de staat van het ambt

BIJLAGEN BIJ HET ONDERZOEKSRAPPORT

20/03/2014

Tilburgse School voor Politiek en Bestuur

DEMOS - Centrum voor Beter Bestuur en Burgerschap

Inhoudsopgave

Bijlage 1. Leden van de Begeleidingscommissie	5
Bijlage 2. Overzicht respondenten	7
Bijlage 3. Vragenlijst	13
Bijlage 4. Analyse enquête	37
Bijlage 5. Onderzoeksverslag agenda-analyse	97
Bijlage 6. Overzicht gespreksnotities en verslagen focusgroepen	115

Bijlage 1. Leden van de Begeleidingscommissie

Bart Engberts

Ministerie van Veiligheid en Justitie, directoraat-generaal Politie

Flora Trumpie

Ministerie van Veiligheid en Justitie, directoraat-generaal Politie

Hein Tromp

Kabinetschef van de Commissaris van de Koning provincie Fryslân

Jan Mulder (plaatsvervangend lid)

Waarnemend kabinetschef van de Commissaris van de Koning provincie Fryslân

Meine Henk Klijnsma - voorzitter

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, afdeling Bestuurlijke Inrichting en Democratie

Melanie Hermus

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, afdeling Politieke Ambtsdragers/Kabinet

Merel de Groot - secretaris

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, Bureau Verkenningen en Onderzoek

Michiel Geuzinge

Beleidsmedewerker Openbare Orde en Veiligheid, Vereniging Nederlandse Gemeenten

Petra Pouwelsen (plaatsvervangend lid)

Plaatsvervangend Kabinetschef van de Commissaris van de Koning provincie Fryslân

Reinier Fleurke

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, afdeling Bestuurlijke Inrichting en Democratie

Ruud van Bennekom

Directeur, Nederlands Genootschap van Burgemeesters

Wendy Opperman

Ministerie van Veiligheid en Justitie, directie Veiligheid en Bestuur

Bijlage 2. Overzicht respondenten

Interviews

<i>Naam</i>	<i>Voornaam</i>	<i>Functie</i>		<i>Datum</i>	<i>Onderzoeker(s)</i>	<i>Thema 1</i>	<i>Thema 2</i>
Apotheker	Harm Hayo	burgemeester	Súdwest-Fryslân	02-10-13	Linze Schaap	Identiteitsvorming	Herindeling
De Cloe	Dick	vml. waarnemend burgemeester	Bergen op Zoom	18-11-13	Niels Karsten en Luc Jansen	Bestuurscultuur	Waarnemend burgemeesterschap
Meijer	Henk Jan	burgemeester	Zwolle	16-09-13	Niels Karsten en Charlotte Henst	Veiligheidsregio	Regionalisering
Nienhuis	Astrid	burgemeester	Landsmeer	16-12-13	Julien van Ostaaijen en Charlotte Henst	Regionalisering	Politiek-bestuurlijke verhoudingen
Noordanus	Peter	burgemeester	Tilburg	13-01-14	Frank Hendriks	<i>Social innovation</i>	Regionalisering
Poppe-de Looff	Leny	burgemeester	Zundert	29-01-14	Julien van Ostaaijen en Charlotte Henst	Openbare orde en veiligheid	Regionalisering
Rabelink	Gerard	burgemeester	Zierikzee	14-10-13	Niels Karsten en Charlotte Henst	Strategische visievorming	Partijlidmaatschap
Schoenmaker	Milo	burgemeester	Gouda	27-11-13	Linze Schaap en Charlotte Henst	Politiek-bestuurlijke verhoudingen	Maatschappelijk initiatief
Staatsen	Jeroen	burgemeester	Voorschoten	25-09-13	Niels Karsten en Luc Jansen	Waarnemend burgemeesterschap	Bestuurscultuur
Van de Donk	Wim	commissaris van de Koning	Noord-Brabant	20-01-14	Frank Hendriks en Niels Karsten	N.v.t.	N.v.t.
Van Gijzel	Rob	burgemeester	Eindhoven	28-11-13	Niels Karsten en Charlotte Henst	Openbare orde en veiligheid	Regionalisering
Van 't Veld	Mirjam	burgemeester	Stichtse Vecht	21-11-13	Niels Karsten en Luc Jansen	Herindeling	Openbare orde en veiligheid
Vermeulen	Annemieke	burgemeester	Leusden	14-11-13	Niels Karsten en Charlotte Henst	Maatschappelijk initiatief	Strategische visievorming

<i>Naam</i>	<i>Voornaam</i>	<i>Functie</i>	<i>Gemeente/organisatie</i>	<i>Datum</i>	<i>Onderzoeker(s)</i>
Cognitieve interviews ten behoeve van vragenlijst					
Baart	Annette	gemeentesecretaris	Tilburg	07-08-13	Sabine van Zuydam
Haanen	Gabrielle	gemeentesecretaris	Woensdrecht	15-08-13	Niels Karsten
Van Kruijsbergen	Michiel	gemeentesecretaris	Leerdam	08-08-13	Sabine van Zuydam

Ontvangen agenda's ten behoeve van de *pilot* van de agenda-analyse

De Prieëlle	John	waarnemend burgemeester	Ouderkerk
Eugster	Jetty	burgemeester	Schijndel
Naterop	Fons	burgemeester	Aalburg
Rombouts	Ton	burgemeester	's-Hertogenbosch

Ontvangen agenda's ten behoeve van de agenda-analyse

Berghoef	Bert	burgemeester	Aalten
Bijl	Cees	burgemeester	Emmen
Bolsius	Lucas	burgemeester	Amersfoort
Borgdorff	André	burgemeester	Binnenmaas
Crossen-Looijenga	Titia	burgemeester	Woudenberg
De Jong	Peter	burgemeester	Westvoorne
De Jonge	Peter	waarnemend burgemeester	Hoogezand-Sappemeer
De Vries	Miranda	burgemeester	Geldermalsen
Goldschmeding-Vlaar	Marian	burgemeester	Stede Broec
Koopmanschap	Amy	burgemeester	Diemen
Loohuis	Karel	burgemeester	Hoogeveen
Nuis	Willem	burgemeester	Tholen

Palmen	Ryan	burgemeester	Hilvarenbeek
Schelberg	Sander	burgemeester	Hengelo
Tange	Peter	burgemeester	Wormerland
Ter Keurs	Eric	burgemeester	Tytsjerksteradiel
Van Asseldonk	Toon	burgemeester	Overbetuwe
Van der Borg	Dirk	burgemeester	Molenwaard
Veenstra	Fred	burgemeester	Franekeradeel
Wolfsen	Aleid	burgemeester	Utrecht

Meeloopdagen

Schrijer	Dominic	burgemeester	Zwijndrecht	22-08-13 & 10-09-13	Niels Karsten
Eugster	Jetty	burgemeester	Schijndel	09-10-13	Niels Karsten
Bolsius	Lucas	burgemeester	Amersfoort	09-12-13	Niels Karsten

Deelnemers focusgroepen

'De ontwikkeling van het burgemeestersambt sinds 2002'

Gorter	Gerrit Jan	burgemeester	Zeewolde	24-10-13	Linze Schaap en Niels Karsten
Janssen	Giel	burgemeester	Halderberge	24-10-13	Linze Schaap en Niels Karsten
Broertjes	Jan	burgemeester	Midden-Drenthe	24-10-13	Linze Schaap en Niels Karsten
Van Hedel	Alex	burgemeester	Neerijnen	24-10-13	Linze Schaap en Niels Karsten
Hellegers	Henk	burgemeester	Uden	24-10-13	Linze Schaap en Niels Karsten
Groeneweg	Wim	burgemeester	Vianen	24-10-13	Linze Schaap en Niels Karsten

'Reflectie op het burgemeestersambt anno 2013'

Carsouw	Imke	directievoorzitter	Brainport Development	12-01-14	Reactie per e-mail
De Vet	Kees Jan	directieraadslid	Vereniging van Nederlandse Gemeenten	30-10-13	Frank Hendriks en Niels Karsten
Gerritsen	Erik	bestuursvoorzitter	Bureau Jeugdzorg Agglomeratie Amsterdam	25-01-14	Reactie per e-mail
Hillenaar	Hugo	hoofdofficier van justitie	Zeeland-West-Brabant	30-10-13	Frank Hendriks en Niels Karsten
Jorritsma	John	commissaris van de Koning	Provincie Fryslân	30-10-13	Frank Hendriks en Niels Karsten
Mooij	André	eigenaar	André Mooij Advies	30-10-13	Frank Hendriks en Niels Karsten
Otten	Peter	voorzitter	Nederlandse Vereniging voor Raadsleden	30-10-13	Frank Hendriks en Niels Karsten
Streefkerk	Jan	partner	Consort	30-10-13	Frank Hendriks en Niels Karsten
Verschuur	Peter	districtschef	Politie Tilburg	20-01-14	Reactie per e-mail
Woestenberg	Irma	gemeentesecretaris	's-Hertogenbosch	30-10-13	Frank Hendriks en Niels Karsten

'Ervaringen van de burgemeesters met het ambt'

Augusteijn	Roel	waarnemend burgemeester	Maasdonk	04-11-13	Frank Hendriks en Julien van Ostaaijen
De Priëlle	John	waarnemend burgemeester	Ouderkerk	04-11-13	Frank Hendriks en Julien van Ostaaijen
Gorter	Gerrit Jan	burgemeester	Zeewolde	04-11-13	Frank Hendriks en Julien van Ostaaijen
Ostendorp	Hans-Martijn	burgemeester	Bunnik	04-11-13	Frank Hendriks en Julien van Ostaaijen
Stapelkamp	Anton	burgemeester	Kapelle	04-11-13	Frank Hendriks en Julien van Ostaaijen
Van Eijk	Theo	waarnemend burgemeester	Uitgeest	04-11-13	Frank Hendriks en Julien van Ostaaijen
Van Oosterhout	Eric	burgemeester	Aa en Hunze	04-11-13	Frank Hendriks en Julien van Ostaaijen

'De toekomst van het burgemeestersambt'

Baars	André	burgemeester	Ermelo	06-11-13	Linze Schaap en Niels Karsten
Bonthuis	André	waarnemend burgemeester	Schoonhoven	06-11-13	Linze Schaap en Niels Karsten
Delissen-van Tongerlo	Wilma	burgemeester	Peel en Maas	06-11-13	Linze Schaap en Niels Karsten
Koen	Frank	burgemeester	Capelle aan den IJssel	06-11-13	Linze Schaap en Niels Karsten
Luesink	Kees	burgemeester	Doesburg	06-11-13	Linze Schaap en Niels Karsten
Nienhuis	Astrid	burgemeester	Landsmeer	06-11-13	Linze Schaap en Niels Karsten
Schouten	Theo	burgemeester	Oldenzaal	06-11-13	Linze Schaap en Niels Karsten
Ubachs	Hans	burgemeester	Laarbeek	06-11-13	Linze Schaap en Niels Karsten
Van Hemmen	Dick	burgemeester	Nunspeet	06-11-13	Linze Schaap en Niels Karsten
Van Kooten	Henny	burgemeester	Noord-Beveland	06-11-13	Linze Schaap en Niels Karsten
Van Oostrum	Joost	burgemeester	Rhenen	06-11-13	Linze Schaap en Niels Karsten

Aanvullende observatiemomenten en activiteiten

Ochtendprogramma NGB Jaarcongres 2013	Amersfoort, 03-10-2013	Niels Karsten en Julien van Ostaaijen
NGB Actuele tafel 'Nationale politie en de burgemeester'	Leusden, 30-10-2013	Niels Karsten
VB Noord Studiemiddag 'Burgemeester: boven de politiek?'	Leeuwarden, 08-11-2013	Linze Schaap
Gemeenteraadsvergadering Leusden	Leusden, 14-11-2013	Niels Karsten
NGB Actuele tafel 'Herstelrecht: nieuwe kansen op duurzame veiligheid?'	Leusden, 20-11-2013	Niels Karsten
Symposium 'Burgemeester van de toekomst - Symbool of superheld'	Breda, 29-11-2013	Frank Hendriks

Bijlage 3. Vragenlijst

[UITNODIGING]

Geachte burgemeester,

Graag nodig ik u uit deel te nemen aan een enquête over het burgemeestersambt anno 2013.

Deze enquête maakt deel uit van een onderzoek dat de Tilburgse School voor Politiek en Bestuur uitvoert in opdracht van de ministeries van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en Veiligheid en Justitie. Op 18 juli jl. ontving u al een aanbevelingsbrief van minister Plasterk over het onderzoek, dat ook wordt gesteund door het Nederlands Genootschap van Burgemeesters. Het onderzoek moet inzicht geven in de ontwikkeling van het ambt sinds de dualisering in 2002, de feitelijke positie van de burgemeester, de invulling die het ambt anno 2013 krijgt en de beleving van het ambt door burgemeesters zelf. De onderzoeksresultaten worden gebruikt voor visievorming en beleidsontwikkeling rond het burgemeestersambt en kunnen nuttige informatie opleveren voor uzelf en uw collega-burgemeesters.

Om de kwaliteit en herkenbaarheid van het onderzoek te waarborgen, is uw medewerking onontbeerlijk. De onderzoekers zouden uw medewerking daarom zeer waarderen.

De vragenlijst bevat onder andere vragen over uw functioneren als burgemeester, uw opvattingen over de taken en rollen van burgemeesters en uw verwachtingen over de toekomst van het ambt. In totaal duurt het invullen van de enquête ongeveer 25 minuten. Uw antwoorden worden anoniem verwerkt en zullen in de rapportage niet tot personen herleidbaar zijn.

Indien u nadere informatie over dit onderzoek wenst of problemen ondervindt bij het invullen kunt u contact opnemen met de contactpersoon dr. Niels Karsten (n.karsten@uvt.nl of 013-4663755).

Met vriendelijke groet,

Ruud van Bennekom
Nederlands Genootschap van Burgemeesters

[TOELICHTING ONDERZOEKERS]

Geachte burgemeester,

Wij stellen het zeer op prijs dat u deze enquête over het burgemeestersambt anno 2013 in wilt vullen.

De enquête bestaat uit vijf delen: a) uw invulling van het burgemeesterschap, b) de burgemeester in het gemeentebestuur, c) burgemeester en samenleving, d) burgemeester en openbare orde en veiligheid en e) achtergrondkenmerken. Bij elk van de delen is een korte toelichting opgenomen.

De vragenlijst bestaat in totaal uit 40 vragen. De meeste daarvan zijn gesloten meerkeuzevragen. De vragenlijst bevat enkele open vragen. In het totaal duurt het invullen van de enquête ongeveer 25 minuten.

Aan het eind van de enquête wordt u uitgenodigd deel te nemen aan rondetafelgesprekken met andere burgemeesters waarin de voorlopige resultaten van het onderzoek worden besproken. We zouden uw aanwezigheid daarbij zeer waarderen. Wij houden u in ieder geval via het Nederlands Genootschap van Burgemeesters op de hoogte van de voortgang van het onderzoek en de uitkomsten van de enquête.

Voor nadere informatie of vragen kunt u contact opnemen met dr. Niels Karsten (n.karsten@uvt.nl, 013-4663755).

Met vriendelijke groet, namens de onderzoekers,

prof. dr. Frank Hendriks

Hoogleraar Vergelijkende Bestuurskunde

Tilburgse School voor Politiek en Bestuur

A) Uw invulling van het burgemeesterschap

De enquêtevragen in dit deel hebben allereerst betrekking op de manier waarop u persoonlijk de functie van burgemeester inhoud geeft en wat u belangrijk vindt in het ambt. Daarnaast heeft dit deel van de enquête betrekking op uw rol als burgemeester.

Vraag 1

Hoeveel uur per week besteedt u gemiddeld aan uw werkzaamheden als burgemeester (incl. nevenfuncties die u uit hoofde van uw functie vervult)?

_____ uur per week

Vraag 2

Kunt u -bij benadering- aangeven hoeveel uur u gemiddeld per week besteedt aan de onderstaande taken? Het gaat hierbij om alle activiteiten die u in het kader van deze taken verricht inclusief voorbereiding, intern overleg e.d.

Voorzitterschap van raad en college _____

Uitvoering geven aan veiligheidsbeleid, waaronder handhaving van de openbare orde en veiligheid en crisisbeheersing _____

Uitvoering geven aan overige delen van de eigen portefeuille _____

Onderhouden van contacten met maatschappelijke organisaties en bedrijven in het kader van uw rol als burgemeester (dus: functionele/instrumentele contacten) _____

Representatie van de gemeente _____

Activiteiten in het kader van intergemeentelijke samenwerking _____

Ombudsfunctie (o.a. contacten t.b.v. het overbruggen van tegenstellingen binnen de bevolking, zijn van vertrouwenspersoon, optreden als sociaal raadsman) _____

Rechtmatigheidstoezicht (bewaken van de rechtmatigheid van besluiten van raad en college) _____

Onbezoldigde nevenfuncties _____

Bezoldigde nevenfuncties _____

Overig _____

Vraag 3

Hieronder vindt u zes algemene taken en activiteiten van de burgemeester in gemeentelijke beleidsprocessen. Kunt u van elk daarvan aangeven hoe belangrijk u deze vindt in uw functioneren?

	Zeer belangrijk	Belangrijk	Niet erg belangrijk	Niet belangrijk	n.v.t.
Uitvoeren van bij wet aan de burgemeester opgedragen taken	☐	☐	☐	☐	☐
Vorbereiden van raadsvoorstellen naar aanleiding van initiatieven van de gemeenteraad	☐	☐	☐	☐	☐
Vorbereiden van raadsvoorstellen op eigen initiatief en initiatief van het college	☐	☐	☐	☐	☐
Uitvoeren van raadsbesluiten	☐	☐	☐	☐	☐
Verantwoording afleggen aan de gemeenteraad	☐	☐	☐	☐	☐
Vertegenwoordigen van de gemeente	☐	☐	☐	☐	☐

Vraag 4

In uw functioneren kunnen meerdere waarden een rol spelen. Hieronder staan zes waarden van goed bestuur. Kunt u in een rangschikking aangeven hoe belangrijk deze waarden voor u als burgemeester zijn? Geef de belangrijkste het cijfer 1, de op één na belangrijkste het cijfer 2, etc. De minst belangrijke waarde krijgt het cijfer 6.

Onpartijdigheid	_____
Onafhankelijkheid	_____
Rechtmatigheid	_____
Doelmatigheid	_____
Responsiviteit (t.o.v. de samenleving)	_____
Integriteit	_____

Vraag 5

In de uitvoering van uw functie als burgemeester kunt u verschillende bronnen van gezag benutten in relatie tot de samenleving. Hieronder staat een aantal mogelijke gezagsbronnen. Kunt u aangeven welke vijf bronnen voor u belangrijk zijn alsmede hoe belangrijk deze zijn? Kunt u maximaal vijf bronnen selecteren en rangschikken?

	Belangrijkste	Op één na belangrijkste	Op twee na belangrijkste	Op drie na belangrijkste	Op vier na belangrijkste
De Kroonbenoeming	☐	☐	☐	☐	☐
Het advies van de gemeenteraad bij de benoeming	☐	☐	☐	☐	☐
Wettelijke bevoegdheden	☐	☐	☐	☐	☐
De inhoud van mijn portefeuille	☐	☐	☐	☐	☐
De manier waarop ik persoonlijk mijn portefeuille invul	☐	☐	☐	☐	☐
Leiderschapsstijl	☐	☐	☐	☐	☐
Partijlidmaatschap	☐	☐	☐	☐	☐

Herkenbaarheid voor partijen in de samenleving	☐	☐	☐	☐	☐
Deskundigheid	☐	☐	☐	☐	☐
Mijn persoonlijkheid	☐	☐	☐	☐	☐
Overtuigingskracht	☐	☐	☐	☐	☐
Positie boven de partijen	☐	☐	☐	☐	☐
Persoonlijk contact	☐	☐	☐	☐	☐
Ervaring	☐	☐	☐	☐	☐

Uw functioneren en de omstandigheden

Hieronder volgt een aantal stellingen over allereerst de omstandigheden waaronder u uw functie uitoefent en daarna over uw functioneren. In hoeverre bent u het eens met deze stellingen?

Vraag 6

De omstandigheden waaronder u uw functie uitoefent

	Helemaal oneens	Oneens	Eens	Helemaal eens	Geen mening
Aan de functie van burgemeester wordt een grote maatschappelijke waarde toegekend.	☐	☐	☐	☐	☐
Landelijk beleid en wetgeving bieden mij als burgemeester voldoende beleidsruimte.	☐	☐	☐	☐	☐
Het raadsvoorzitterschap laat zich goed combineren met het voorzitterschap van het college.	☐	☐	☐	☐	☐
Media-aandacht voor de publieke besluitvorming in mijn gemeente werkt verlamdend.	☐	☐	☐	☐	☐
Het gebruik van sociale media door burgers maakt hun opvattingen over de burgemeester inzichtelijk.	☐	☐	☐	☐	☐

Van het burgemeesterschap gaat een natuurlijk gezag uit.

Het college laat mij voldoende ruimte om invulling te geven aan mijn portefeuille(s).

Vraag 7

Uw functioneren

	Helemaal oneens	Oneens	Eens	Helemaal eens	Geen mening
Er zijn voor mij als burgemeester te weinig trainings- en coachingsmogelijkheden.	☐	☐	☐	☐	☐
Ik heb plezier in mijn werk.	☐	☐	☐	☐	☐
Ik organiseer regelmatig mijn eigen tegenspraak.	☐	☐	☐	☐	☐
De Commissaris van de Koning is voor mij een belangrijk klankbord.	☐	☐	☐	☐	☐
Intervisie tussen burgemeesters onderling is voor mij van grote waarde.	☐	☐	☐	☐	☐
De waarden van mijn politieke partij komen tot uitdrukking in mijn functioneren als burgemeester.	☐	☐	☐	☐	☐
Ik heb last van een te hoge werkdruk.	☐	☐	☐	☐	☐

B) Burgemeester in het gemeentebestuur

De enquêtevragen in dit deel hebben betrekking op de ervaringen die u hebt opgedaan bij de uitoefening van uw ambt binnen het gemeentebestuur. De politieke context en uw relatie met de gemeenteraad en de overige collegeleden staan hierbij centraal.

Vraag 8

Kunt u aangeven hoe belangrijk de onderstaande activiteiten voor u zijn in uw contact met de gemeenteraad?

	Ze er be lang rijk	Be lang rijk	Niet erg be lang rijk	Niet be lang rijk	n.v.t.
Voorzitten van de raad	☐	☐	☐	☐	☐
Bemiddelen in conflicten	☐	☐	☐	☐	☐
Coachen van raad en raadsleden	☐	☐	☐	☐	☐
Kwaliteit van de besluitvorming bewaken	☐	☐	☐	☐	☐
Overleg met fractievoorzitters/seniorenoverleg/p residium	☐	☐	☐	☐	☐
Draagvlak verwerven	☐	☐	☐	☐	☐
Verantwoording afleggen	☐	☐	☐	☐	☐
Richting geven aan het beleid	☐	☐	☐	☐	☐
Integriteit bewaken	☐	☐	☐	☐	☐

Vraag 9

Kunt u aangeven hoe belangrijk de onderstaande activiteiten voor u zijn in uw contact met het college?

	Zeer belangrijk	Belangrijk	Niet erg belangrijk	Niet belangrijk	n.v.t.
Voorzitten van het college	☐	☐	☐	☐	☐
Bemiddelen in conflicten	☐	☐	☐	☐	☐
Coachen van college en wethouders	☐	☐	☐	☐	☐
Kwaliteit van de besluitvorming bewaken	☐	☐	☐	☐	☐
Draagvlak verwerven	☐	☐	☐	☐	☐
Verantwoording afleggen	☐	☐	☐	☐	☐
Richting geven aan het beleid	☐	☐	☐	☐	☐
Integriteit bewaken	☐	☐	☐	☐	☐

Vraag 10

Maken er, naast de wettelijke taken van de burgemeester, nog andere inhoudelijke taken onderdeel uit van uw portefeuille (bijvoorbeeld communicatie, cultuur, onderwijs, enz.)?

- Ja
- Nee [ga door naar vraag 12]

Vraag 11

In dien u vraag 10 met 'ja' hebt beantwoord, welke taken maken er dan nog meer onderdeel uit van uw portefeuille? (er zijn meerdere antwoorden mogelijk)

- Personeel en organisatie
- Financiën

- Economische zaken

- Communicatie/public relations

- Regionale samenwerking

- Integriteit

- Zorg/welzijn

- Wonen

- Sociale zaken/werkgelegenheid

- Cultuur

- Onderwijs

- Toerisme/recreatie

- Openbaar vervoer/verkeer

- Anders: _____

Vraag 12

Één van de taken van de gemeenteraad is het controleren van het college en de burgemeester. In welke mate wordt u door de gemeenteraad ter verantwoording geroepen bij het uitvoeren van de volgende taken?

	Niet	Zelden	Regelmatig	Vaak	Zeer vaak
Uitvoering van bij wet aan de burgemeester opgedragen taken (waaronder die op het terrein van openbare orde en veiligheid)	☐	☐	☐	☐	☐
Uitvoering van collegebesluiten	☐	☐	☐	☐	☐
Uitvoering van raadsbesluiten	☐	☐	☐	☐	☐
Besluitvorming in regionale samenwerkingsverbanden	☐	☐	☐	☐	☐

Vraag 13

Was u tijdens de meest recente collegevorming in uw gemeente al burgemeester?

- Ja
- Nee [ga door naar vraag 15]

Vraag 14

Indien u vraag 13 met 'ja' hebt beantwoord, wat was dan uw feitelijke rol bij de collegevorming (dus niet alleen formeel)?

- Ik had geen rol
- Ik was initiator
- Ik was bemiddelaar
- Ik was adviseur
- Ik gaf leiding
- Anders: _____

Vraag 15

Hieronder volgt een aantal stellingen over de positie van de burgemeester in het gemeentebestuur. In hoeverre bent u het eens met de onderstaande stellingen?

	Helemaal oneens	Oneens	Eens	Helemaal eens	Geen mening
Het profiel opgesteld door de gemeenteraad is leidend in mijn functioneren.	☐	☐	☐	☐	☐
Het beoordelingskader voor mijn functioneren zoals opgesteld door de gemeenteraad is helder.	☐	☐	☐	☐	☐
Als uit functioneringsgesprekken blijkt dat de burgemeester goed heeft gefunctioneerd, dan moet herbenoeming een automatisme zijn.	☐	☐	☐	☐	☐
De raad moet na afloop van de termijn van de burgemeester naar believen voor een ander kunnen kiezen.	☐	☐	☐	☐	☐
Ik sta onder te grote verantwoordingsdruk van de gemeenteraad.	☐	☐	☐	☐	☐
Inhoudelijke portefeuilles zijn voor een burgemeester onmisbaar (dus niet de veiligheidsportefeuille).	☐	☐	☐	☐	☐
Ik heb voldoende invloed om in regionale samenwerkingsverbanden verschil te kunnen maken.	☐	☐	☐	☐	☐
De gemeenteraad houdt er voldoende rekening mee dat de burgemeester in regionale samenwerkingsverbanden mede afhankelijk is van andere gemeenten.	☐	☐	☐	☐	☐

Vraag 16

Ook in de toekomst kan de burgemeester verschillende rollen innemen in het lokaal bestuur. Hieronder staan vier van dergelijke rollen. Kunt u door middel van een rangschikking aangeven hoe waarschijnlijk deze rollen voor burgemeesters naar uw verwachting over 15 jaar zijn? Het gaat daarbij dus om de waarschijnlijkheid: hoe aannemelijk is het volgens u dat de burgemeester deze rol zal vervullen? De rol die over 15 jaar volgens u het meest waarschijnlijk is geeft u het cijfer 1, de rol die daarop volgt het cijfer 2 etc.

Eigenstandig en onpartijdig voorzitter van raad en college _____

Eerste wethouder (primus inter pares zonder eigenstandige wettelijke taken) _____

Lokaal presidentieel en politiek leider _____

De burgemeester is overbodig geworden _____

Vraag 17

Naast de waarschijnlijkheid van verschillende rollen voor burgemeesters in de toekomst is ook de wenselijkheid van belang. Hoe belangrijk zouden deze rollen volgens u over 15 jaar moeten zijn? De rol die volgens u over 15 jaar het meest belangrijk zou moeten zijn geeft u het cijfer 1, de rol die daarop volgt het cijfer 2 etc.

Eigenstandig en onpartijdig voorzitter van raad en college _____

Eerste wethouder (primus inter pares zonder eigenstandige wettelijke taken) _____

Lokaal presidentieel en politiek leider _____

De burgemeester is overbodig geworden _____

C) Burgemeester en samenleving

In dit deel van de enquête staat de relatie die u als burgemeester onderhoudt met de samenleving centraal. Het gaat hier zowel om de relatie met (individuele) burgers als om de relatie met maatschappelijke organisaties.

Vraag 18

Als burgemeester kunt u verschillende rollen vervullen in relatie tot de samenleving. Hieronder staan acht van dergelijke rollen. Kunt u door middel van een rangschikking aangeven hoe belangrijk deze rollen voor u zijn bij het vervullen van uw functie? Geef de belangrijkste rol het cijfer 1, de op één na belangrijkste het cijfer 2, etc. De minst belangrijke rol krijgt het cijfer 8.

Handhaver	_____
Visieontwikkelaar	_____
Moreel leider	_____
Verbinder	_____
Ombudsman	_____
Vertegenwoordiger/gezicht van de gemeente	_____
Belangenbehartiger namens de gemeente	_____
Burgervader	_____

Vraag 19

In onderstaand schema zijn negen mogelijke doelen opgenomen die betrekking hebben op uw contact met burgers en maatschappelijke organisaties. De doelen volgen de beleidscyclus. Kunt u van elk van deze doelen aangeven hoe belangrijk u ze vindt in uw contact met burgers en maatschappelijke organisaties?

	Zeer belangrijk	Belangrijk	Niet erg belangrijk	Niet belangrijk	n.v.t.
Inzicht krijgen in welke maatschappelijke problemen er spelen	☐	☐	☐	☐	☐
Het verzamelen van informatie en/of kennis t.b.v. beleidsvorming	☐	☐	☐	☐	☐
Inzicht krijgen in de opvattingen van burgers en maatschappelijke organisaties over nog te nemen besluiten van het bestuur	☐	☐	☐	☐	☐
Het betrekken van burgers en maatschappelijke organisaties bij de besluitvoorbereiding	☐	☐	☐	☐	☐
Waarborgen van de kwaliteit van de publieke besluitvorming	☐	☐	☐	☐	☐
Het betrekken van burgers en maatschappelijke organisaties bij de besluitvorming	☐	☐	☐	☐	☐
Uitleggen of rechtvaardigen van besluiten van het bestuur	☐	☐	☐	☐	☐
Het betrekken van burgers en maatschappelijke organisaties bij de beleidsuitvoering	☐	☐	☐	☐	☐
Inzicht krijgen in de effecten van door het gemeentebestuur genomen maatregelen	☐	☐	☐	☐	☐

Vraag 20

De aanstellingswijze van burgemeesters heeft de afgelopen jaren vaak in de politieke belangstelling gestaan en zal dat wellicht in de toekomst weer staan. Kunt u door middel van een rangschikking aangeven hoe waarschijnlijk onderstaande aanstellingswijzen naar uw verwachting over 15 jaar zijn voor de burgemeester? Het gaat daarbij allereerst om de waarschijnlijkheid: hoe groot acht u de kans dat de burgemeester over 15 jaar op deze manier wordt aangesteld? De aanstellingswijze die over 15 jaar volgens u het meest waarschijnlijk is geeft u het cijfer 1, de aanstellingswijze die volgt geeft u het cijfer 2, enz.

Door de Kroon benoemd _____

Door het college gekozen _____

Door de gemeenteraad gekozen, zonder rol van de Commissaris van de Koning en de Kroon _____

Rechtstreeks gekozen door de bevolking _____

Vraag 21

Naast de waarschijnlijkheid van verschillende aanstellingswijzen voor burgemeesters in de toekomst is ook de wenselijkheid van belang. Hoe zou de burgemeester volgens u over 15 jaar aangesteld moeten worden? De aanstellingswijze die uw grootste voorkeur heeft geeft u het cijfer 1, de aanstellingswijze die daarop volgt het cijfer 2 etc.

Door de Kroon benoemd _____

Door het college gekozen _____

Door de gemeenteraad gekozen, zonder rol van de Commissaris van de Koning en de Kroon _____

Rechtstreeks gekozen door de bevolking _____

D) Burgemeester en openbare orde en veiligheid

De enquêtevragen in dit deel hebben betrekking op uw rol op het beleidsterrein openbare orde en veiligheid.

Vraag 22

Één van de taakgebieden van burgemeesters is openbare orde en veiligheid. Kunt u in onderstaand schema aangeven met welke frequentie dit onderwerp in het college en in de gemeenteraad aan de orde komt?

	Niet	Zelden	Regelmatig	Vaak	Zeer vaak
Hoe vaak komt het onderwerp openbare orde en veiligheid aan bod in het college?	☐	☐	☐	☐	☐
Hoe vaak komt het onderwerp openbare orde en veiligheid aan bod in de gemeenteraad?	☐	☐	☐	☐	☐

Vraag 23

De burgemeester neemt deel aan driehoeksoverleg met de officier van justitie en de politiechef. Hoe vaak heeft u een driehoeksoverleg?

- Minstens één keer per week
- Minstens één keer per maand
- Minstens één keer per kwartaal
- Minstens één keer per half jaar
- Minstens één keer per jaar
- Minder dan één keer per jaar
- Nooit

Vraag 24

Dit driehoeksoverleg met de officier van justitie en de politiechef kan op verschillende bestuurlijke niveaus plaatsvinden. Op welk bestuurlijk niveau voert u dit driehoeksoverleg?

- Op het niveau van mijn eigen gemeente
- Met meerdere gemeenten in mijn regionale eenheid op het niveau van de basiseenheid
- Met meerdere gemeenten in mijn regionale eenheid op districtsniveau
- Met meerdere gemeenten in mijn regionale eenheid op het niveau van de politieregio
- Anders: _____

Bovenlokale samenwerkingsverbanden op het terrein van veiligheid

Er bestaan verschillende bovenlokale samenwerkingsverbanden op het terrein van veiligheid. Regelmatig hebben burgemeesters daarin een rol en overleggen ze met anderen over het thema veiligheid. Kunt u hieronder aangeven aan welke overleggen u deelneemt?

Vraag 25

Overleg van het dagelijks bestuur van de regionale eenheid tussen de regio-burgemeester, overige burgemeesters, de hoofdofficier van justitie, en de chef regionale eenheid. Ik neem deel aan dit overleg:

- Ja
- Nee

Vraag 26

Regionaal afstemmingscollege tussen gezagsdragers politie (veiligheidscollege). Ik neem deel aan dit overleg:

- Ja
- Nee

Vraag 27

Overleg van het bestuur van de veiligheidsregio (algemeen en/of dagelijks bestuur). Ik neem deel aan dit overleg:

- Ja
- Nee

Vraag 28

Speciale burgemeestersoverleggen en -werkgroepen op het terrein van veiligheid. Ik neem deel aan dergelijke overleggen:

- Ja
 Nee [ga door naar vraag 30]

Vraag 29

Indien u vraag 28 met 'ja' hebt beantwoord, zou u dan kunnen specificeren aan hoeveel van dit type speciale burgemeestersoverleggen en -werkgroepen op het terrein van veiligheid u deelneemt?

_____ overleggen (niet de frequentie)

Vraag 30

Andere bovenlokale overleggen op het terrein van veiligheid, zoals taskforces of probleemgerichte samenwerkingsverbanden. Ik neem deel aan dergelijke overleggen:

- Ja
 Nee [ga door naar vraag 32]

Vraag 31

Indien u vraag 20 met 'ja' hebt beantwoord, zou u dan kunnen specificeren aan hoeveel van dit type andere bovenlokale overleggen op het terrein van veiligheid, zoals taskforces of probleemgerichte samenwerkingsverbanden u deelneemt?

_____ overleggen (niet de frequentie)

Vraag 32

Wat was de rol van de onderstaande actoren bij de totstandkoming van het laatste beleidsplan van de politie-eenheid waar uw gemeente toe behoort?

	Had(den) geen rol	Werd(en) geïnfor- meerd	Gaf/ gaven advies	Besloot/be sloten samen met anderen	Stelde(n) zelfstandig het plan vast	Weet ik niet
Regioburgemeester	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Niet-regioburgemeesters	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Driehoek	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Politie	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Veiligheidsregio	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Gemeenteraad	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Raadscommissie	☐	☐	☐	☐	☐	☐
College van B&W	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ambtenaren van mijn gemeente	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Vraag 33

Hieronder volgt een aantal stellingen over de burgemeester en openbare orde en veiligheid. In hoeverre bent u het eens met deze stellingen?

	Helemaal oneens	Oneens	Eens	Helemaal eens	Geen mening
Ik heb voldoende mogelijkheden om politie-inzet in mijn gemeente te realiseren.	☐	☐	☐	☐	☐
Mijn driehoeksoverleg functioneert goed.	☐	☐	☐	☐	☐
De uitbreiding van de openbare orde en veiligheidsbevoegdheden van de burgemeester de afgelopen jaren is een goede ontwikkeling geweest.	☐	☐	☐	☐	☐
Ik ben voldoende geëquipeerd om opperbevelhebber te zijn bij crises.	☐	☐	☐	☐	☐
De ambtelijke ondersteuning op het terrein van openbare orde en veiligheid schiet te kort.	☐	☐	☐	☐	☐
Deelname in bovenlokale samenwerkingsverbanden rondom veiligheid acht ik essentieel.	☐	☐	☐	☐	☐
De burgemeester zou een	☐	☐	☐	☐	☐

grotere rol moeten spelen
op het terrein van openbare
orde en veiligheid.

Vraag 34

De laatste vraag over openbare orde en veiligheid is een open vraag over het functioneren van de driehoek. Indien u suggesties heeft voor verbetering van het driehoeksoverleg, welke zijn dat dan?

E) Achtergrondkenmerken

Ten behoeve van een gedegen anonieme verwerking en analyse van de onderzoeksresultaten is het voor de onderzoekers noodzakelijk om kennis te hebben van een aantal algemene (persoons)gegevens. Daarom verzoeken wij u om onderstaande vragen in te vullen ter afsluiting van deze enquête.

Vraag 35

Tot welke leeftijdscategorie behoort u?

- 31 - 40 jaar
- 41 - 50 jaar
- 51 - 60 jaar
- 61 - 70 jaar
- 71 jaar of ouder

Vraag 36

Wat is uw geslacht?

- Man
- Vrouw

Vraag 37

Van welke politieke partij bent u lid?

CDA

Christen Unie

D66

GroenLinks

PvdA

Partij voor de Dieren

PVV

SGP

SP

VVD

50Plus

Een lokale partij

Een regionale partij

Geen partij

Wil ik niet zeggen

Vraag 38

Hoeveel inwoners heeft de gemeente waar u burgemeester bent?

1-20.000 inwoners

20.001-50.000 inwoners

50.001-100.000 inwoners

100.001-250.000 inwoners

Meer dan 250.000 inwoners

Vraag 39

Bent u waarnemend burgemeester?

Ja

Nee

Vraag 40

Hoeveel jaar bent u burgemeester (inclusief eventuele voorgaande ambtsperiodes in andere gemeenten; naar boven afgerond)?

_____ jaar

Uitnodiging rondetafelgesprekken

U heeft nu alle enquêtevragen beantwoord. Hartelijk dank daarvoor. We hebben nog één aanvullend verzoek aan u.

In de maanden oktober en november 2013 vindt er in het kader van dit onderzoek een drietal rondetafelgesprekken met burgemeesters plaats, waarin de voorlopige resultaten van deze enquête en van de andere onderdelen van dit onderzoek worden besproken. Deze gesprekken vinden plaats in het ISVW in Leusden, in de middag tussen 13:30 en 16:00. De gesprekken hebben verschillende thema's.

- "Ontwikkeling van het burgemeestersambt sinds 2002" op donderdag 24 oktober.
In dit gesprek staan de ontwikkelingen in het ambt sinds 2002 en de samenstelling van het burgemeesterscorps centraal, evenals de feitelijke uitoefening.
- "Ervaringen van burgemeesters met hun ambt" op maandag 4 november.
In dit gesprek staan uw ervaringen als burgemeester centraal. Hoe beoordeelt u het ambt en de uitdagingen waar het voor staat?
- "Toekomst van het burgemeestersambt" op woensdag 6 november.
In dit gesprek staan uw toekomstverwachtingen ten aanzien van het burgemeestersambt centraal.

Vraag 41

Zou u aan één of meerdere van deze gesprekken willen deelnemen? Zo ja, dan ontvangt u van de onderzoekers een uitnodiging met een nadere toelichting. Deelnemers ontvangen vooraf een korte notitie ter voorbereiding.

- Nee, ik neem liever niet deel aan de rondetafelgesprekken.
- Ja, ik neem graag deel aan het gesprek over de 'ontwikkeling van het burgemeestersambt sinds 2002'.
- Ja, ik neem graag deel aan het gesprek over de 'ervaringen van burgemeesters met hun ambt'.
- Ja, ik neem graag deel aan het gesprek over de 'toekomst van het burgemeestersambt'.
- Dat weet ik nog niet. [via www.burgemeesters.nl kunt u zich later alsnog aanmelden]

Vraag 42

Als u heeft aangegeven deel te willen nemen aan één of meerdere rondetafelgesprekken, via welk e-mailadres mogen de onderzoekers u dan benaderen met de uitnodiging en verdere toelichting?

n.v.t.

**Nederlands
Genootschap
van Burgemeesters**

Hartelijk dank voor uw medewerking aan onze enquête. Via onder andere het Nederlands Genootschap van Burgemeesters houden we u graag op de hoogte van de voortgang van het onderzoek en de uitkomsten van de enquête. De resultaten worden begin 2014 verwacht.

Met vriendelijke groet,

Ruud van Bennekom
Nederlands Genootschap van Burgemeesters

Bijlage 4. Analyse enquête

Analyse respons enquête Het burgemeestersambt anno 2013

Tilburgse School voor Politiek en Bestuur

Analyse representativiteit

In totaal zijn 405 burgemeesters benaderd voor het invullen van deze survey. Van de 405 burgemeesters hebben 243 burgemeesters daadwerkelijk de survey ingevuld. 26 Burgemeesters hebben laten weten niet deel te willen nemen en van 136 burgemeesters hebben we geen reactie ontvangen. Dit betekent dat de respons 60% bedraagt. Door de burgemeesters die niet deel wilden nemen aan de survey werden drie type redenen gegeven: ze hadden het op dat moment te druk, ze waren waarnemend burgemeester en achtten zich daarom niet geschikt om deel te nemen aan de survey, of ze vonden de vragen te gedetailleerd. Wat betreft de gedetailleerdheid van de vragen bleken burgemeesters vooral moeite te hebben met de vraag over hoeveel tijd zij besteden aan verschillende taken. Dit resulteerde er ook in dat van de 243 burgemeesters die de survey wel hebben ingevuld, 14 respondenten de vraag over tijdsbesteding hebben opengelaten.

Vijf burgemeesters die de survey hebben ingevuld waren tussen de 31 en 40 jaar oud, 44 burgemeesters waren tussen de 41 en 50 jaar oud, 128 burgemeesters waren tussen de 51 en 60 jaar oud en 66 burgemeesters waren tussen de 61 en 70 jaar oud. Daarbij is de survey ingevuld door 196 mannen en 47 vrouwen. Verder waren van de 243 burgemeesters 222 burgemeesters door de Kroon benoemd en waren 21 burgemeesters waarnemend. Wat betreft de gemeentegrootte is vooral de categorie 20.001 – 50.000 inwoners goed vertegenwoordigd. Dit is niet verassend aangezien deze categorie ook in de gehele populatie de grootste categorie vormt. Verder vertegenwoordigden 96 burgemeesters een gemeente tot 20.000 inwoners, 25 burgemeesters een gemeente tussen de 50.0001 en 100.000 inwoners, 12 burgemeesters een gemeente tussen de 100.001 en 250.000 inwoners en 1 burgemeester een gemeente groter dan 250.000 inwoners.

Kijken we naar de politieke partijen waar de burgemeesters die de survey hebben ingevuld lid van zijn, dan zien we dat het CDA, de PvdA en de VVD samen goed zijn voor 84% van de deelnemende burgemeesters. De resterende burgemeesters zijn lid van de ChristenUnie (7 burgemeesters), D66 (12 burgemeesters), GroenLinks (3 burgemeesters), SGP (7 burgemeesters), een lokale partij (4 burgemeesters) of een regionale partij (1 burgemeester).¹ Overigens gaven 4 burgemeesters aan niet lid te zijn van een politieke partij en wilden 2 burgemeesters geen antwoord geven op de vraag. De burgemeesters die de survey hebben ingevuld, hadden gemiddeld 11 jaar ervaring. Negentien burgemeesters hadden een jaar ervaring of minder, 82 burgemeesters waren tussen de 2 en 6 jaar actief, 84 burgemeesters hadden 7 tot 12 jaar ervaring en 58 burgemeesters waren 13 jaar of langer in functie.

Om de representativiteit van de resultaten verder na te gaan hebben we waar mogelijk de burgemeesters die de survey hebben ingevuld vergeleken met de gehele populatie van burgemeesters. Voor de achtergrondvariabelen geslacht, gemeentegrootte, de verhouding tussen waarnemend en Kroonbenoemde burgemeesters en de partijpolitieke kleur van burgemeesters was de benodigde

¹ Een van de burgemeesters die de survey hebben ingevuld was lid van twee politieke partijen.

informatie over de populatie van burgemeesters beschikbaar. De chi kwadraattoets voor goodness-of-fit voor de achtergrondvariabele geslacht laat zien dat er geen significant verschil is in de verdeling tussen mannelijke en vrouwelijke burgemeesters die de survey hebben ingevuld (respectievelijk 80,66% en 19,34%) vergeleken met het aantal mannen en vrouwen in de populatie van burgemeesters (respectievelijk 80,2% en 19,8%), $\chi^2(1, n=243) = 0,032, p=.86$. De chi kwadraattoets voor goodness-of-fit voor de achtergrondvariabele gemeentegrootte laat eveneens zien dat er geen significant verschil is tussen de grootte van de gemeentes vertegenwoordigd door de burgemeesters die de survey hebben ingevuld en de verdeling van gemeentegrootte in de gehele populatie van burgemeesters, $\chi^2(4, n=243) = 3,074, p=.55$. De chi kwadraattoets voor goodness-of-fit voor de achtergrondvariabele 'waarnemend of Kroonbenoemde burgemeester' laat ook zien dat er geen significant verschil bestaat in de verdeling van Kroonbenoemde en waarnemend burgemeesters die de survey hebben ingevuld (respectievelijk 91.36% en 8.64%) en het aantal Kroonbenoemde en waarnemend burgemeesters in de populatie van burgemeesters (respectievelijk 87,9% en 12,1%), $\chi^2(1, n=243) = 2,732, p=.10$. Ten slotte laat de chi kwadraattoets voor goodness-of-fit voor de achtergrondvariabele partijpolitieke kleur zien dat er geen significant verschil is in de verdeling over politieke partijen van de burgemeesters die de survey hebben ingevuld vergeleken met de verdeling over politieke partijen in de populatie van burgemeesters, $\chi^2(9, n=241) = 6,024, p=.74$. Met andere woorden: de resultaten van de survey zijn representatief voor de gehele populatie van burgemeesters voor geslacht, gemeentegrootte, aanstelling (Kroonbenoemd dan wel waarnemend) en partijpolitieke kleur.

Omdat een aantal burgemeesters de tijdbestedingsvraag uit de enquête niet heeft ingevuld is aanvullend de representativiteit van de groep die de tijdbestedingsvraag wel heeft beantwoord geanalyseerd (de 243 respondenten min de 14 niet beantwoorders). Uitkomst van de analyse is dat ook representatief is voor de populatie voor wat betreft de gehanteerde achtergrondvariabelen. De chi kwadraattoets voor goodness-of-fit voor de achtergrondvariabelen laat geen significante verschillen zien. Alleen de achtergrondvariabele waarnemer komt daar dichtbij (.078), maar dat is in overeenstemming met onze bevindingen dat waarnemers hun eigen tijdsbesteding minder representatief achten voor het ambt.

Analyse enquête
Het burgemeestersambt anno 2013
 Tilburgse School voor Politiek en Bestuur

A) Uw invulling van het burgemeesterschap

De enquêtevragen in dit deel hebben allereerst betrekking op de manier waarop u persoonlijk de functie van burgemeester inhoud geeft en wat u belangrijk vindt in het ambt. Daarnaast heeft dit deel van de enquête betrekking op uw rol als burgemeester.

Vraag 1

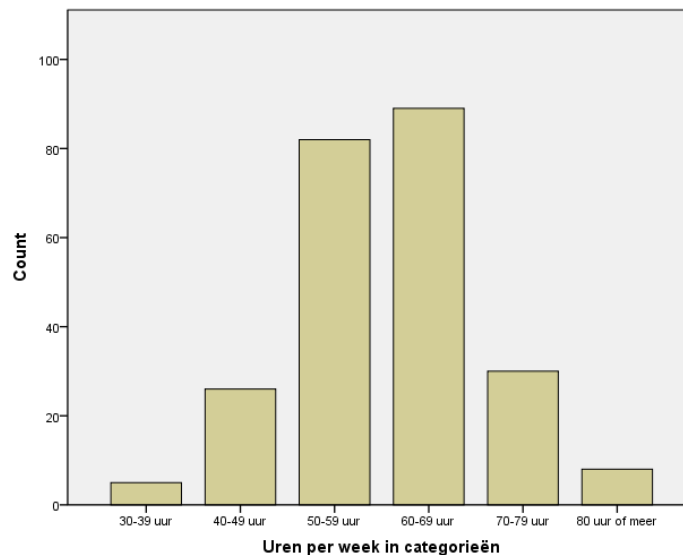
Hoeveel uur per week besteedt u gemiddeld aan uw werkzaamheden als burgemeester (incl. nevenfuncties die u uit hoofde van uw functie vervult)?

240 valide antwoorden.

Laagste aantal uren	30 uur
Hoogste aantal uren	80 uur
Gemiddeld	57,5 uur

Uren per week in categorieën

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	30-39 uur	5	2,1	2,1	2,1
	40-49 uur	26	10,7	10,8	12,9
	50-59 uur	82	33,7	34,2	47,1
	60-69 uur	89	36,6	37,1	84,2
	70-79 uur	30	12,3	12,5	96,7
	80 uur of meer	8	3,3	3,3	100,0
	Total	240	98,8	100,0	
Missing	System	3	1,2		
Total		243	100,0		

Een eenweg-variantieanalyse is uitgevoerd om verschillen tussen burgemeesters van verschillende gemeentegrootten in het aantal uur dat ze per week besteden aan hun werkzaamheden als burgemeester te onderzoeken. De burgemeesters werden verdeeld in vier groepen op basis van de grootte van de gemeente die ze vertegenwoordigen (groep 1: 1-20.000 inwoners; groep 2: 20.001-50.000 inwoners; groep 3: 50.001-100.000 inwoners; groep 4: 100.001-250.000 inwoners). De groep burgemeesters van gemeenten groter dan 250.000 inwoners is niet meegenomen in de analyse omdat deze groep uit slechts 1 respondent bestaat. Er was een statistisch significant verschil bij een $p < .05$ voor het aantal uur dat een burgemeester per week besteedt aan zijn werkzaamheden tussen de vier groepen: $F(3,235) = 9,868$, $p < .001$. De effect grootte, berekend aan de hand van eta-kwadraat, was .11, wat een medium tot groot effect is. Post-hoc vergelijkingen met de Tukey's HSD toets lieten zien dat de gemiddelde score voor groep 1 ($M=54.73$, $SD=8.82$) en groep 2 ($M=57.39$, $SD=9.24$) statistisch significant verschilde van groep 3 ($M=63.08$, $SD=9.27$) en groep 4 ($M=66.5$, $SD=10.08$). Groep 1 en 2 verschilden onderling niet statistisch significant van elkaar, evenals dat groep 3 en 4 niet onderling statistisch significant van elkaar verschilden.

Of in het kort: burgemeesters van gemeenten met 1-50.000 inwoners verschillen van burgemeesters van gemeenten met 50.001-250.000 inwoners. Burgemeesters van grotere gemeenten (50.000+) werken gemiddeld genomen meer uur per week dan burgemeesters van kleinere gemeenten (50.000-).

Een t-test voor onafhankelijke steekproeven is uitgevoerd om het aantal uren per week dat aan werkzaamheden als burgemeester wordt besteedt te vergelijken tussen waarnemend en Kroonbenoemde burgemeesters. Er was een significant verschil tussen waarnemend burgemeesters ($M= 49.45$, $SD=9.34$) en Kroonbenoemde burgemeesters ($M=58.23$, $SD=9.42$) in dit opzicht: $t(238) = -3.993$, $p < .001$, *two-tailed*. De grootte van het verschil in gemiddelden (gemiddeld verschil = -8.78, 95% CI: -13,11 tot -4.45) is een medium effect grootte (eta-kwadraat = .06).

Of in het kort: waarnemend burgemeesters werken minder uur in de week dan Kroonbenoemde burgemeesters.

Een eenweg-variantieanalyse is uitgevoerd om verschillen tussen burgemeesters met verschillend aantal jaar ervaring te onderzoeken wat betreft het aantal uur dat ze per week besteden aan hun werkzaamheden als burgemeester. De burgemeesters werden verdeeld in vier groepen op basis van het aantal jaar ervaring (groep 1: een jaar of minder ervaring; groep 2: 2-6 jaar ervaring; groep 3: 7-12 jaar ervaring; groep 4: meer dan 13 jaar ervaring). Er was een statistisch significant verschil bij een $p < .05$ in het aantal uur per week dat besteedt wordt aan werkzaamheden tussen de vier groepen: $F(3,236) = 2,951$, $p = .033$. Hoewel er een statistisch significant verschil bestaat tussen de vier groepen is het echte verschil tussen de groepen vrij klein. De effect grootte, berekend aan de hand van eta-kwadraat, was .036. Post-hoc vergelijkingen met de Tukey's HSD toets lieten zien dat alleen tussen de groep burgemeesters met 2-6 jaar ervaring ($M=55,21$, $SD=9.30$) en de groep burgemeesters met 7-12 jaar ervaring ($M=59.42$, $SD=9.98$) een statistisch significant verschil bestaat. De andere groepen verschilden niet significant van elkaar.

Ofwel: burgemeesters met 7-12 jaar ervaring werken meer uur per week dan burgemeesters met 2-6 jaar ervaring. Dit verschil is statistisch significant, maar wel erg klein. Tussen de andere categorieën ervaring bestaat geen statistisch significant verschil.

Vraag 2

Kunt u -bij benadering- aangeven hoeveel uur u gemiddeld per week besteedt aan de onderstaande taken? Het gaat hierbij om alle activiteiten die u in het kader van deze taken verricht inclusief voorbereiding, intern overleg e.d.

	N	Min.	Max.	Mean	Std. Dev.
2.1: Voorzitterschap van raad en college	229	2,0	22,0	9,448	3,6529
2.2: Uitvoering geven aan veiligheidsbeleid, waaronder handhaving van de openbare orde en veiligheid en crisisbeheersing	229	1,0	25,0	6,389	3,9782
2.3: Uitvoering geven aan overige delen van de eigen portefeuille	228	2,0	25,0	8,145	4,2738
2.4: Onderhouden van contacten met maatschappelijke organisaties en bedrijven in het kader van uw rol als burgemeester (dus: functionele/instrumentele contacten)	229	1,0	24,0	7,017	3,6837
2.5: Representatie van de gemeente	229	1,0	20,0	6,939	3,1989
2.6: Activiteiten in het kader van intergemeentelijke samenwerking	229	1,0	16,0	6,325	3,1414
2.7: Ombudsfunctie (o.a. contacten t.b.v. het overbruggen van tegenstellingen binnen de bevolking, zijn van vertrouwenspersoon, optreden als sociaal raadsman)	228	,0	10,0	3,572	2,1878
2.8: Rechtmatigheidstoezicht (bewaken van de rechtmatigheid van besluiten van raad en college)	226	,0	10,0	1,786	1,3532
2.9: Onbezoldigde nevenfuncties	227	,0	16,0	3,643	2,6240
2.10: Bezoldigde nevenfuncties	221	,0	10,0	1,029	1,7800
2.11: Overig	219	,0	28,0	4,057	4,6539

Het minimum, maximum, gemiddelde en standaarddeviatie zijn uitgedrukt in het aantal uren die een burgemeester per week aan de betreffende taak besteedt.

In volgorde van grootste naar laagste tijdsbesteding aan verschillende taken:

	Mean	Min.	Max.	Std. Dev.
1. Voorzitterschap van raad en college	9,448	2,0	22,0	3,6529
2. Uitvoering geven aan overige delen van de eigen portefeuille	8,145	2,0	25,0	4,2738
3. Onderhouden van contacten met maatschappelijke organisaties en bedrijven in het kader van uw rol als burgemeester (dus: functionele/instrumentele contacten)	7,017	1,0	24,0	3,6837
4. Representatie van de gemeente	6,939	1,0	20,0	3,1989
5. Uitvoering geven aan veiligheidsbeleid, waaronder handhaving van de openbare orde en veiligheid en crisisbeheersing	6,389	1,0	25,0	3,9782
6. Activiteiten in het kader van intergemeentelijke samenwerking	6,325	1,0	16,0	3,1414
7. Overig	4,057	,0	28,0	4,6539
8. Onbezoldigde nevenfuncties	3,643	,0	16,0	2,6240
9. Ombudsfunctie (o.a. contacten t.b.v. het overbruggen van tegenstellingen binnen de bevolking, zijn van vertrouwenspersoon, optreden als sociaal raadsman)	3,572	,0	10,0	2,1878

10. Rechtmatigheidstoezicht (bewaken van de rechtmatigheid van besluiten van raad en college)	1,786	,0	10,0	1,3532
11. Bezoldigde nevenfuncties	1,029	,0	10,0	1,7800

Taken	Gemiddeld aantal uur
1. Voorzitterschap van raad en college	9,4
2. Uitvoering geven aan overige delen van de eigen portefeuille	8,1
3. Onderhouden van contacten met maatschappelijke organisaties en bedrijven in het kader van uw rol als burgemeester (dus: functionele/instrumentele contacten)	7,0
4. Representatie van de gemeente	6,9
5. Uitvoering geven aan veiligheidsbeleid, waaronder handhaving van de openbare orde en veiligheid en crisisbeheersing	6,4
6. Activiteiten in het kader van intergemeentelijke samenwerking	6,3
7. Nevenfuncties	4,6
8. Overig	4,1
9. Ombudsfunctie (o.a. contacten t.b.v. het overbruggen van tegenstellingen binnen de bevolking, zijn van vertrouwenspersoon, optreden als sociaal raadsman)	3,6
10. Rechtmatigheidstoezicht (bewaken van de rechtmatigheid van besluiten van raad en college)	1,8

Voor elke van de taken van een burgemeester en de hoeveelheid tijd die hij aan elke taak besteedt is een eenweg-variantieanalyse uitgevoerd om te onderzoeken of burgemeesters van verschillende gemeentegrootte verschillen in hoeveel tijd ze aan een taak besteden. De burgemeesters werden verdeeld in vier groepen op basis van de grootte van de gemeente die ze vertegenwoordigen (groep 1: 1-20.000 inwoners; groep 2: 20.001-50.000 inwoners; groep 3: 50.001-100.000 inwoners; groep 4: 100.001-250.000 inwoners). De groep burgemeesters van gemeenten groter dan 250.000 inwoners is niet meegenomen in de analyse omdat deze groep uit slechts 1 respondent bestaat. Alleen voor de taken 'uitvoering geven aan veiligheidsbeleid, waaronder handhaving van de openbare orde en veiligheid en crisisbeheersing' en 'het onderhouden van contacten met maatschappelijke organisaties en bedrijven in het kader van uw rol als burgemeester (dus: functionele/instrumentele contacten)' bestond een statistisch significant verschil bij een $p < .05$ tussen de groepen: respectievelijk $F(3,34.266) = 12.106$, $p < .001$ en $F(3,224) = 6.663$, $p < .001$ (in het eerste geval is een Welch F-ratio gerapporteerd omdat de assumptie van homogeniteit van variantie was geschonden). De effect grootte, berekend aan de hand van eta-kwadraat, was voor de uitvoering geven aan veiligheidsbeleid .19 en voor het onderhouden van contacten met maatschappelijke organisaties en bedrijven .08. In het eerste geval gaat het dus om een groot effect, in het tweede geval om een medium effect. Post-hoc vergelijkingen met de Tukey's HSD toets laten zien voor het uitvoering geven aan veiligheidsbeleid dat burgemeesters van gemeenten tot 20.000 inwoners ($M=4.80$, $SD=2.31$) hier minder tijd aan besteden dan burgemeesters van gemeenten met 20.001-50.000 inwoners ($M=6.54$, $SD=3.67$), burgemeesters van gemeenten met 50.001-100.000 inwoners ($M=8.83$, $SD=4.95$) en burgemeesters van gemeenten met 100.001-250.000 inwoners ($M=11.46$, $SD=6.02$). Tussen andere groepen bestonden geen significante verschillen. Post-hoc vergelijkingen met de Tukey's HSD toets lieten daarnaast zien voor het onderhouden van contacten met maatschappelijke organisaties een vergelijkbaar patroon zien. Burgemeesters van gemeenten tot 20.000 inwoners ($M=5.80$, $SD=2.71$) besteden hier minder tijd aan dan burgemeesters van gemeenten met 20.001-50.000 inwoners ($M=7.56$, $SD=3.93$), burgemeesters van gemeenten met 50.001-100.000 inwoners ($M=8.30$, $SD=4.20$) en

burgemeesters van gemeenten met 100.001-250.000 inwoners ($M=9,18$, $SD=4.47$). Tussen andere groepen bestonden geen significante verschillen.

Met andere woorden: Burgemeesters van gemeenten tot 20.000 inwoners besteden minder tijd aan het uitvoering geven aan veiligheidsbeleid en het onderhouden van contacten met maatschappelijke organisaties en bedrijven als burgemeesters van gemeenten met meer dan 20.000 inwoners. Voor andere taken bestaat er geen statistisch significant verschil tussen burgemeesters wat betreft gemeentegrootte.

Voor elke van de taken van een burgemeester en de hoeveelheid tijd die hij aan elke taak besteedt is een t-test voor onafhankelijke steekproeven uitgevoerd om het aantal uren per week dat een burgemeester aan een taak besteedt te vergelijken tussen waarnemend en Kroonbenoemde burgemeesters. Alleen op de taken *'uitvoering geven aan veiligheidsbeleid, waaronder handhaving van de openbare orde en veiligheid en crisisbeheersing'* en *'representatie van de gemeente'* bestond een statistisch significant verschil tussen waarnemend burgemeesters (respectievelijk $M=4.58$, $SD=1.84$ en $M=5.32$, $SD=2.03$) en Kroonbenoemde burgemeesters (respectievelijk $M=6.55$, $SD=4.08$ en $M=7.09$, $SD=3.25$). Voor uitvoering geven aan veiligheidsbeleid geldt: $t(37.062) = -3.896$, $p > .001$, *two-tailed* en voor representatie van de gemeente geldt: $t(27,186) = -3.426$, $p=.002$, *two-tailed* (omdat in beide gevallen de assumptie van homogeniteit van variantie was geschonden is in beide gevallen de Welch t-test gerapporteerd). De grootte van het verschil in gemiddelden (respectievelijk gemiddeld verschil = -1.97 , 95% CI: $-3,00$ tot -0.95 en -1.77 , 95% CI: -2.83 tot -0.71) is voor het uitvoering geven aan veiligheidsbeleid een medium verschil (eta-kwadraat = $.06$) en voor representatie van de gemeente een klein tot medium verschil (eta-kwadraat = $.05$).

Of in het kort: waarnemend burgemeesters besteden minder tijd aan uitvoering geven aan veiligheidsbeleid en representatie van de gemeente dan Kroonbenoemde burgemeesters. werken minder uur in de week dan Kroonbenoemde burgemeesters.

Voor elke van de taken van een burgemeester en de hoeveelheid tijd die hij aan elke taak besteedt is een eenweg-variantieanalyse uitgevoerd om te onderzoeken of met verschillende ervaring verschillen in hoeveel tijd ze aan een taak besteden. De burgemeesters werden verdeeld in vier groepen op basis van het aantal jaar ervaring (groep 1: een jaar of minder ervaring; groep 2: 2-6 jaar ervaring; groep 3: 7-12 jaar ervaring; groep 4: meer dan 13 jaar ervaring). Alleen voor de taak *'Onderhouden van contacten met maatschappelijke organisaties en bedrijven in het kader van uw rol als burgemeester (dus: functionele/instrumentele contacten'* bestond een statistisch significant verschil bij een $p < .05$ tussen de vier groepen in de tijd die ze besteden aan deze taak: $F(3,225) = 2.895$, $p = .036$. Hoewel er een statistisch significant verschil bestaat tussen de vier groepen is het echte verschil tussen groepen klein. De effect grootte, berekend aan de hand van eta-kwadraat, was $.04$. Post-hoc vergelijkingen met de Tukey's HSD toets lieten zien dat burgemeesters met een jaar ervaring of minder ($M=9.263$, $SD=5.55$) meer tijd besteden aan contacten met maatschappelijke organisaties en bedrijven dan burgemeesters met 2-6 jaar ervaring ($M=6.71$, $SD=3.09$) en burgemeesters met meer dan 13 jaar ervaring ($M=6.55$, $SD=3.56$). De andere groepen verschilden niet significant van elkaar.

Met andere woorden: burgemeesters met een jaar ervaring of minder besteden meer tijd aan contacten met maatschappelijke organisaties en bedrijven dan burgemeesters met 2-6 jaar ervaring of meer dan 13 jaar ervaring. Het verschil is significant, maar wel zeer klein. Tussen de andere categorieën ervaring bestaat geen significant verschil.

Ten slotte zijn de antwoorden op deze vraag vergeleken met vraag 18 waarin wordt gevraagd naar het belang dat wordt gehecht aan verschillende rollen die een burgemeester ten opzichte van de samenleving kan vervullen. Hiertoe is door middel een eenweg-variantieanalyse gekeken of er verschillen bestaan tussen burgemeesters in de hoeveelheid tijd die ze aan bepaalde taken besteden als een bepaalde rol

voor hen het belangrijkste is (groep 1, n=2: visieontwikkelaar; groep 2, n=13: moreel leider; groep 3, n=55: verbinder; groep 4, n=66: vertegenwoordiger/gezicht van de gemeente; groep 5, n=3: belangenbehartiger namens de gemeente; groep 6, n=89: burgervader). In deze analyse is de rol van handhaver uitgesloten omdat slechts voor één burgemeester deze rol het belangrijkste was. Zonder uitsluiting zouden de analyses niet uitgevoerd kunnen worden. Voor de taken 'Representatie van de gemeente', 'Ombudsfunctie' en 'Nevenfuncties' werd de assumptie van homogeniteit van variantie geschonden en is daarom getracht een Welch F-ratio te berekenen. Dit was echter alleen voor de taak 'Ombudsfunctie' mogelijk. Alleen voor de taken 'Rechtmatigheidstoezicht' en 'Nevenfuncties' bleek er een statistisch significant verschil tussen groepen te bestaan: respectievelijk $F(5,219)=2.682$, $p=.022$ en $F(5,214)=3.420$, $p=.005$. Het statistisch significante verschil voor de taak 'Nevenfuncties' is echter lastig te interpreteren omdat de assumptie van homogeniteit van variantie is geschonden en niet de Welch F-ratio berekend kan worden. De F-test is hier niet robuust voor en daarom zal alleen verder worden gegaan met de taak 'Rechtmatigheidstoezicht'. De effect grootte van het verschil in groepen wat betreft tijd besteedt aan rechtmatigheidstoezicht, berekend aan de hand van eta-kwadraat, was .06. Post-hoc vergelijkingen met de Tukey's HSD toets lieten zien dat alleen de burgemeesters die 'Moreel leider' als belangrijkste rol ten opzichte van de samenleving noemden ($M=2.769$, $SD= 2.3149$) en burgemeesters voor wie de rol 'Burgervader' het belangrijkste was ($M=1.567$, $SD=1.1411$) statistisch significant van elkaar verschillen.

Vraag 3

Hieronder vindt u zes algemene taken en activiteiten van de burgemeester in gemeentelijke beleidsprocessen. Kunt u van elk daarvan aangeven hoe belangrijk u deze vindt in uw functioneren?

	Zeer belangrijk	Belangrijk	Niet erg belangrijk	Niet belangrijk	n.v.t.
Uitvoeren van bij wet aan de burgemeester opgedragen taken	160 (65,8%)	81 (33,3%)	2 (0,8%)	- (0%)	- (0%)
Vorbereiden van raadsvoorstellen naar aanleiding van initiatieven van de gemeenteraad	31 (12,8%)	152 (62,6%)	39 (16%)	6 (2,5%)	15 (6,2%)
Vorbereiden van raadsvoorstellen op eigen initiatief en initiatief van het college	39 (16%)	171 (70,4%)	28 (11,5%)	2 (0,8%)	3 (1,2%)
Uitvoeren van raadsbesluiten	69 (28,4%)	160 (65,8%)	13 (5,3%)	1 (0,4%)	- (0%)
Verantwoording afleggen aan de gemeenteraad	142 (58,4%)	100 (41,2%)	1 (0,4%)	- (0%)	- (0%)
Vertegenwoordigen van de gemeente	160 (65,8%)	83 (34,2%)	- (0%)	- (0%)	- (0%)

Waarden in de cellen: aantal burgemeesters en percentage burgemeesters (horizontaal gepercenteerd).

Een Kruskal-Wallistoets was uitgevoerd voor elk van de taken en activiteiten waarvoor burgemeesters konden aangeven hoe belangrijk deze taak was voor hun functioneren. Gekeken naar gemeentegrootte en partijpolitieke kleur van de burgemeester bestonden er geen statistisch significante verschillen tussen burgemeesters in hoe belangrijk zij bepaalde taken en activiteiten vonden.

Ten slotte zijn de antwoorden op deze vraag vergeleken met de SGB0-survey uit 1999 aan de hand van een Wilcoxon Signed-Rank test. Deze liet zien dat de taken 'Uitvoeren van bij wet aan de burgemeester

opgedragen taken' (Md van 1.69 naar 1.34), 'Voorbereiden van raadsvoorstellen op eigen initiatief en initiatief van het college' (Md van 2.56 naar 1.96) en 'Vertegenwoordigen van de gemeente' (Md van 1.69 naar 1.34) nu statistisch gezien significanter worden gevonden dan in 1999, respectievelijk $z = -2.397$, $p = .017$; $z = -2.408$, $p = .016$; $z = -2.615$, $p = .009$. De effect grootte was in alle drie de gevallen tussen klein tot medium (respectievelijk $r = .25$, $r = 0.25$ en $r = .27$).

Vraag 4

In uw functioneren kunnen meerdere waarden een rol spelen. Hieronder staan zes waarden van goed bestuur. Kunt u in een rangschikking aangeven hoe belangrijk deze waarden voor u als burgemeester zijn? Geef de belangrijkste het cijfer 1, de op één na belangrijkste het cijfer 2, etc. De minst belangrijke waarde krijgt het cijfer 6.

	Belangrijkste	2	3	4	5	Minst belangrijke
Onpartijdigheid	19 (7,8%)	52 (21,4%)	58 (23,9%)	56 (23,0%)	35 (14,4%)	23 (9,5%)
Onafhankelijkheid	36 (14,8%)	44 (18,1%)	56 (23%)	44 (18,1%)	39 (16%)	24 (9,9%)
Rechtmatigheid	10 (4,1%)	35 (14,4%)	39 (16%)	65 (26,7%)	64 (26,3%)	30 (12,3%)
Doelmatigheid	12 (4,9%)	7 (2,9%)	13 (5,3%)	20 (8,2%)	57 (23,5%)	134 (55,1%)
Responsiviteit (t.o.v. de samenleving)	26 (10,7%)	42 (17,3%)	60 (24,7%)	49 (20,2%)	46 (18,9%)	20 (8,2%)
Integriteit	139 (57,2%)	61 (25,1%)	19 (7,8%)	13 (5,3%)	1 (0,4%)	10 (4,1%)

Aantal en percentage burgemeesters dat een waarde een bepaalde positie in de *ranking* geeft (horizontaal gepercenteerd). Op volgorde van belang, waarbij hoe lager de score hoe belangrijker de waarde is:

	Mean
1. Integriteit	1,79
2. Onafhankelijkheid	3,32
3. Onpartijdigheid	3,43
4. Responsiviteit (t.o.v. de samenleving)	3,44
5. Rechtmatigheid	3,94
6. Doelmatigheid	5,08

Voor elke waarde is een Kruskal-Wallistoets uitgevoerd om te achterhalen of de plaats in de *ranking* die aan elke waarde werd gegeven verschilde voor burgemeesters van verschillende gemeentegrootten. De toets liet zien dat er in dit opzicht geen statistisch significant verschil bestond.

Voor elke waarde is een Mann-Whitneytoets uitgevoerd om te onderzoeken of de plaats in de *ranking* die aan elke waarde werd gegeven verschilde voor waarnemend en Kroonbenoemde burgemeesters. De toets liet zien dat er in dit opzicht geen statistisch significant verschil bestond.

Voor elke waarde is een Kruskal-Wallistoets uitgevoerd om te achterhalen of de plaats in de *ranking* die aan elke waarde werd gegeven verschilde voor burgemeesters van verschillend aantal jaar ervaring. De toets liet zien dat er in dit opzicht geen statistisch significant verschil bestond.

Voor elke waarde is een Kruskal-Wallistoets uitgevoerd om te achterhalen of de plaats in de *ranking* die aan elke waarde werd gegeven verschilde voor burgemeesters verschillende partijpolitieke kleur. De toets liet zien dat er in dit opzicht geen statistisch significant verschil bestond.

Vervolgens zijn de antwoorden op deze vraag vergeleken met de antwoorden op vraag 5 waarin wordt gevraagd naar bronnen van gezag ten opzichte van de samenleving. Voor elke burgemeester is de belangrijkste bron van gezag vastgesteld en aan de hand daarvan is gekeken met een Kruskal-Wallistoets of er verschil was in het belang dat aan bepaalde waarden werd gehecht. Alleen voor de waarde '*responsiviteit ten overstaan van de samenleving*' bleek een statistisch significant verschil tussen groepen te bestaan (groep 1, n=9: de Kroonbenoeming; groep 2, n=5: Het advies van de gemeenteraad bij de benoeming; groep 3, n=15: Wettelijke bevoegdheden; groep 4, n=1: De inhoud van mijn portefeuille; groep 5, n=24: De manier waarop ik mijn portefeuille invul; groep 6, n=21: Leiderschapsstijl; groep 7, n=26: Herkenbaarheid voor partijen in de samenleving; groep 8, n=5: Deskundigheid; groep 9, n=37: Mijn persoonlijkheid; groep 10, n=10: Overtuigingskracht; groep 11, n=49: Positie boven de partijen; groep 12, n=28: Persoonlijk contact; groep 13, n=11: Ervaring), χ^2 (12, n=241) = 21.384, p = .045. Gekeken naar de medianen valt op dat voor burgemeesters voor wie 'de inhoud van mijn portefeuille' (Md=2), 'herkenbaarheid voor partijen in de samenleving' (Md=3), 'leiderschapsstijl' (Md=3) of 'de manier waarop ik mijn portefeuille invul' (Md=3.07) de belangrijkste gezagsbron was de waarde van responsiviteit t.o.v. de samenleving het hoogste in de *ranking* van waarden stond. Voor burgemeesters voor wie de gezagsbronnen 'Ervaring' (Md=5.14) of Deskundigheid' (Md=5.25) het belangrijkste waren stond deze waarde juist relatief laag in de *ranking*. Doordat er echter geen a priori verwachtingen waren over de verschillen tussen burgemeesters die een verschillende rol het meest belangrijk vinden bleven geen statistisch significante verschillen tussen groepen burgemeesters over wanneer een Bonferroni-correctie is toegepast en alpha is vastgesteld op $\alpha=.00055$. Daarnaast is gekeken of burgemeesters die aan andere waarden het meeste belang hechtten verschillen in hoe gezagsbronnen t.o.v. de samenleving worden gerangschikt door middel van een Kruskal-Wallistoets. Voor de gezagsbron '*Deskundigheid*' bleek een statistisch significant verschil tussen groepen te bestaan (groep 1, n=5: onpartijdigheid; groep 2, n=25: onafhankelijkheid; groep 3, n=6: rechtmatigheid; groep 4, n=9: doelmatigheid; groep 5, n=13: responsiviteit; groep 6, n=85: integriteit), χ^2 (5, n=90) = 12.344, p = .030. Gekeken naar de medianen valt op dat burgemeesters die onpartijdigheid de belangrijkste waarde vinden (Md= 2.33), de gezagsbron '*Deskundigheid*' hoger in hun *ranking* plaatsen dan burgemeesters die responsiviteit ten opzichte van de samenleving (Md= 4.6) de belangrijkste waarde vinden. Doordat er echter geen a priori verwachtingen waren over de verschillen tussen burgemeesters die een andere waarde het belangrijkste vinden bleven geen statistisch significante verschillen over wanneer een Bonferroni-correctie is toegepast en alpha is vastgesteld op $\alpha=.003$. Het verschil tussen de groep die 'onpartijdigheid' het belangrijkste vindt en de groep die 'responsiviteit' het belangrijkste vindt wat betreft de waarde die ze hechten aan de gezagsbron '*Deskundigheid*' is net niet statistisch significant bij een alpha van .003: U=22, z=-2.927, p=.0034, r=.60

Ten slotte is gekeken hoe de antwoorden op deze vraag samenhangen met de antwoorden op vraag 18 waarin het gaat om de verschillende rollen die een burgemeester ten opzichte van de samenleving kan vervullen. Voor elke burgemeester is de belangrijkste rol in relatie tot de samenleving bepaald (groep 1, n=2: visieontwikkelaar; groep 2, n=13: moreel leider; groep 3, n=55: verbinder; groep 4, n=66: vertegenwoordiger/gezicht van de gemeente; groep 5, n=3: belangenbehartiger namens de gemeente;

groep 6, n=89: burgervader) en voor elke waarde zijn deze groepen door middel van een Kruskal-Wallistoets met elkaar vergeleken. Er bleken geen statistisch significante verschillen te bestaan tussen burgemeesters die een andere rol tot de samenleving het belangrijkste vonden en de plaats die zij de waarden onpartijdigheid, onafhankelijkheid, rechtmatigheid, doelmatigheid, responsiviteit en integriteit gaven in hun *ranking*.

Vraag 5

In de uitvoering van uw functie als burgemeester kunt u verschillende bronnen van gezag benutten in relatie tot de samenleving. Hieronder staat een aantal mogelijke gezagsbronnen. Kunt u aangeven welke vijf bronnen voor u belangrijk zijn alsmede hoe belangrijk deze zijn? Kunt u maximaal vijf bronnen selecteren en rangschikken?

	Belangrijks te	Op 1 na belangrijks te	Op 2 na belangrijks ste	Op 3 na belangrijks te	Op 4 na belangrijks te	Niet in top 5
1. De Kroonbenoeming	9 (3,7%)	12 (4,94%)	3 (1,23%)	7 (2,88%)	7 (2,88%)	205 (84,36%)
2. Het advies van de gemeenteraad bij de benoeming	5 (2,06%)	5 (2,06%)	6 (2,47%)	3 (1,23%)	7 (2,88%)	217 (89,3%)
3. Wettelijke bevoegdheden	15 (6,17%)	12 (4,94%)	22 (9,05%)	20 (8,23%)	27 (11,11%)	147 (60,49%)
4. De inhoud van mijn portefeuille	1 (0,41%)	5 (2,06%)	3 (1,23%)	5 (2,06%)	7 (2,88%)	222 (91,36%)
5. De manier waarop ik persoonlijk mijn portefeuille invul	24 (9,88%)	12 (4,94%)	17 (7%)	19 (7,82%)	11 (4,53%)	160 (65,84%)
6. Leiderschapsstijl	21 (8,64%)	25 (10,29%)	31 (12,76%)	22 (9,05%)	11 (4,53%)	133 (54,73%)
7. Partijlidmaatschap	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	1 (0,41%)	10 (4,12%)	232 (95,47%)
8. Herkenbaarheid voor partijen in de samenleving	26 (10,7%)	36 (14,81%)	27 (11,11%)	41 (16,87%)	22 (9,05%)	91 (37,45%)
9. Deskundigheid	5 (2,06%)	16 (6,58%)	17 (7%)	27 (11,11%)	25 (10,29%)	153 (62,96%)
10. Mijn persoonlijkheid	37 (15,23%)	30 (12,35%)	22 (9,05%)	14 (5,76%)	18 (7,41%)	122 (50,21%)
11. Overtuigingskracht	10 (4,12%)	11 (4,53%)	20 (8,23%)	22 (9,05%)	21 (8,64%)	159 (65,43%)
12. Positie boven de partijen	49 (20,16%)	44 (18,11%)	29 (11,93%)	19 (7,82%)	20 (8,23%)	82 (33,74%)
13. Persoonlijk contact	28 (11,52%)	21 (8,64%)	32 (13,17%)	26 (10,7%)	29 (11,93%)	107 (44,03%)
14. Ervaring	11 (4,53%)	12 (4,94%)	13 (5,35%)	15 (6,17%)	26 (10,7%)	166 (68,31%)

Ranking gezagsbronnen op basis van aantal keer op 1^e t/m 5^e plaats gezet. Van meest naar minst belangrijk:

1. Positie boven de partijen
2. Herkenbaarheid voor partijen in de samenleving
3. Persoonlijk contact
4. Mijn persoonlijkheid
5. Leiderschapstijl
6. Wettelijke bevoegdheden
7. Deskundigheid
8. Overtuigingskracht
9. De manier waarop ik persoonlijk mijn portefeuille invul
10. Ervaring
11. De Kroonbenoeming
12. Het advies van de gemeenteraad bij de benoeming
13. De inhoud van mijn portefeuille
14. Partijlidmaatschap

Chi-kwadraattoetsen zijn uitgevoerd voor elke bron van gezag voor mogelijke verschillen tussen burgemeesters van verschillende gemeentegroottes in of de bron van gezag wel of niet in de top 5 van belangrijkste bronnen stond. Hier bleken geen statistisch significante verschillen tussen te bestaan. Daarnaast is een Kruskal-Wallistoets uitgevoerd om te onderzoeken of er verschillen zijn in de manier waarop de verschillende bronnen zijn *gerankt* binnen de top 5 door burgemeesters van verschillende gemeentegroottes. Ook hier bleek geen statistisch significant verschil te bestaan.

Chi-kwadraattoetsen zijn uitgevoerd voor elke bron van gezag voor mogelijke verschillen tussen waarnemend en Kroonbenoemde burgemeesters in of de bron van gezag wel of niet in de top 5 van belangrijkste bronnen stond. Hier bleken geen statistisch significante verschillen tussen te bestaan. Daarnaast is een Kruskal-Wallistoets uitgevoerd om te onderzoeken of er verschillen zijn in de manier waarop de verschillende bronnen zijn *gerankt* binnen de top 5 waarnemend en Kroonbenoemde burgemeesters. Ook hier bleek geen statistisch significant verschil te bestaan.

Chi-kwadraattoetsen zijn uitgevoerd voor elke bron van gezag voor mogelijke verschillen tussen burgemeesters met verschillende hoeveelheid ervaring in of de bron van gezag wel of niet in de top 5 van belangrijkste bronnen stond. Voor de gezagsbronnen '*advies van de gemeenteraad bij de benoeming*' (χ^2 (3, n=243) = 8.966, p = .03, *Cramer's V* = .192), '*Deskundigheid*' (χ^2 (3, n=243) = 13.019, p = .005, *Cramer's V* = .231) en '*Positie boven de partijen*' (χ^2 (3, n=243) = 8.791, p = .032, *Cramer's V* = .190) bleken verschillen te bestaan tussen de groepen. Vervolgens is gekeken tussen welke groepen van jaren ervaring verschillen bestonden voor welke bronnen wel of niet in top 5 van meest belangrijke bronnen stonden. Voor de gezagsbron '*advies van de gemeenteraad bij de benoeming*' is er een statistisch significant verschil tussen de categorieën een jaar of minder ervaring en 2-6 jaar ervaring met een p < .05, gecorrigeerd voor alpha inflatie door middel van Bonferroni-procedure. Voor 30% van de burgemeesters met een jaar ervaring of minder staat deze bron in top 5, voor burgemeesters met 2-6 jaar ervaring is dat voor 7.2% van de burgemeesters het geval. Voor de gezagsbron '*deskundigheid*' is er een statistisch significant verschil tussen burgemeesters met 7-12 jaar ervaring en burgemeesters met 2-6 jaar ervaring, en tussen burgemeesters met 7-12 jaar ervaring en burgemeesters met 13 jaar ervaring of meer, met een p < .05, gecorrigeerd door middel van de Bonferroni-procedure. Voor 22.1% van de burgemeesters met 7-

12 jaar ervaring staat deskundigheid in de top 5, in de categorie 2-6 jaar ervaring is dat het geval voor 45.8% van de burgemeesters, en deskundigheid staat voor 46.3% van de burgemeesters met 13 jaar ervaring of meer in de top 5 van meest belangrijke gezagsbronnen. Voor de gezagsbron '*positie boven de partijen*' bestaat er geen statistisch significant verschil tussen de verschillende categorieën ervaring meer wanneer deze met elkaar worden vergeleken en een Bonferroni-correctie wordt toegepast. Het grootste verschil bestaat echter tussen burgemeesters met een jaar ervaring of minder en burgemeesters met 2-6 jaar ervaring. Voor 45% van de burgemeesters met een jaar ervaring of minder is de positie boven de partijen een van de vijf meest belangrijke gezagsbronnen, voor burgemeesters met 2-6 jaar ervaring is dat veel vaker het geval. Namelijk voor 74,4% van de burgemeesters met 2-6 jaar ervaring is de positie boven partijen een van de vijf belangrijkste gezagsbronnen. Ten slotte is voor alle gezagsbronnen een Kruskal-Wallistoets uitgevoerd om te onderzoeken of er verschillen zijn tussen de vier onderscheiden groepen 'ervaring' in hun *ranking* van de vijf meest belangrijke bronnen (groep 1, n=8: een jaar ervaring of minder; groep 2, n=38: 2-6 jaar ervaring; groep 3, n=19: 7-12 jaar ervaring; groep 4, n=25: 13 jaar ervaring of meer). Voor de bron '*deskundigheid*' bleek een statistisch significant verschil te zijn tussen burgemeesters wat betreft in de plaats die deze bron kreeg in hun top 5, $\chi^2(3, n=90) = 10.685$, $p = .014$. De groep burgemeesters met 13 jaar ervaring of meer plaatsen deskundigheid statistisch significant hoger in hun *ranking* van meest belangrijke gezagsbronnen (Md = 3) dan burgemeesters met een jaar of minder ervaring (Md = 4.5, U = 38, $z = -2.68$, $p = .007$, $r = .46$) en burgemeesters met 2-6 jaar ervaring (Md = 4, U = 283.5, $z = -2.77$, $p = .006$, $r = .35$).

Chi-kwadraattoetsen zijn uitgevoerd voor elke bron van gezag voor mogelijke verschillen tussen vrouwelijke en mannelijke burgemeesters in of de bron van gezag wel of niet in de top 5 van belangrijkste bronnen stond. Alleen voor de bron '*Herkenbaarheid voor partijen in de samenleving*' bleek er een statistisch significant verschil (met Yates continuïteitscorrectie) te bestaan tussen mannelijke en vrouwelijke burgemeesters, $\chi^2(1, n=243) = 4.907$, $p = .041$, $Phi = -.142$. Voor 76,6% van de vrouwelijke burgemeesters staat '*Herkenbaarheid voor partijen in de samenleving*' in de top 5 van meest belangrijke bronnen, voor de mannelijke burgemeesters is dit 59.2% het geval. Vervolgens is voor alle gezagsbronnen een Mann-Whitney toets uitgevoerd om te onderzoeken of er verschillen zijn tussen mannelijke en vrouwelijke burgemeesters in hun *ranking* van de vijf meest belangrijke bronnen, maar er bleken geen statistisch significante verschillen te zijn.

Chi-kwadraattoetsen zijn uitgevoerd voor elke bron van gezag voor mogelijke verschillen tussen burgemeesters van verschillende partijpolitieke kleur in of de bron van gezag wel of niet in de top 5 van belangrijkste bronnen stond. De chi kwadraattoetsen konden niet worden uitgevoerd zonder hercodering van de politieke partijen omdat bij elke bron van gezag meer dan 20% van de cellen een verwachte frequentie van minder dan 5 had. De oorspronkelijke 13 politieke partijen en de optie 'Geen politieke partij' zijn gehercodeerd naar drie groepen na uitsluiting van de partijen die geen burgemeesters leveren: progressieve partijen (PvdA, GL, D66) en conservatieve partijen (CDA, CU, SGP, VVD) en partijen met een lokale focus (lokale partijen, regionale partijen, burgemeesters zonder partij). Hoewel voor een aantal gezagsbronnen de verwachte celfrequentie nog steeds minder dan 5 was, bestond er voor geen enkele gezagsbron een statistisch significant verschil tussen partijen. Aangezien een lage verwachte celfrequentie de kans op een type I fout vergroot (de kans dat een nul hypothese dat er geen verschil is onterecht wordt verworpen) kan worden verondersteld dat er geen verschillen bestaan tussen burgemeesters met verschillende partijpolitieke kleur ten aanzien van welke gezagsbronnen in de top 5 van meest belangrijke bronnen staan. Vervolgens is een Kruskal-Wallistoets uitgevoerd om te onderzoeken of er verschillen zijn in de manier waarop de verschillende bronnen zijn *gerankt* binnen de top 5 door burgemeesters met verschillende partij politieke kleur. Wanneer hierbij gebruik wordt gemaakt van de gehercodeerde

variabele van partij politieke kleur (progressief, conservatief, lokale focus) dan bestaan er geen statistische verschillen in de wijze waarop de top 5 van belangrijkste bronnen is gerangschikt. Wordt hiervoor echter de oorspronkelijke variabele gebruikt dan ontstaat er voor de gezagsbron 'positie boven de partijen' een statistisch significant verschil tussen burgemeesters met een verschillende partij politieke achtergrond (waarbij in totaal burgemeesters van negen partijpolitieke kleuren deze bron opnemen in hun top 5 van meest belangrijke bronnen), $\chi^2(8, n=161) = 20.044, p = .010$. Om te bepalen tussen welke partijen een significant verschil bestaat zijn post hoc Mann-Whitneytoetsen uitgevoerd met een Bonferroni-correctie. Als gevolg hiervan blijkt dat met alfa levels gecorrigeerd er geen significante verschillen overblijven tussen groepen. Omdat er geen a priori verwachtingen zijn over hoe partijpolitieke kleur uit kan maken voor de plaats in de top 5 die de gezagsbron 'positie boven de partijen' krijgt kan de nul hypothese dat partijpolitieke kleur geen verschil maakt niet worden verworpen.

Ten slotte zijn de antwoorden op deze vraag vergeleken met de antwoorden op vraag 21 waarbij gevraagd wordt naar de wenselijkheid van aanstellingswijzen. Voor elke burgemeester is de belangrijkste gezagsbron bepaald (groep 1, n=9: de Kroonbenoeming; groep 2, n=5: Het advies van de gemeenteraad bij de benoeming; groep 3, n=15: Wettelijke bevoegdheden; groep 4, n=1: De inhoud van mijn portefeuille; groep 5, n=24: De manier waarop ik mijn portefeuille invul; groep 6, n=21: Leiderschapsstijl; groep 7, n=26: Herkenbaarheid voor partijen in de samenleving; groep 8, n=5: Deskundigheid; groep 9, n=37: Mijn persoonlijkheid; groep 10, n=10: Overtuigingskracht; groep 11, n=49: Positie boven de partijen; groep 12, n=28: Persoonlijk contact; groep 13, n=11: Ervaring) en deze groepen zijn met elkaar vergeleken op hoe wenselijk elke aanstellingswijze wordt geacht aan de hand van een Kruskal-Wallis toets. Hieruit bleek dat er geen statistisch significante verschillen tussen groepen bestaan in de wenselijkheid van aanstellingswijzen. Daarnaast is voor elke burgemeester bepaald wat de meest gewenste aanstellingsvorm is en deze groepen zijn met elkaar vergeleken om te bepalen of er verschillen zijn in de ranking van de vijf belangrijkste gezagsbronnen aan de hand van een Kruskal-Wallis toets. Er bleken geen statistisch significante verschillen tussen groepen te bestaan.

Uw functioneren en de omstandigheden

Hieronder volgt een aantal stellingen over allereerst de omstandigheden waaronder u uw functie uitoefent en daarna over uw functioneren. In hoeverre bent u het eens met deze stellingen?

Vraag 6

De omstandigheden waaronder u uw functie uitoefent

	Helemaal oneens	Oneens	Eens	Helemaal eens	Geen mening
Aan de functie van burgemeester wordt een grote maatschappelijke waarde toegekend.	2 (,8%)	5 (2,1%)	89 (36,6%)	145 (59,7%)	2 (0,8%)
Landelijk beleid en wetgeving bieden mij als burgemeester voldoende beleidsruimte.	4 (1,6%)	63 (25,9%)	137 (56,4%)	36 (14,8%)	3 (1,2%)
Het raadsvoorzitterschap laat zich goed combineren met het voorzitterschap van het college.	2 (,8%)	17 (7,0%)	116 (47,7%)	107 (44 %)	1 (0,4%)

Media-aandacht voor de publieke besluitvorming in mijn gemeente werkt verlamdend.	62 (25,5%)	148 (60,9%)	21 (8,6%)	9 (3,7%)	3 (1,2%)
Het gebruik van sociale media door burgers maakt hun opvattingen over de burgemeester inzichtelijk.	15 (6,2%)	112 (46,1%)	69 (28,4%)	19 (7,8%)	28 (11,5%)
Van het burgemeesterschap gaat een natuurlijk gezag uit.	3 (1,2%)	18 (7,4%)	138 (56,8%)	81 (33,3%)	3 (1,2%)
Het college laat mij voldoende ruimte om invulling te geven aan mijn portefeuille(s).	2 (,8%)	11 (4,5%)	77 (31,7%)	152 (62,6%)	1 (0,4%)

Voor elke stelling is een Mann-Whitneytoets uitgevoerd om te onderzoeken of er verschillen zijn in hoeverre waarnemend en Kroonbenoemde burgemeesters het eens zijn met de stellingen over de omstandigheden waaronder een burgemeester zijn functie uitvoert. Voor elke stelling liet de toets zien dat er in dit opzicht geen statistisch significant verschil bestond tussen waarnemend en Kroonbenoemde burgemeesters bij een $p < .05$.

Voor elke stelling is eveneens een Kruskal-Wallistoets uitgevoerd om te achterhalen of er verschillen zijn in hoeverre burgemeesters met een verschillend aantal jaar ervaring het eens zijn met de stellingen over de omstandigheden waaronder een burgemeester zijn functie uitvoert. Voor elke stelling liet de toets zien dat er in dit opzicht geen statistisch significant verschil bestond tussen burgemeesters met een jaar of minder ervaring, burgemeesters met 2-6 jaar ervaring, burgemeesters met 7-12 jaar ervaring en burgemeesters met 13 jaar ervaring of meer bij een $p < .05$.

Voor elke stelling is een Kruskal-Wallistoets uitgevoerd om te onderzoeken of burgemeesters van gemeenten van verschillende grootte van elkaar verschillen in hoeverre ze het eens zijn met stellingen over de omstandigheden waaronder een burgemeester zijn functie uitvoert. Voor elke stelling liet de toets zien dat er geen statistisch significante verschillen bestaan tussen burgemeesters van gemeenten tot 20.000 inwoners, burgemeesters van gemeenten van 20.001-50.000 inwoners, burgemeesters van gemeenten van 50.001-100.000 inwoners, burgemeesters van gemeenten van 100.001-250.000 inwoners en burgemeesters van gemeenten groter dan 250.000 inwoners bij een $p < .05$.

Voor elke stelling is een Kruskal-Wallistoets uitgevoerd om te onderzoeken of burgemeesters met verschillende partijpolitieke achtergrond van elkaar verschillen in hoeverre ze het eens zijn met de stellingen over de omstandigheden waaronder een burgemeester zijn functie uitvoert. Alleen op de stelling dat het raadsvoorzitterschap zich goed laat combineren met het voorzitterschap van het college bleek een statistisch significant verschil tussen burgemeesters te bestaan (groep 1, $n = 89$: CDA; groep 2, $n=7$: ChristenUnie; groep 3, $n=11$: D66; groep 4, $n=3$: GroenLinks; groep 5, $n=55$: PvdA; groep 6, $n=7$: SGP; groep 7, $n=61$: VVD; groep 8, $n=2$: Lokale partij; groep 9, $n=1$: Regionale partij; groep 10, $n=4$: Geen partij), $\chi^2 (9, n=240)=19.504, p=.021$. Gekeken naar de medianen valt op dat burgemeesters van D66, PvdA en een regionale partij het meest oneens zijn met deze stelling (respectievelijk $Md=3$; $Md=3.25$; $Md=2$), terwijl burgemeesters van GroenLinks en de SGP zich juist wel konden vinden in deze stelling (respectievelijk $Md=3,67$ en $Md=3.86$). Doordat er echter geen a priori verwachtingen waren over de

verschillen tussen burgemeesters met verschillende partijpolitieke kleur zijn geen statistisch significante verschillen tussen groepen burgemeesters met verschillende partij politieke achtergrond wanneer een Bonferroni-correctie is toegepast.

Voor elke stelling is een Kruskal-Wallistoets uitgevoerd om te onderzoeken of burgemeesters van verschillende leeftijdscategorieën van elkaar verschillen in hoeverre ze het eens zijn met de stellingen over de omstandigheden waaronder een burgemeester zijn functie uitvoert. Alleen op de stelling 'Van het burgemeesterschap gaat een natuurlijk gezag uit' bleek een significant verschil tussen groepen te bestaan (groep 1, n=5: 31-40 jaar; groep 2, n=44: 41-50 jaar; groep 3, n=126: 51-60 jaar; groep 4, n=65: 61-70 jaar), $\chi^2(3, n=240)=13.063, p=.005$. Gekeken naar de medianen valt op dat burgemeesters in de categorie 41 tot 50 jaar het meest eens zijn met deze stelling (Md=3.56) en burgemeesters in de categorieën 51-60 jaar en 61-70 jaar het minst (Md=3.23 en Md=3.16). Vervolgens zijn post hoc Mann-Whitneytoetsen uitgevoerd om te kijken tussen welke leeftijdsgroepen het verschil van mening over de stelling bestond. Hieruit bleek dat de groep 41 tot 50 jaar statistisch significant verschilt van de groepen 51-60 jaar (U=2022.5, z= -2.969, p=.003, r= .23) en 61-70 jaar (U=922, z= -3.619, p<.001, r=.35) wanneer rekening wordt gehouden met een Bonferroni-correctie waardoor $\alpha=.008$.

Voor de stelling 'Van het burgemeesterschap gaat een natuurlijk gezag uit' is een Mann-Whitneytoets uitgevoerd om te onderzoeken of er verschillen zijn in hoeverre mannelijke en vrouwelijke burgemeesters (groep 1, n=193: man; groep 2, n=47: vrouw) het eens zijn met deze stelling. De toets liet zien dat er in dit opzicht een statistisch significant verschil bestond tussen mannen en vrouwen (U= 3706, z= -2,213, p=.027, r=.14). Gekeken naar de medianen valt op dat mannelijke burgemeesters het meer eens zijn met deze stelling (Md=3.32) dan vrouwelijke burgemeesters (Md=3.08). De effectgrootte is klein.

Case Processing Summary

	Cases					
	Included		Excluded		Total	
	N	Percent	N	Percent	N	Percent
Vraag 6.6 : Van het burgemeesterschap gaat een natuurlijk gezag uit. * Vraag 36 : Wat is uw geslacht?	240	98,8%	3	1,2%	243	100,0%

Vraag 6.6 : Van het burgemeesterschap gaat een natuurlijk gezag uit.

Vraag 36 : Wat is uw geslacht?	Median	Grouped Median
man	3,00	3,32
vrouw	3,00	3,08
Total	3,00	3,27

Test Statistics^a

	Vraag 6.6 : Van het burgemeesterschap gaat een natuurlijk gezag uit.
Mann-Whitney U	3706,000
Wilcoxon W	4834,000
Z	-2,213
Asymp. Sig. (2-tailed)	,027

a. Grouping Variable: Vraag 36 : Wat is uw geslacht?

Vraag 7

Uw functioneren

	Helemaal oneens	Oneens	Eens	Helemaal eens	Geen mening
Er zijn voor mij als burgemeester te weinig trainings- en coachingsmogelijkheden.	96 (39,5%)	127 (52,3%)	14 (5,8%)	3 (1,2%)	3 (1,2%)
Ik heb plezier in mijn werk.	0 (0%)	0 (0%)	39 (16,0%)	202 (83,1%)	2 (,8%)
Ik organiseer regelmatig mijn eigen tegenspraak.	1 (,4%)	21 (8,6%)	158 (65,0%)	59 (24,3%)	4 (1,6%)
De Commissaris van de Koning is voor mij een belangrijk klankbord.	10 (4,1%)	78 (32,1%)	111 (45,7%)	31 (12,8%)	13 (5,3%)
Intervisie tussen burgemeesters onderling is voor mij van grote waarde.	4 (1,6%)	16 (6,6%)	111 (45,7%)	100 (41,2%)	12 (4,9%)
De waarden van mijn politieke partij komen tot uitdrukking in mijn functioneren als burgemeester.	32 (13,2%)	75 (30,9%)	106 (43,6%)	14 (5,8%)	16 (6,6%)
Ik heb last van een te hoge werkdruk.	24 (9,9%)	171 (70,4%)	42 (17,3%)	6 (2,5%)	0 (0%)

Voor elke stelling is een Mann-Whitneytoets uitgevoerd om te onderzoeken of er verschillen zijn in hoeverre waarnemend en Kroonbenoemde burgemeesters het eens zijn met de stellingen over hun functioneren. Alleen op de stelling 'Er zijn voor mij als burgemeester te weinig trainings- en coachingsmogelijkheden' bleek er een statistisch significant verschil te bestaan tussen waarnemend (Md=1.89, n=21) en Kroonbenoemde burgemeesters (Md=1.62, n=219), U=1766.50, z=-1.976, p=.048, r=.13. Hoewel waarnemend burgemeesters dus negatiever zijn over deze stelling dan Kroonbenoemde burgemeesters, ligt voor beide groepen de mediaan tussen helemaal oneens en oneens.

Voor elke stelling is eveneens een Kruskal-Wallistoets uitgevoerd om te achterhalen of er verschillen zijn in hoeverre burgemeesters met een verschillend aantal jaar ervaring het eens zijn met de stellingen over hun functioneren. Voor de stellingen 'Ik heb plezier in mijn werk' en 'Intervisie tussen burgemeesters onderling is voor mij van grote waarde' bleek een statistisch significant verschil tussen de groepen (stelling 1: groep 1, n=19: een jaar ervaring of minder; groep 2, n=83: 2-6 jaar ervaring; groep 3, n=85: 7-12 jaar ervaring; groep 4, n=54: 13 jaar ervaring of meer. Stelling 2: groep 1, n=18: een jaar ervaring of minder; groep 2, n=81: 2-6 jaar ervaring; groep 3, n=78: 7-12 jaar ervaring; groep 4, n=53: 13 jaar ervaring of meer), $\chi^2(3, n=241)= 11.611, p=.009$ en $\chi^2(3, n=231)= 11.215, p=.011$. Gekeken naar de medianen van de stelling 'Ik heb plezier in mijn werk' valt op dat burgemeesters met 13 jaar ervaring of meer minder positief zijn over deze stelling (Md=3.7) dan burgemeesters met een jaar ervaring of minder (Md=4) en

burgemeesters met 2-6 jaar ervaring (3.87). Aangezien het de verwachting was dat er verschillen zouden bestaan tussen de twee groepen met de minste ervaring enerzijds, en de twee groepen met de meeste ervaring anderzijds zijn in totaal vier Mann-Whitneytoetsen uitgevoerd om te onderzoeken welke groepen van elkaar verschilden. Na toepassing van een Bonferroni-correctie waardoor $\alpha=.0125$ werd, bleek dat alleen de burgemeesters met een jaar ervaring of minder statistisch significant verschilden van burgemeesters met 13 jaar ervaring of meer, $U=361$, $z=-2.667$, $p=.008$, $r=.31$. Hoewel burgemeesters met 13 jaar ervaring of minder positief zijn dan burgemeesters met een jaar ervaring of minder (en burgemeesters met 2-6 jaar ervaring), ligt de mediaan alle groepen tussen helemaal eens en eens in. Gekeken naar de medianen van de stelling *'Intervisie tussen burgemeesters onderling is voor mij van grote waarde'* blijkt dat burgemeesters met een jaar ervaring of minder ($Md=3.53$) en burgemeesters met 2-6 jaar ervaring ($Md=3.50$) positiever zijn over deze stelling dan burgemeesters met 13 jaar ervaring of meer ($Md=3.15$). Aangezien het de verwachting was dat er verschillen zouden bestaan tussen de twee groepen met de minste ervaring enerzijds, en de twee groepen met de meeste ervaring anderzijds zijn in totaal vier Mann-Whitneytoetsen uitgevoerd om te onderzoeken welke groepen van elkaar verschilden. Na toepassing van een Bonferroni-correctie waardoor $\alpha=.0125$ werd bleek dat alleen burgemeesters met 2-6 jaar ervaring statistisch significant verschilden van burgemeesters met 13 jaar ervaring of meer, $U=1555$, $z=-3.159$, $p=.002$, $r=.27$. Hoewel burgemeesters met 13 jaar ervaring of meer negatiever zijn dan burgemeesters met 2-6 jaar ervaring (en een jaar ervaring of minder) ligt de mediaan alle groepen tussen helemaal eens en eens in.

Voor elke stelling is een Kruskal-Wallistoets uitgevoerd om te onderzoeken of burgemeesters van gemeenten van verschillende grootte van elkaar verschillen in hoeverre ze het eens zijn met de stellingen over hun functioneren. Alleen op de stelling *'Intervisie tussen burgemeesters onderling is voor mij van grote waarde'* bleek een statistisch significant verschil tussen groepen te bestaan (groep 1, $n=90$: 1-20.000 inwoners; groep 2, $n=104$: 20.001-50.000 inwoners; groep 3, $n=24$: 50.001-100.000 inwoners; groep 4, $n=12$: 100.001-250.000 inwoners; groep 5, $n=1$: meer dan 250.000 inwoners), $\chi^2(4, n=231)=18.460$, $p=.001$. Gekeken naar de medianen valt op dat de burgemeester van de gemeente met 250.000 inwoners of meer ($Md=2$) en burgemeesters van gemeenten met 100.001-250.000 inwoners ($Md=2.44$) negatiever zijn over deze stelling dan burgemeesters van gemeenten met 1-20.000 inwoners ($Md=3.43$), burgemeesters van gemeenten met 20.001-50.000 inwoners ($Md=3.39$) en burgemeesters van gemeenten met 50.001-100.000 inwoners ($Md=3.50$). Na toepassing van een Bonferroni-correctie waardoor $\alpha=.005$ werd bleek dat de burgemeesters van de gemeenten met 100.001-250.000 inwoners statistisch significant verschilden van de burgemeesters van gemeenten tot 20.000 inwoners ($U=219$, $z=-3.667$, $p<.001$, $r=.35$), van de burgemeesters van gemeenten met 20.001-50.000 inwoners ($U=257.5$, $z=-3.708$, $p<.001$, $r=.34$) en van burgemeesters van gemeenten met 50.001-100.000 inwoners ($U=54$, $z=-3.223$, $p=.001$, $r=.54$).

Voor elke stelling is een Kruskal-Wallistoets uitgevoerd om te onderzoeken of burgemeesters met verschillende partijpolitieke achtergrond van elkaar verschillen in hoeverre ze het eens zijn met de stellingen over hun functioneren. Voor elke stelling liet de toets zien dat er in dit opzicht geen statistisch significant verschil bestond tussen burgemeesters van verschillende partijpolitieke achtergrond bij $p<.05$.

Voor elke stelling is een Kruskal-Wallistoets uitgevoerd om te onderzoeken of burgemeesters van verschillende leeftijdscategorieën van elkaar verschillen in hoeverre ze het eens zijn met de stellingen over hun functioneren. Voor de stellingen *'Ik heb plezier in mijn werk'* en *'Intervisie tussen burgemeesters onderling is voor mij van grote waarde'* bleek een statistisch significant verschil tussen de groepen bestaan (stelling 1: groep 1, $n=5$: 31-40 jaar; groep 2, $n=43$: 41-50 jaar; groep 3, $n=127$: 51-60 jaar; groep 4,

n=66: 61-70 jaar. Stelling 2: groep 1, n=5: 31-40 jaar; groep 2, n=40: 41-50 jaar; groep 3, n=124: 51-60 jaar; groep 4, n=62: 61-70 jaar), $\chi^2(3, n=241)= 8.681, p=.034$ en $\chi^2(3, n=231)= 11.255, p=.010$. Gekeken naar de medianen van de stelling '*Ik heb plezier in mijn werk*' valt op dat burgemeesters in de categorieën 51-60 jaar (Md=3.78) en 61-70 jaar (Md=3.86) negatiever zijn over deze stelling dan burgemeesters in de categorieën 31-40 jaar (Md=4) en 41-50 jaar (Md=3.95). Vervolgens zijn post hoc Mann-Whitneytoetsen uitgevoerd om te kijken tussen welke leeftijdsgroepen het verschil van mening over de stelling bestond. Doordat er echter geen a priori verwachtingen waren over de verschillen tussen burgemeesters in verschillende leeftijdscategorieën bestaat er wanneer een Bonferroni-correctie is toegepast waardoor $\alpha=.008$ wordt geen statistisch significant verschil tussen groepen burgemeesters. Gekeken naar de medianen van de stelling '*Intervisie tussen burgemeesters onderling is voor mij van grote waarde*' blijkt dat burgemeesters in de categorie 61-70 jaar (Md=3.13) negatiever zijn over deze stelling dan burgemeester in de categorie 31-40 jaar (Md=3.60). De twee tussenliggende groepen van burgemeesters tussen de 41 en 50 jaar oud en burgemeesters tussen de 51-60 jaar oud hebben een mediaan die er tussenin ligt (Md=3.43 en Md=3.46). Hoewel burgemeesters tussen 61-70 jaar negatiever zijn over deze stelling dan de andere drie groepen liggen de medianen van alle groepen tussen helemaal eens en eens. Vervolgens zijn post hoc Mann-Whitneytoetsen uitgevoerd om te kijken tussen welke leeftijdsgroepen het verschil van mening over de stelling bestond. Hieruit bleek dat met een Bonferroni-correctie waardoor $\alpha=.008$ werd er alleen een statistisch significant verschil bestond tussen de burgemeesters die 51-60 jaar oud zijn en burgemeesters die 61-70 jaar oud zijn, $U = 2856, z=-3.174, p=.002, r=.23$.

B) Burgemeester in het gemeentebestuur

De enquêtevragen in dit deel hebben betrekking op de ervaringen die u hebt opgedaan bij de uitoefening van uw ambt binnen het gemeentebestuur. De politieke context en uw relatie met de gemeenteraad en de overige collegeleden staan hierbij centraal.

Vraag 8

Kunt u aangeven hoe belangrijk de onderstaande activiteiten voor u zijn in uw contact met de gemeenteraad?

	Ze er be lang rijk	Be lang rijk	Niet erg be lang rijk	Niet be lang rijk	N.v.t.
Voorzitten van de raad	118 (48,6%)	115 (47,3%)	10 (4,1%)	0 (0%)	0 (0%)
Bemiddelen in conflicten	40 (16,5%)	164 (67,5%)	38 (15,6%)	1 (,4%)	0 (0%)
Coachen van raad en raadsleden	13 (5,3%)	154 (63,4%)	69 (28,4%)	3 (1,2%)	4 (1,6%)
Kwaliteit van de besluitvorming bewaken	99 (40,7%)	136 (56,0%)	8 (3,3%)	0 (0%)	0 (0%)
Overleg met fractievoorzitters/ seniorenoverleg/ presidium	84 (34,6%)	153 (63,0%)	6 (2,5%)	0 (0%)	0 (0%)
Draagvlak verwerven	61 (25,1%)	155 (63,8%)	26 (10,7%)	1 (0,4%)	0 (0%)
Verantwoording afleggen	76 (31,3%)	153 (63,0%)	13 (5,3%)	1 (0,4%)	0 (0%)
Richting geven aan het beleid	16 (6,6%)	124 (51,0%)	94 (38,7%)	5 (2,1%)	4 (1,6%)
Integriteit bewaken	172 (70,8%)	70 (28,8%)	1 (,4%)	0 (0%)	0 (0%)

	Ze er be lang rijk	-	Niet erg be lang rijk	- niet be lang rijk	N.v.t.
Integriteit bewaken	242		1		0
Overleg met fractievoorzitters seniorenoverleg presidium	237		6		0
Kwaliteit van de besluitvorming bewaken	235		8		0
Voorzitten van de raad	233		10		0
Verantwoording afleggen	229		14		0
Draagvlak verwerven	216		27		0
Bemiddelen in conflicten	204		39		4
Coachen van raad en raadsleden	167		72		0
Richtinggeven aan het beleid	140		99		4

Voor elke activiteit is een Kruskal-Wallistoets uitgevoerd om te onderzoeken of burgemeesters van gemeenten van verschillende grootte van elkaar verschillen in hoeverre ze het eens zijn over het belang van verschillende activiteiten in het contact met de gemeenteraad. Alleen voor de activiteit 'overleg met

fractievoorzitters/seniorenoverleg/presidium' bestond er een statistisch significant verschil tussen groepen in hoeveel belang ze hieraan hechtten (groep 1, n=96: 1-20.000 inwoners; groep 2, n=109: 20.001-50.000 inwoners; groep 3, n=25: 50.001-100.000 inwoners; groep 4, n=12: 100.001-250.000 inwoners; groep 5, n=1: meer dan 250.000 inwoners), $\chi^2(4, n=243)=12.169$, $p=.016$. Gekeken naar de medianen valt op dat burgemeesters van gemeenten met 20.001-50.000 inwoners (Md=1.58) en burgemeesters van gemeenten met 100.001-250.000 inwoners (Md=1.58) deze activiteit belangrijker vinden dan burgemeesters van gemeenten met 50.001-100.000 inwoners (Md=1.96) en de burgemeester van de gemeente met meer dan 250.000 inwoners (Md=2). Hoewel er dus verschillen zijn tussen groepen liggen de medianen van alle groepen tussen zeer belangrijk en belangrijk. Vervolgens zijn post hoc Mann-Whitneytoetsen uitgevoerd om te kijken tussen welke leeftijdsgroepen het verschil van mening over de stelling bestond. Na toepassing van een Bonferroni-correctie waardoor $\alpha=.005$ werd bleek dat alleen de burgemeesters van de gemeenten met 20.001-50.000 inwoners statistisch significant verschilden van de burgemeesters van gemeenten met 50.001-100.000 inwoners ($U=876.5$, $z=-3.229$, $p=.001$, $r=.28$).

Voor elke activiteit is eveneens een Kruskal-Wallistoets uitgevoerd om te achterhalen of er verschillen zijn in hoeverre burgemeesters met een verschillend aantal jaar ervaring het eens zijn over het belang van verschillende activiteiten in het contact met de gemeenteraad. Alleen voor de activiteit '*coachen van raad en raadsleden*' bestond een statistisch significant verschil tussen groepen in hoeveel belang ze hieraan hechtten (groep 1, n=20: een jaar ervaring of minder; groep 2, n=81: 2-6 jaar ervaring; groep 3, n=85: 7-12 jaar ervaring; groep 4, n=53: 13 jaar ervaring of meer), $\chi^2(3, n=239)=8.233$, $p=.041$. Gekeken naar de medianen valt op dat burgemeesters met 13 jaar of meer ervaring (Md=2.42) deze activiteit minder belangrijk vinden dan burgemeesters met een jaar of minder ervaring (Md=2.25), burgemeesters met 2-6 jaar ervaring (Md=2.14) en burgemeesters met 7-12 jaar ervaring (Md=2.28). Vervolgens zijn post hoc Mann-Whitneytoetsen uitgevoerd om te kijken tussen welke leeftijdsgroepen het verschil van mening over de stelling bestond. Na toepassing van een Bonferroni-correctie waardoor $\alpha=.008$ werd bleek dat alleen tussen burgemeesters met 13 jaar ervaring of meer en burgemeesters met 2-6 jaar ervaring een statistisch significant verschil bestond, $U=1631.5$, $z=-2.729$, $p=.006$, $r=.24$.

Daarbij is voor elke activiteit een Mann-Whitneytoets uitgevoerd om te onderzoeken in hoeverre waarnemend en Kroonbenoemde burgemeesters het eens zijn over het belang van verschillende activiteiten in het contact met de gemeenteraad. Alleen voor de activiteit '*overleg met fractievoorzitters/seniorenoverleg/presidium*' bestond er een statistisch significant verschil tussen waarnemend (Md=1.90, n=21) en Kroonbenoemde burgemeesters (Md=1.65, n=222), $U=1749$, $z=-2.245$, $p=.025$, $r=.14$. Hoewel er dus een statistisch significant verschil tussen de twee groepen bestaat liggen beide medianen tussen zeer belangrijk en belangrijk.

Ten slotte zijn de antwoorden op deze vraag en de antwoorden op vraag 9 vergeleken met de antwoorden die burgemeesters in 1999 gaven in de SGBO enquête. In de SGBO enquête zijn niet alle activiteiten gevraagd die in de huidige vragen aan de orde kwamen en de vraag is anders geformuleerd, maar het geeft een indicatie. Hier luidde vraag 8 hoe belangrijk verschillende activiteiten zijn in het contact met de gemeenteraad en vraag 9 hoe belangrijk verschillende activiteiten zijn in het contact met het college, in 1999 was de vraag algemener gesteld: Hieronder staan verschillende specifieke taken van de burgemeester genoemd. Kunt u van elk van deze taken aangeven hoe belangrijk u deze vindt? Met andere woorden: in 1999 zijn de huidige vraag 8 en 9 gecombineerd in een vraag. De drie activiteiten waarop de antwoorden kunnen worden vergeleken zijn '*Voorzitten van de raad*'/'*Voorzitten van het college*', '*Kwaliteit van besluitvorming bewaken*' en '*Richting geven aan het beleid*'. Burgemeesters konden aangeven of ze deze activiteiten zeer belangrijk, belangrijk, niet erg belangrijk of niet belangrijk

vonden. In 1999 waren deze items geformuleerd als: ‘*Het (technisch) voorzitten van raad en college*’, ‘*Het bewaken van de kwaliteit van het democratisch proces*’ en ‘*Het coördineren, initiëren en stimuleren van lokaal beleid*’. Burgemeesters werd gevraagd aan te geven of ze deze activiteiten zeer belangrijk, belangrijk, tamelijk belangrijk of niet erg belangrijk vonden.

Activiteit	Mediaan	Belang
Voorzitten van de raad	1,54	Zeer belangrijk- Belangrijk
Voorzitten van het college	1,5	Zeer belangrijk- Belangrijk
Het (technisch) voorzitten van raad en college	1,63	Zeer belangrijk- Belangrijk
Kwaliteit van de besluitvorming bewaken raad	1,61	Zeer belangrijk- Belangrijk
Kwaliteit van de besluitvorming bewaken college	1,48	Zeer belangrijk- Belangrijk
Het bewaken van de kwaliteit van het democratisch proces	1,25	Zeer belangrijk- Belangrijk
Richting geven aan het beleid raad	2,38	Belangrijk – Niet erg belangrijk
Richting geven aan het beleid college	2,07	Belangrijk – Niet erg belangrijk
Het coördineren, initiëren en stimuleren van lokaal beleid	1,49	Zeer belangrijk- Belangrijk

Uit de vergelijking tussen 1999 en nu blijkt dat het voorzitten van raad en college op het moment belangrijker wordt gevonden dan grofweg 15 jaar geleden. Voor de andere twee activiteiten geldt juist het omgekeerde. Hoewel nu verschil bestaat in het belang van de activiteit in het contact met het college en het contact met de raad, zijn voor de activiteiten ‘*Kwaliteit van besluitvorming bewaken*’ en ‘*Richting geven aan het beleid*’ alle medianen nu hoger dan in 1999, wat betekent dat deze activiteiten in 1999 belangrijker werden gevonden dan op dit moment. Desondanks moet wel in de gaten worden gehouden dat zeker bij de laatste twee activiteiten de acties verschillend zijn omschreven en dat op zijn minst een deel van het afgenomen belang hieruit begrepen kan worden.

Vraag 9

Kunt u aangeven hoe belangrijk de onderstaande activiteiten voor u zijn in uw contact met het college?

	Zeer belangrijk	Belangrijk	Niet erg belangrijk	Niet belangrijk	N.v.t.
Voorzitten van het college	128 (52,7%)	104 (42,8%)	11 (4,5%)	0 (0%)	0 (0%)
Bemiddelen in conflicten	58 (23,9%)	157 (64,6%)	27 (11,1%)	1 (,4%)	0 (0%)
Coachen van college en wethouders	58 (23,9%)	159 (65,4%)	23 (9,5%)	2 (,8%)	1 (0,4%)
Kwaliteit van de besluitvorming bewaken	127 (52,3%)	113 (46,5%)	3 (1,2%)	0 (0%)	0 (0%)
Draagvlak verwerven	53 (21,8%)	158 (65,0%)	29 (11,9%)	2 (,8%)	1 (0,4%)
Verantwoording afleggen	47 (19,3%)	145 (59,7%)	50 (20,6%)	1 (,4%)	0 (0%)
Richting geven aan het beleid	37 (15,2%)	153 (63,0%)	48 (19,8%)	3 (1,2%)	2 (0,8%)
Integriteit bewaken	163 (67,1%)	71 (29,2%)	9 (3,7%)	0 (0%)	0 (0%)

	Zeer belangrijk - belangrijk	Niet erg belangrijk - Niet belangrijk	N.v.t.
Kwaliteit van besluitvorming bewaken	240	3	0
Integriteit bewaken	234	9	0
Voorzitten van het college	232	11	0
Coachen van college en wethouders	217	25	1
Bemiddelen in conflicten	215	28	0
Draagvlak verwerven	211	31	1
Verantwoording afleggen	192	51	0
Richting geven aan het beleid	190	51	2

Voor elke activiteit is een Kruskal-Wallistoets uitgevoerd om te onderzoeken of burgemeesters van gemeenten van verschillende grootte van elkaar verschillen in hoeverre ze het eens zijn over het belang van verschillende activiteiten in het contact met het college. Alleen voor de activiteit 'voorzitten van het college' bestond er een statistisch significant verschil tussen groepen in hoeveel belang ze hieraan hechtten (groep 1, n=96: 1-20.000 inwoners; groep 2, n=109: 20.001-50.000 inwoners; groep 3, n=25: 50.001-100.000 inwoners; groep 4, n=12: 100.001-250.000 inwoners; groep 5, n=1: meer dan 250.000 inwoners), $\chi^2(4, n=243) = 13.844, p=.008$. Gekeken naar de medianen valt op dat burgemeesters van gemeenten met 100.001-250.000 inwoners (Md=1.08) meer belang hechten aan deze activiteit dan burgemeesters van gemeenten tot 20.000 inwoners (Md=1.61), burgemeesters van gemeenten met 20.001-50.000 inwoners (Md=1.48), burgemeesters van gemeenten met 50.001-100.000 inwoners (Md=1.33) en de burgemeester van de gemeente met meer dan 250.000 inwoners (Md=2). Hoewel er dus verschillen zijn tussen groepen liggen de medianen van alle groepen tussen zeer belangrijk en belangrijk. Vervolgens zijn post hoc Mann-Whitneytoetsen uitgevoerd om te kijken tussen welke gemeentegroottes het verschil van mening over de stelling bestond. Na toepassing van een Bonferroni-correctie waardoor $\alpha=.005$ werd bleek dat alleen de burgemeesters van de gemeenten met 100.001-250.000 inwoners statistisch significant verschilden van de burgemeesters van gemeenten tot 20.000 inwoners ($U=296.5, z=-3.067, p=.002, r=.30$).

Voor elke activiteit is eveneens een Kruskal-Wallistoets uitgevoerd om te achterhalen of er verschillen zijn in hoeverre burgemeesters met een verschillend aantal jaar ervaring het eens zijn over het belang van verschillende activiteiten in het contact met het college. Alleen voor de activiteit 'voorzitten van het college' bestond er een statistisch significant verschil tussen groepen in hoeveel belang ze hieraan hechtten (groep 1, n=20: een jaar ervaring of minder; groep 2, n=83: 2-6 jaar ervaring; groep 3, n=86: 7-12 jaar ervaring; groep 4, n=54: 13 jaar ervaring of meer), $\chi^2(3, n=243) = 8.601, p=.035$. Gekeken naar de medianen valt op dat burgemeesters met een jaar ervaring of minder (Md=1.20) deze activiteit belangrijker vinden dan burgemeesters met 2-6 jaar ervaring (Md=1.55), burgemeesters met 7-12 jaar ervaring (Md=1.56) en burgemeesters met 13 jaar of meer ervaring (Md=1.43). Vervolgens zijn post hoc Mann-Whitneytoetsen uitgevoerd om te kijken tussen welke leeftijdsgroepen het verschil van mening over de stelling bestond. Na toepassing van een Bonferroni-correctie waardoor $\alpha=.008$ werd bleek dat alleen tussen burgemeesters met een jaar of minder ervaring en burgemeesters met 7-12 jaar ervaring een statistisch significant verschil bestond, $U=572, z=-2.645, p=.008, r=.26$.

Ten slotte is voor elke activiteit een Mann-Whitneytoets uitgevoerd om te onderzoeken in hoeverre waarnemend en Kroonbenoemde burgemeesters het eens zijn over het belang van verschillende

activiteiten in het contact met het college. Voor geen van de activiteiten bestond een statistisch significant verschil tussen waarnemend burgemeesters en Kroonbenoemde burgemeesters bij $p < .05$.

Vraag 10

Maken er, naast de wettelijke taken van de burgemeester, nog andere inhoudelijke taken onderdeel uit van uw portefeuille (bijvoorbeeld communicatie, cultuur, onderwijs, enz.)?

- Ja -> 234 burgemeesters (96,3%)
- Nee [ga door naar vraag 12] -> 9 burgemeesters (3,7%)

Vraag 11

In dien u vraag 10 met 'ja' hebt beantwoord, welke taken maken er dan nog meer onderdeel uit van uw portefeuille? (er zijn meerdere antwoorden mogelijk)

Overige Taken Frequencies

		Responses		Percent of Cases
		N	Percent	
Overige taken burgemeesters	Personeel en organisatie	146	14,5%	62,4%
	Financiën	25	2,5%	10,7%
	Economische zaken	38	3,8%	16,2%
	Communicatie/public relations	200	19,9%	85,5%
	Regionale samenwerking	207	20,6%	88,5%
	Integriteit	203	20,2%	86,8%
	Zorg/Welzijn	1	,1%	,4%
	Wonen	1	,1%	,4%
	Sociale zaken/werkgelegenheid	1	,1%	,4%
	Cultuur	22	2,2%	9,4%
	Onderwijs	5	,5%	2,1%
	Toerisme/recreatie	36	3,6%	15,4%
	Openbaar vervoer/verkeer	3	,3%	1,3%
	Anders	116	11,6%	49,6%
	Total	1004	100,0%	429,1%

In de categorie anders werd genoemd:

Agrarisch beleid/visserij	3	Grote ontwikkelingen voor woonkern	1
Algemene, bestuurlijke & juridische zaken	12	Horeca overleg	1
Archief	5	Huisvesting	1
Asielzaken	1	Inkoop en aanbesteding	2
ICT & automatisering	23	Jeugd/leerplicht	2
Bedrijfsvoering	3	Kunst	3
Beleidscoördinatie	4	Milieu/ duurzaamheid	6
Betrokkenheid bij T&R	1	Openbare werken/monumenten	2
Bevolkingskrimp	1	Oudheid	1
Bouwen	3	Revitalisering bedrijventerreinen	1

Internationale contacten/samenwerking	17	Ruimtelijke ordening	1
Burgerparticipatie	1	Strandvonderij	1
Burgerzaken	8	Strategisch instrumentarium financiën	1
Handhaving & controle	40	Toekomstvisie gemeente	3
Erfgoedbeleid	1	Volksgezondheid	5
Externe contacten / bedrijfscontacten	4	Water	3
Veerdienst	1	Woonwagenwerk	1
Externe middelen verwerven	1	vz WSW bedrijf vd gemeenten	1
Samenwerking / herindeling	2		

§OverigeTaken*Vraag38Hoeveelinwonersheeftdegemeentewaaruburgemeeste Crosstabulation							
Vraag 38 : Hoeveel inwoners heeft de gemeente waar u burgemeester bent?							
		1-20.000 inwoners	20.001- 50.000 inwoners	50.001- 100.000 inwoners	100.001- 250.000 inwoners	Meer dan 250.000 inwoners	Total
Personeel en organisatie	Count	75	61	10	0	0	146
	% within Vraag38	78,90%	59,80%	41,70%	0,00%	0,00%	
Financiën	Count	22	3	0	0	0	25
	% within Vraag38	23,20%	2,90%	0,00%	0,00%	0,00%	
Economische zaken	Count	20	17	1	1	0	39
	% within Vraag38	21,10%	16,70%	4,20%	8,30%	0,00%	
Communicatie/public relations	Count	86	90	18	6	0	200
	% within Vraag38	90,50%	88,20%	75,00%	50,00%	0,00%	
Regionale samenwerking	Count	84	91	20	11	1	207
	% within Vraag38	88,40%	89,20%	83,30%	91,70%	100,00%	
Integriteit	Count	82	92	20	9	0	203
	% within Vraag38	86,30%	90,20%	83,30%	75,00%	0,00%	
Zorg/Welzijn	Count	0	1	0	0	0	1
	% within Vraag38	0,00%	1,00%	0,00%	0,00%	0,00%	
Wonen	Count	0	1	0	0	0	1
	% within Vraag38	0,00%	1,00%	0,00%	0,00%	0,00%	
Sociale zaken/werkgelegenheid	Count	1	0	0	0	0	1
	% within Vraag38	1,10%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	
Cultuur	Count	16	7	0	0	0	23
	% within Vraag38	16,80%	6,90%	0,00%	0,00%	0,00%	
Onderwijs	Count	4	1	0	0	0	5
	% within Vraag38	4,20%	1,00%	0,00%	0,00%	0,00%	
Toerisme/recreatie	Count	16	18	2	1	0	37
	% within Vraag38	16,80%	17,60%	8,30%	8,30%	0,00%	
Openbaar vervoer/verkeer	Count	3	0	0	0	0	3
	% within Vraag38	3,20%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	
Anders	Count	46	47	14	8	1	116
	% within Vraag38	48,40%	46,10%	58,30%	66,70%	100,00%	
Total	Count	95	102	24	12	1	234

Op basis van de frequentietabel is te constateren dat de portefeuilles regionale samenwerking, communicatie/public relations, en integriteit relatief vaak bij burgemeesters zijn neergelegd. Hierbij gaat het om alle burgemeesters, ongeacht de grootte van de gemeente die ze vertegenwoordigen. Meer inhoudelijke portefeuilles zoals Personeel en Organisatie, Financiën en Economische Zaken liggen regelmatig bij burgemeesters van kleinere gemeenten (tot max. 100.000, maar hoe groter de gemeente hoe minder vaak het voorkomt). Daarnaast hebben burgemeesters van gemeenten tot 20.000 inwoners ook een aantal keer de portefeuilles Cultuur en Toerisme/Recreatie in hun pakket. Ten slotte valt op dat naast de 13 mogelijke portefeuilles die wij noemden relatief vaak ook de optie 'Anders' werd gebruikt. De andere portefeuilles kennen een grote variëteit (zie ook de eerdere tabel).

Vraag 12

Één van de taken van de gemeenteraad is het controleren van het college en de burgemeester. In welke mate wordt u door de gemeenteraad ter verantwoording geroepen bij het uitvoeren van de volgende taken?

	Niet	Zelden	Regelmatig	Vaak	Zeer vaak
Uitvoering van bij wet aan de burgemeester opgedragen taken (waaronder die op het terrein van openbare orde en veiligheid)	15 (6,2%)	112 (46,1%)	102 (42,0%)	12 (4,9%)	2 (,8%)
Uitvoering van collegebesluiten	28 (11,5%)	149 (61,3%)	59 (24,3%)	6 (2,5%)	1 (,4%)
Uitvoering van raadsbesluiten	25 (10,3%)	128 (52,7%)	73 (30,0%)	15 (6,2%)	2 (,8%)
Besluitvorming in regionale samenwerkingsverbanden	12 (4,9%)	74 (30,5%)	127 (52,3%)	28 (11,5%)	2 (,8%)

Voor elke activiteit is een Kruskal-Wallistoets uitgevoerd om te onderzoeken of burgemeesters van gemeenten van verschillende grootte van elkaar verschillen in hoeverre ze door de gemeenteraad ter verantwoording worden geroepen bij het uitvoeren van verschillende taken. Alleen voor de taak 'Uitvoering van bij wet aan de burgemeester opgedragen taken (waaronder die op het terrein van openbare orde en veiligheid)' bestond een statistisch significant verschil tussen groepen in hoe vaak ze ter verantwoording werden geroepen (groep 1, n=96: 1-20.000 inwoners; groep 2, n=109: 20.001-50.000 inwoners; groep 3, n=25: 50.001-100.000 inwoners; groep 4, n=12: 100.001-250.000 inwoners; groep 5, n=1: meer dan 250.000 inwoners), $\chi^2(4, n=243) = 12.265$, $p = .015$. Gekeken naar de medianen valt op dat burgemeesters van gemeenten tot 20.000 inwoners ($Md = 2.33$) minder vaak ter verantwoording worden geroepen dan burgemeesters van gemeenten met 50.0001-100.000 inwoners ($Md = 2.84$) en de burgemeester van de gemeente groter dan 250.000 inwoners ($Md = 3$). Opvallend is daarbij dat de medianen van alle groepen tussen zelden tot regelmatig ter verantwoording geroepen liggen. Vervolgens zijn post hoc Mann-Whitneytoetsen uitgevoerd om te kijken tussen welke gemeentegroottes het verschil van mening over de stelling bestond. Na toepassing van een Bonferroni-correctie waardoor $\alpha = .005$ werd bleek dat alleen de burgemeesters van de gemeenten met 50.001-100.000 inwoners statistisch significant verschilden van de burgemeesters van gemeenten tot 20.000 inwoners ($U = 750$, $z = -3.202$, $p = .001$, $r = .29$).

Vraag 13

Was u tijdens de meest recente collegevorming in uw gemeente al burgemeester?

- Ja -> 150 burgemeesters (61,7%)
- Nee [ga door naar vraag 15] -> 93 burgemeesters (38,3%)

Vraag 14

Indien u vraag 13 met 'ja' hebt beantwoord, wat was dan uw feitelijke rol bij de collegevorming (dus niet alleen formeel)?

- Ik had geen rol -> 49 burgemeesters (32,7%)
- Ik was initiator -> 2 burgemeesters (1,3%)
- Ik was bemiddelaar -> 1 burgemeester (0,7%)
- Ik was adviseur -> 90 burgemeesters (60,0%)
- Ik gaf leiding -> 0 burgemeesters (0%)
- Anders: -> 8 burgemeesters (5,3%)

Anders:

1. De formateur kon mij om advies vragen.
2. Advisering concept-akkoord
3. ik had gesprekken met de (in)formateur
4. Ik werd geïnformeerd
5. direct betrokken bij het tot stand komen van het raadsprogramma
6. op de achtergrond ondersteunend
7. Vooraf gesproken met informateur en met kandidaat wethouders. Ik had geen sturende of écht adviserende rol maar mening werd wel gewaardeerd.
8. Ik heb de coalitiebesprekingen en collegevorming bijgewoond; de start van mijn termijn en de termijn van de wethouders liep nagenoeg gelijk. Ik heb geadviseerd en (op eigen initiatief) links en rechts bemiddeld.
9. geïnformeerd worden en naar aanleiding daarvan advies geven, gevraagd en ongevraagd
10. Geen formele rol, wel geconsulteerde n tussentijds door fractievoorzitter grootste partij bijgepraat over de vorderingen.
11. De collegeonderhandeling verliepen zeer moeizaam en ik heb de partijen geadviseerd een bemiddelaar van buiten te benoemen, hetgeen ook is gebeurd.
12. ik was informeel klankbord en adviseur
13. integriteitsadviseur
14. Collegeprogramma becommentariëren
15. werd informeel op de hoogte houden
16. informeel adviseur
17. klankbord
18. ik was langdurig ziek, bij de laatste college-wisseling
19. Gesprekspartner/adviseur op de achtergrond
20. Initiatiefnemer tot het moment dat bekend was welke partijen een college zouden vormen; daarna minder actief, maar wel betrokken bij inhoud programma
21. De ontwikkelde beleidskaders waren de inzet van de coalitievorming.
22. Op de achtergrond t.b.v. proces aanwezig

Van de 22 burgemeesters die de optie 'Anders' kozen hadden 14 burgemeesters een adviserende rol (in lichtere of zwaardere mate). Deze zijn daarom ten behoeve van de frequentietabel hergecodeerd tot 'Ik was adviseur'. 1 burgemeester had geen rol, 1 burgemeester werd slechts geïnformeerd, 2 burgemeesters namen deel aan het opstellen van het programma, 2 burgemeesters waren ondersteunend op de achtergrond en bij 1 burgemeester waren de ontwikkelde beleidskaders inzet van de coalitievorming.

Een Chi-kwadraattoets is uitgevoerd om te onderzoeken of burgemeesters van gemeenten met verschillende grootte een andere feitelijke rol hadden bij de collegevorming. Tijdens het uitvoeren van de Chi-kwadraattoets met vijf groepen groep 1, n=63: 1-20.000 inwoners; groep 2, n=62: 20.001-50.000 inwoners; groep 3, n=17: 50.001-100.000 inwoners; groep 4, n=7: 100.001-250.000 inwoners; groep 5, n=1: meer dan 250.000 inwoners) bleek dat 68% van de cellen een verwachte frequentie van lager dan vijf had. Om die reden is het de variabele gemeentegrootte gehercodeerd naar twee categorieën: groter en kleiner dan 50.000 inwoners. Op basis van deze kruistabel bestond er geen statistisch significant verschil tussen burgemeesters van gemeenten van verschillende grootte, $\chi^2(4, n=150) = 5.440, p = .245$, *Cramer's V* = .19. Dit resultaat moet echter voorzichtig worden geïnterpreteerd omdat ook bij deze gehercodeerde variabele 50% van de cellen een verwachte frequentie van minder dan 5 had. Doordat echter de kans op een Type 1 fout toeneemt door de overtreding van de assumptie van verwachte celfrequentie is het niet waarschijnlijk dat een statistisch niet significant verband bij het voldoen aan de assumptie wel statistisch significant zou zijn.

Vraag 15

Hieronder volgt een aantal stellingen over de positie van de burgemeester in het gemeentebestuur. In hoeverre bent u het eens met de onderstaande stellingen?

	Helemaal oneens	Oneens	Eens	Helemaal eens	Geen mening
Het profiel opgesteld door de gemeenteraad is leidend in mijn functioneren.	1 (,4%)	64 (26,3%)	154 (63,4%)	22 (9,1%)	2 (,8%)
Het beoordelingskader voor mijn functioneren zoals opgesteld door de gemeenteraad is helder.	6 (2,5%)	56 (23,0%)	135 (55,6%)	37 (15,2%)	9 (3,7%)
Als uit functioneringsgesprekken blijkt dat de burgemeester goed heeft gefunctioneerd, dan moet herbenoeming een automatisme zijn.	2 (,8%)	25 (10,3%)	100 (41,2%)	113 (46,5%)	3 (1,2%)
De raad moet na afloop van de termijn van de burgemeester naar believen voor een ander kunnen kiezen.	100 (41,2%)	108 (44,4%)	27 (11,1%)	5 (2,1%)	3 (1,2%)
Ik sta onder te grote verantwoordingsdruk van de gemeenteraad.	81 (33,3%)	144 (59,3%)	16 (6,6%)	1 (,4%)	1 (,4%)
Inhoudelijke portefeuilles zijn voor een burgemeester onmisbaar (dus niet de veiligheidsportefeuille).	24 (9,9%)	134 (55,1%)	65 (26,7%)	16 (6,6%)	4 (1,6%)
Ik heb voldoende invloed om in regionale samenwerkingsverbanden verschil te kunnen maken.	0 (,0%)	32 (13,2%)	135 (55,6%)	70 (28,8%)	6 (2,5%)
De gemeenteraad houdt er voldoende rekening mee dat de burgemeester in regionale	3 (1,2%)	41 (16,9%)	166 (68,3%)	31 (12,8%)	2 (,8%)

samenwerkingsverbanden mede afhankelijk is van andere gemeenten.

Voor elke stelling is een Mann-Whitneytoets uitgevoerd om te onderzoeken of er verschillen zijn in hoeverre waarnemend en Kroonbenoemde burgemeesters het eens zijn met de stellingen over de positie van de burgemeester in het gemeentebestuur. Alleen op de stelling *'het profiel opgesteld door de gemeenteraad is leidend in mijn functioneren'* bleek er een statistisch significant verschil te bestaan tussen waarnemend (Md=2.50, n=19) en Kroonbenoemde burgemeesters (Md=2.83, n=222), $U=1515.50$, $z=-2.399$, $p=.016$, $r=.15$. Hoewel waarnemend burgemeesters dus negatiever zijn over deze stelling dan Kroonbenoemde burgemeesters, zijn beide groepen verdeeld en ligt de mediaan tussen oneens en eens.

Voor elke stelling is eveneens een Kruskal-Wallistoets uitgevoerd om te achterhalen of er verschillen zijn in hoeverre burgemeesters met een verschillend aantal jaar ervaring het eens zijn met de stellingen over de positie van de burgemeester in het gemeentebestuur. Voor geen van de stellingen bestond er een statistisch significant verschil tussen de groepen (groep 1: een jaar ervaring of minder; groep 2: 2-6 jaar ervaring; groep 3: 7-12 jaar ervaring; groep 4: 13 jaar ervaring of meer).

Voor elke stelling is een Kruskal-Wallistoets uitgevoerd om te onderzoeken of burgemeesters van gemeenten van verschillende grootte van elkaar verschillen in hoeverre ze het eens zijn met de stellingen over de positie van de burgemeester in het gemeentebestuur. Op de stellingen *'Als uit functioneringsgesprekken blijkt dat de burgemeester goed heeft gefunctioneerd dan moet herbenoeming een automatisme zijn'* en *'Ik heb voldoende invloed om in regionale samenwerkingsverbanden verschil te kunnen maken'* bleek een statistisch significant verschil tussen groepen te bestaan (stelling 1: groep 1, n=94: 1-20.000 inwoners; groep 2, n=108: 20.001-50.000 inwoners; groep 3, n=25: 50.001-100.000 inwoners; groep 4, n=12: 100.001-250.000 inwoners; groep 5, n=1: meer dan 250.000 inwoners. Stelling 2: groep 1, n=92: 1-20.000 inwoners; groep 2, n=107: 20.001-50.000 inwoners; groep 3, n=25: 50.001-100.000 inwoners; groep 4, n=12: 100.001-250.000 inwoners; groep 5, n=1: meer dan 250.000 inwoners), $\chi^2(4, n=240)=12.934$, $p=.012$ en $\chi^2(4, n=237)=10.773$, $p=.029$. Gekeken naar de medianen valt bij de stelling over herbenoeming op dat de burgemeester van de gemeente met 250.000 inwoners of meer (Md=2) en burgemeesters van gemeenten met 100.001-250.000 inwoners (Md=3.10) het minder eens zijn met deze stelling dan burgemeesters van gemeenten met 1-20.000 inwoners (Md=3.30), burgemeesters van gemeenten met 20.001-50.000 inwoners (Md=3.54) en burgemeesters van gemeenten met 50.001-100.000 inwoners (Md=3.30). Na toepassing van een Bonferroni-correctie en omdat er geen a priori verwachtingen waren over hoe gemeentegrootte en mening over herbenoeming wanneer functioneringsgesprekken positief zijn werd $\alpha=.005$. Tijdens de post hoc Mann-Whitneytoetsen bleek dat op basis van deze α geen van de groepen meer statistisch significant van elkaar verschilden. Gekeken naar de medianen valt bij de stelling over invloed in regionale samenwerkingsverbanden op dat hoe kleiner de gemeente is die een burgemeester vertegenwoordigt, hoe minder de burgemeester het eens is met deze stelling (tot 20.000 inwoners Md=3.06; 20.001-50.000 inwoners Md=3.18; 50.001-100.000 inwoners Md=3.41; 100.001-250.000 inwoners Md=3.50; meer dan 250.000 inwoners Md=4). Hoewel er dus verschillen zijn tussen groepen liggen alle medianen tussen helemaal eens en eens. Vervolgens zijn post hoc Mann-Whitneytoetsen uitgevoerd om te achterhalen welke groepen van elkaar verschilden. Aangezien er geen a priori verwachtingen waren over hoe gemeentegrootte en invloed in regionale samenwerkingsverbanden met elkaar samenhangen is met een Bonferroni-correctie α verlaagd naar $\alpha=.005$. Op basis hiervan bleek dat er geen statistisch significante verschillen tussen groepen bestonden.

Voor elke stelling is een Kruskal-Wallistoets uitgevoerd om te onderzoeken of burgemeesters met verschillende partijpolitieke achtergrond van elkaar verschillen in hoeverre ze het eens zijn met de stellingen over de positie van de burgemeester in het gemeentebestuur. Op de stellingen *'De raad moet na afloop van de termijn van de burgemeester naar believen voor een ander kunnen kiezen'* en *'ik sta onder te grote verantwoordingsdruk van de gemeenteraad'* bleken verschillen tussen groepen te bestaan (Stelling 1: groep 1, n = 88: CDA; groep 2, n=7: ChristenUnie; groep 3, n=12: D66; groep 4, n=3: GroenLinks; groep 5, n=54: PvdA; groep 6, n=7: SGP; groep 7, n=60: VVD; groep 8, n=3: Lokale partij of regionale partij; groep 9, n=4: Geen partij. Stelling 2: groep 1, n = 88: CDA; groep 2, n=7: ChristenUnie; groep 3, n=12: D66; groep 4, n=3: GroenLinks; groep 5, n=55: PvdA; groep 6, n=7: SGP; groep 7, n=61: VVD; groep 8, n=3: Lokale partij of regionale partij; groep 9, n=4: Geen partij), $\chi^2(8, n=238)=16.688, p=.034$ en $\chi^2(8, n=240)=17.030, p=.030$. Gekeken naar de medianen van de stelling over de gemeenteraad die na afloop van een ambtsperiode naar believen een nieuwe burgemeester kan kiezen valt op dat de burgemeesters met een SGP achtergrond (Md=1.29) en burgemeesters met een GroenLinks achtergrond (Md=1.33) het meest oneens zijn met deze stelling, burgemeesters met een PvdA achtergrond (Md=1.93), burgemeesters van een lokale of regionale partij (Md=2) en burgemeesters zonder partij (Md=2.33) zijn het minst oneens met de stelling. Hoewel er dus verschillen tussen groepen zijn liggen behalve voor de categorie burgemeesters zonder partij de medianen van alle groepen tussen helemaal oneens en oneens. Vervolgens zijn post hoc Mann-Whitneytoetsen uitgevoerd om te onderzoeken welke groepen van elkaar verschillen.

Doordat er echter geen a priori verwachtingen waren over de verschillen tussen burgemeesters met verschillende partijpolitieke kleur zijn geen statistisch significante verschillen tussen groepen burgemeesters met verschillende partij politieke achtergrond wanneer een Bonferroni-correctie is toegepast en alpha is vastgesteld op $\alpha=.0014$. Gekeken naar de medianen van de stelling over de te grote verantwoordingsdruk valt op dat de burgemeesters zonder partij (Md=1), burgemeesters van een lokale of regionale partij (Md=1.33) of burgemeesters van GroenLinks (Md=1.33) het meest oneens zijn met de stelling dat ze onder een te grote verantwoordingsdruk staan. Burgemeesters van de ChristenUnie (Md=2) of burgemeesters van D66 (Md=2.10) zijn juist het minst oneens met deze stelling. Hoewel er dus verschillen bestaan tussen groepen liggen behalve voor burgemeesters van D66 de medianen van alle groepen tussen helemaal oneens en oneens. Vervolgens zijn post hoc Mann-Whitneytoetsen uitgevoerd om te onderzoeken welke groepen van elkaar verschillen. Na toepassing van een Bonferroni-correctie waardoor $\alpha=.0014$ werd bleek dat geen van de groepen statistisch significant van elkaar verschilden.

Vraag 16

Ook in de toekomst kan de burgemeester verschillende rollen innemen in het lokaal bestuur. Hieronder staan vier van dergelijke rollen. Kunt u door middel van een rangschikking aangeven hoe waarschijnlijk deze rollen voor burgemeesters naar uw verwachting over 15 jaar zijn? Het gaat daarbij dus om de waarschijnlijkheid: hoe aannemelijk is het volgens u dat de burgemeester deze rol zal vervullen? De rol die over 15 jaar volgens u het meest waarschijnlijk is geeft u het cijfer 1, de rol die daarop volgt het cijfer 2 etc.

	Meest waarschijnlijk	2	3	Minst waarschijnlijk
1. Eigenstandig en onpartijdig voorzitter van raad en college	149 (61,3%)	49 (20,2%)	41 (16,9%)	4 (1,6%)
2. Eerste wethouder (<i>primus inter pares</i> zonder eigenstandige wettelijke taken)	23 (9,5%)	105 (43,2%)	111 (45,7%)	4 (1,6%)
3. Lokaal presidentieel en politiek leider	71 (29,2%)	80 (32,9%)	79 (32,5%)	13 (5,3%)
4. De burgemeester is overbodig geworden	0 (0%)	7 (2,9%)	16 (6,6%)	220 (90,5%)

	Gemiddelde plaats
1. Eigenstandig en onpartijdig voorzitter van raad en college	1,59
2. Lokaal presidentieel en politiek leider	2,14
3. Eerste wethouder (<i>primus inter pares</i> zonder eigenstandige wettelijke taken)	2,40
4. De burgemeester is overbodig geworden	3,88

Vraag 17

Naast de waarschijnlijkheid van verschillende rollen voor burgemeesters in de toekomst is ook de wenselijkheid van belang. Hoe belangrijk zouden deze rollen volgens u over 15 jaar moeten zijn? De rol die volgens u over 15 jaar het meest belangrijk zou moeten zijn geeft u het cijfer 1, de rol die daarop volgt het cijfer 2 etc.

	Meest waarschijnlijk	2	3	Minst waarschijnlijk
1. Eigenstandig en onpartijdig voorzitter van raad en college	197 (81,7%)	25 (10,4%)	18 (7,5%)	1 (,4%)
2. Eerste wethouder (<i>primus inter pares</i> zonder eigenstandige wettelijke taken)	8 (3,3%)	121 (50,2%)	109 (45,2%)	3 (1,2%)
3. Lokaal presidentieel en politiek leider	36 (14,9%)	89 (36,9%)	106 (44,0%)	10 (4,1%)
4. De burgemeester is overbodig geworden	0 (0%)	4 (1,7%)	12 (5,0%)	225 (93,4%)

Bij optie 2 en 3 is één keer het ongeldige cijfer 0 ingevoerd, bij optie 4 is één keer het ongeldige cijfer 5 ingevuld en één keer het ongeldige cijfer 9.

Ranking waarschijnlijkste rol	Gemiddelde plaats
1. Eigenstandig en onpartijdig voorzitter van raad en college	1,26
2. Eerste wethouder (<i>primus inter pares</i> zonder eigenstandige wettelijke taken)	2,45
3. Lokaal presidentieel en politiek leider	2,37
4. De burgemeester is overbodig geworden	3,92

Voor elke rol is een Kruskal-Wallistoets uitgevoerd om te onderzoeken of burgemeesters van gemeenten van verschillende grootte van elkaar verschillen in de plaats die ze elke rol geven in hun *ranking* van wenselijkheid. Alleen de plaats die de rol 'Lokaal presidentieel en politiek leider' kreeg in de *ranking*

verschilde tussen de groepen (groep 1, n=95: 1-20.000 inwoners; groep 2, n=109: 20.001-50.000 inwoners; groep 3, n=25: 50.001-100.000 inwoners; groep 4, n=12: 100.001-250.000 inwoners; groep 5, n=1: meer dan 250.000 inwoners), $\chi^2(4, n=242) = 9.825, p = .043$. Gekeken naar de medianen valt bij deze rol op dat vooral de burgemeester van de gemeente groter dan 250.000 inwoners deze rol hoog plaatst in zijn *ranking* (Md=1) ten opzichte van de burgemeesters van gemeenten tot 20.000 inwoners (Md=2.58), burgemeesters van gemeenten met 20.001-50.000 inwoners (Md=2.36), burgemeesters van gemeenten met 50.001-100.000 inwoners (Md=2.11) en burgemeesters van gemeenten met 100.001-250.000 inwoners (Md=2.27). Als we dezelfde toets herhalen maar dan zonder de groep burgemeesters van gemeenten groter dan 250.000 inwoners dan verdwijnt het eerder gevonden statistisch significante verschil. Behouden we deze groep en kijken we naar de verschillen tussen groepen dan zien we na toepassing van een Bonferroni-correctie waardoor $\alpha = .005$ werd dat er geen statistisch significant verschil tussen groepen bestond.

Voor elke rol is een Kruskal-Wallistoets uitgevoerd om te onderzoeken of burgemeesters met verschillende partijpolitieke achtergrond van elkaar verschillen in de plaats die ze elke rol geven in hun *ranking* van wenselijkheid. Er bestond geen statistisch significant verschil in de plek die elke rol kreeg in de *ranking* van wenselijkheid van burgemeesters met een verschillende partijpolitieke achtergrond (groep 1, n = 89: CDA; groep 2, n=6: ChristenUnie; groep 3, n=12: D66; groep 4, n=3: GroenLinks; groep 5, n=54: PvdA; groep 6, n=7: SGP; groep 7, n=61: VVD; groep 8, n=3: Lokale partij of regionale partij; groep 9, n=4: Geen partij) bij een $p < .05$.

Voor elke activiteit is eveneens een Kruskal-Wallistoets uitgevoerd om te achterhalen of er verschillen zijn in hoeverre burgemeesters van verschillende leeftijden een andere plaats geven aan elke rol in hun *ranking* van wenselijkheid. Er bestond geen statistisch significant verschil in de plek die elke rol kreeg in de *ranking* van wenselijkheid van burgemeesters van verschillende leeftijden.

C) Burgemeester en samenleving

In dit deel van de enquête staat de relatie die u als burgemeester onderhoudt met de samenleving centraal. Het gaat hier zowel om de relatie met (individuele) burgers als om de relatie met maatschappelijke organisaties.

Vraag 18

Als burgemeester kunt u verschillende rollen vervullen in relatie tot de samenleving. Hieronder staan acht van dergelijke rollen. Kunt u door middel van een rangschikking aangeven hoe belangrijk deze rollen voor u zijn bij het vervullen van uw functie? Geef de belangrijkste rol het cijfer 1, de op één na belangrijkste het cijfer 2, etc. De minst belangrijke rol krijgt het cijfer 8.

	Belangrijkste rol	2	3	4	5	6	7	Minst belangrijke rol
1. Handhaver	3 (1,2%)	8 (3,3%)	14 (5,8%)	30 (12,3%)	51 (21,0%)	42 (17,3%)	53 (21,8%)	42 (17,3%)
2. Visieontwikkelaar	3 (1,2%)	12 (4,9%)	18 (7,4%)	19 (7,8%)	41 (16,9%)	48 (19,8%)	50 (20,6%)	52 (21,4%)
3. Moreel leider	15 (6,2%)	18 (7,4%)	30 (12,3%)	26 (10,7%)	37 (15,2%)	33 (13,6%)	41 (16,9%)	43 (17,7%)
4. Verbinder	57 (23,5%)	78 (32,1%)	45 (18,5%)	31 (12,8%)	17 (7,0%)	11 (4,5%)	3 (1,2%)	1 (,4%)
5. Ombudsman	0 (0%)	4 (1,6%)	9 (3,7%)	19 (7,8%)	30 (12,3%)	51 (21,0%)	53 (21,8%)	77 (31,7%)
6. Vertegenwoordiger/ gezicht van de gemeente	68 (28,0%)	43 (17,7%)	48 (19,8%)	35 (14,4%)	24 (9,9%)	17 (7,0%)	7 (2,9%)	1 (,4%)
7. Belangenbehartiger namens de gemeente	3 (1,2%)	14 (5,8%)	38 (15,6%)	59 (24,3%)	33 (13,6%)	39 (16,0%)	34 (14,0%)	23 (9,5%)
8. Burgervader	94 (38,7%)	66 (27,2%)	41 (16,9%)	24 (9,9%)	10 (4,1%)	2 (,8%)	2 (,8%)	4 (1,6%)

Ranking rollen burgemeesters	Gemiddelde plaats	Mediaan
1. Burgervader	2,28	2
2. Verbinder	2,68	2
3. Vertegenwoordiger/gezicht van de gemeente	2,95	3
4. Belangenbehartiger namens de gemeente	4,95	5
5. Moreel leider	5,18	5
6. Handhaver	5,74	6
7. Visieontwikkelaar	5,83	6
8. Ombudsman	6,40	7

Voor elke stelling is een Mann-Whitneytoets uitgevoerd om te onderzoeken of er verschillen zijn in hoeverre waarnemend en Kroonbenoemde burgemeesters verschillen in hoe belangrijk ze elke rol die ze kunnen vervullen in hun relatie tot de samenleving vinden. Alleen de plaats die de rol 'Burgervader' kreeg

in de *ranking* verschilde tussen waarnemend (Md=3.18, n=21) en Kroonbenoemde (Md=1.88, n=222) burgemeesters, waarbij Kroonbenoemde burgemeesters deze rol belangrijker vonden dan waarnemend burgemeesters, $U=1573$, $z=-2.572$, $p=.010$, $r=.16$.

Voor elke stelling is een Mann-Whitneytoets uitgevoerd om te onderzoeken of er verschillen zijn in hoeverre mannelijke en vrouwelijke burgemeesters verschillen in hoe belangrijk ze elke rol die ze kunnen vervullen in hun relatie tot de samenleving vinden. Alleen de plaats die de rol 'Handhaver' kreeg in de *ranking* verschilde tussen vrouwelijke (Md=6.64, n=47) en mannelijke (Md=5.66, n=196) burgemeesters, waarbij mannelijke burgemeesters deze rol belangrijker vonden dan vrouwelijke burgemeesters, $U=3381.5$, $z=-2.876$, $p=.004$, $r=.18$.

Voor elke stelling is eveneens een Kruskal-Wallistoets uitgevoerd om te achterhalen of er verschillen zijn in hoeverre burgemeesters met een verschillend aantal jaar ervaring verschillen in hoe belangrijk ze elke rol die ze kunnen vervullen in hun relatie tot de samenleving vinden. Voor elke stelling liet de toets zien dat er in dit opzicht geen statistisch significant verschil bestond tussen burgemeesters met een jaar of minder ervaring, burgemeesters met 2-6 jaar ervaring, burgemeesters met 7-12 jaar ervaring en burgemeesters met 13 jaar ervaring of meer bij een $p < .05$.

Voor elke rol is een Kruskal-Wallistoets uitgevoerd om te onderzoeken of burgemeesters van gemeenten van verschillende grootte van elkaar verschillen in hoe belangrijk ze elke rol die ze kunnen vervullen in hun relatie tot de samenleving vinden. Alleen de plaats die de rol 'Belangenbehartiger namens de gemeente' kreeg in de *ranking* verschilde tussen de groepen (groep 1, n=96: 1-20.000 inwoners; groep 2, n=109: 20.001-50.000 inwoners; groep 3, n=25: 50.001-100.000 inwoners; groep 4, n=12: 100.001-250.000 inwoners; groep 5, n=1: meer dan 250.000 inwoners), $\chi^2(4, n=243)=10.619$, $p=.031$. Gekeken naar de medianen valt bij deze rol op dat burgemeesters van grotere gemeenten (meer dan 50.000 inwoners) deze rol minder belangrijk vinden dan burgemeesters van kleinere gemeenten (tot 20.000 inwoners Md=4.84; 20.001-50.000 inwoners Md=4.52; 50.001-100.000 inwoners Md=6.11; 100.001-250.000 inwoners Md=5.33 en meer dan 250.000 inwoners Md=8). Vervolgens zijn post hoc Mann-Whitneytoetsen uitgevoerd om te achterhalen welke groepen van elkaar verschilden. Hieruit bleek dat de groep burgemeesters van gemeenten met 20.001-50.000 inwoners statistisch significant verschilt van de groep burgemeesters van gemeenten met 50.001-100.000 inwoners ($U=879.5$, $z=-2.807$, $p=.005$, $r=.024$) wanneer rekening wordt gehouden met een Bonferroni-correctie waardoor $\alpha=.005$.

Voor elke stelling is een Kruskal-Wallistoets uitgevoerd om te onderzoeken of burgemeesters met verschillende partijpolitieke achtergrond van elkaar verschillen in hoe belangrijk ze elke rol die ze kunnen vervullen in hun relatie tot de samenleving vinden. Alleen de rol 'Vertegenwoordiger/gezicht van de gemeente' verschilde qua belang dat verschillende groepen eraan hechtten (groep 1, n=89: CDA; groep 2, n=7: ChristenUnie; groep 3, n=12: D66; groep 4, n=3: GroenLinks; groep 5, n=55: PvdA; groep 6, n=7: SGP; groep 7, n=61: VVD; groep 8, n=3: Lokale of regionale partij; groep 9, n=4: Geen partij), $\chi^2(8, n=241)=18.786$, $p=.016$. Gekeken naar de medianen valt op dat burgemeesters van het CDA (Md=3.18) en burgemeesters zonder partij (Md=4.5) deze rol het laagst waarden en burgemeesters van D66 (Md=1.67), burgemeesters van SGP (Md=1.29) en burgemeesters van een lokale of regionale partij (Md=1.67) het hoogst. Doordat er echter geen a priori verwachtingen waren over de verschillen tussen burgemeesters met verschillende partijpolitieke kleur zijn geen statistisch significante verschillen tussen groepen burgemeesters met verschillende partij politieke achtergrond wanneer een Bonferroni-correctie is toegepast (waardoor $\alpha=.0014$).

Voor elke stelling is een Kruskal-Wallistoets uitgevoerd om te onderzoeken of burgemeesters van verschillende leeftijdscategorieën van elkaar verschillen in hoe belangrijk ze elke rol die ze kunnen vervullen in hun relatie tot de samenleving vinden. Voor elke rol in relatie tot de samenleving lieten de toetsen zien dat er in dit opzicht geen statistisch significant verschil bestond tussen burgemeesters van 31-40 jaar, 41-50 jaar, 51-60 jaar en 61-70 jaar oud bij een $p < .05$.

Vervolgens zijn de antwoorden op deze vraag vergeleken met de antwoorden op vraag 17, waarbij het gaat om de wenselijkheid van rollen voor burgemeesters over 15 jaar in het lokaal bestuur. Voor elke burgemeester is de belangrijkste rol in relatie tot de samenleving bepaald waarna deze groepen met elkaar zijn vergeleken wat betreft de wenselijkheid van toekomstige rollen in het lokaal bestuur door middel van een Kruskal-Wallistoets. Hieruit bleek dat er geen statistisch significante verschillen tussen burgemeesters bestonden wanneer ze worden vergeleken op de belangrijkste rol in relatie tot de samenleving. Verder is voor elke burgemeester de meest gewenste rol van de burgemeester in het lokaal bestuur over 15 jaar bepaald (groep 1, n=197: Eigenstandig en onpartijdig voorzitter van raad en college; groep 2, n=8: Eerste wethouder; groep 3, n=36: Lokaal presidentieel en politiek leider) en zijn deze groepen vergeleken op het belang dat ze hechten aan verschillende rollen in relatie tot de samenleving. Hieruit bleken eveneens geen statistisch significante verschillen tussen burgemeesters te ontstaan.

Ten slotte zijn de antwoorden op deze vraag vergeleken met de antwoorden op vraag 21 die gaat over de wenselijkheid van aanstellingswijzen. Voor elke burgemeester is de belangrijkste rol bepaald (groep 1, n=3: handhaver; groep 2, n=3: visieontwikkelaar; groep 3, n=15: moreel leider; groep 4, n=57: verbinder; groep 5, n=68: vertegenwoordiger/gezicht van de gemeente; groep 6, n=3: belangenbehartiger namens de gemeente; groep 7, n=94: burgervader) waarna deze groepen met elkaar zijn vergeleken wat betreft de wenselijkheid van verschillende aanstellingswijzen door middel van een Kruskal-Wallistoets. De groepen verschilden van elkaar op de aanstellingswijzen '*Door het college gekozen*' en '*Door de gemeenteraad gekozen, zonder rol van de CvdK en de Kroon*', $\chi^2(6, n=243) = 13.321, p = .038$ en $\chi^2(6, n=243) = 15.450, p = .017$. Gekeken naar de medianen valt op dat gezien de aanstellingswijze '*Door het college gekozen*' burgemeesters die de rol 'visieontwikkelaar' het belangrijkste vonden deze aanstellingswijze het hoogste in de *ranking* plaatsten (Md=2.67), terwijl burgemeesters die de rol 'vertegenwoordiger/ gezicht van de gemeente' het belangrijkste vonden deze aanstellingswijze het laagste in hun *ranking* plaatsten (Md=3.82). Vervolgens zijn post hoc Mann-Whitneytoetsen uitgevoerd om te achterhalen welke groepen van elkaar verschilden. Hieruit bleek dat de groep burgemeesters die de rol 'visieontwikkelaar' het belangrijkste vonden statistisch significant verschilden van de groep burgemeesters die de rol 'vertegenwoordiger/ gezicht van de gemeente' het belangrijkste vonden ($U = 13.5, z = -3.566, p < .001, r = .42$) wanneer rekening wordt gehouden met een Bonferroni-correctie waardoor $\alpha = .002$ wordt. Gekeken naar de medianen valt op ten aanzien van de aanstellingswijze '*Door de gemeenteraad gekozen, zonder rol van de CvdK en de Kroon*' op dat burgemeesters die de rol 'visieontwikkelaar' het belangrijkste vonden en burgemeesters die de rol 'Verbinder' het belangrijkste vonden deze aanstellingswijze het hoogste in de *ranking* plaatsten (Md=1.33 en Md=1.84). Burgemeesters die de rol 'handhaver' het belangrijkste vonden plaatsen deze aanstellingswijze juist het laagste in hun *ranking* (Md=3). Vervolgens zijn post hoc Mann-Whitneytoetsen uitgevoerd om te achterhalen welke groepen van elkaar verschilden. Hieruit bleek dat de groep burgemeesters die de rol 'Handhaver' het belangrijkste vonden statistisch significant verschilden van de groep burgemeesters die de rol 'visieontwikkelaar' het belangrijkste vonden en van de groep burgemeesters die de rol 'verbinder' het belangrijkste vonden ($U = 0, z = -2.121, p = .034, r = .87$ en $U = 9, z = -2.997, p = .003, r = .39$) wanneer rekening wordt gehouden met een Bonferroni-correctie waardoor $\alpha = .002$ wordt. Daarnaast is voor elke burgemeester de meest gewenste aanstellingswijze bepaald (groep 1, n=159: door de kroon benoemd; groep 2, n=49: Door de gemeenteraad gekozen; groep 3, n=35;

Rechtstreeks gekozen door de bevolking) en zijn deze groepen vergeleken op het belang dat aan verschillende rollen in relatie tot de samenleving wordt gehecht door middel van een Kruskal-Wallistoets. De groepen verschilden van elkaar op het belang dat aan de rol 'verbinder' wordt gehecht, $\chi^2(2, n=243)=10.300$, $p=.006$. Gekeken naar de medianen valt op dat de burgemeesters die een door de gemeenteraad gekozen burgemeester of een door de Kroon benoemde burgemeester prefereren de rol verbinder hoger plaatsen in hun *ranking* (Md=2.17 en Md=2.34) dan burgemeesters die een burgemeester rechtstreeks door de bevolking gekozen willen (Md=3.42). Vervolgens zijn post hoc Mann-Whitneytoetsen uitgevoerd om te achterhalen welke groepen van elkaar verschilden. Hieruit blijkt dat de burgemeesters die een rechtstreeks gekozen burgemeester willen statistisch significant verschillen van burgemeesters die een burgemeester gekozen door de gemeenteraad willen of een door de kroon benoemde burgemeester, $U=547.5$, $z=-2.883$, $p=.004$, $r=.31$ en $U=1915$, $z=-2.963$, $p=.003$, $r=.21$, wanneer rekening wordt gehouden met een Bonferroni-correctie waardoor $\alpha=.0167$ wordt.

Vraag 19

In onderstaand schema zijn negen mogelijke doelen opgenomen die betrekking hebben op uw contact met burgers en maatschappelijke organisaties. De doelen volgen de beleidscyclus. Kunt u van elk van deze doelen aangeven hoe belangrijk u ze vindt in uw contact met burgers en maatschappelijke organisaties?

	Ze er belangrijk	Belangrijk	Niet erg belangrijk	Niet belangrijk	n.v.t.
Inzicht krijgen in welke maatschappelijke problemen er spelen	157 (64,6%)	84 (34,6%)	2 (,8%)	0 (0%)	0 (0%)
Het verzamelen van informatie en/of kennis t.b.v. beleidsvorming	26 (10,7%)	181 (74,5%)	33 (13,6%)	2 (,8%)	1 (0,4%)
Inzicht krijgen in de opvattingen van burgers en maatschappelijke organisaties over nog te nemen besluiten van het bestuur	65 (26,7%)	168 (69,1%)	10 (4,1%)	0 (0%)	0 (0%)
Het betrekken van burgers en maatschappelijke organisaties bij de besluitvoorbereiding	78 (32,1%)	155 (63,8%)	8 (3,3%)	1 (,4%)	1 (0,4%)
Waarborgen van de kwaliteit van de publieke besluitvorming	84 (34,6%)	141 (58,0%)	16 (6,6%)	2 ,8%	0 (0%)
Het betrekken van burgers en maatschappelijke organisaties bij de besluitvorming	50 (20,6%)	166 (68,3%)	23 (9,5%)	2 ,8%	2 (0,8%)
Uitleggen of rechtvaardigen van besluiten van het bestuur	45 (18,5%)	152 (62,6%)	44 (18,1%)	1 (,4%)	1 (0,4%)
Het betrekken van burgers en maatschappelijke organisaties bij de beleidsuitvoering	35 (14,4%)	153 (63,0%)	47 (19,3%)	7 (2,9%)	1 (0,4%)
Inzicht krijgen in de effecten van door het gemeentebestuur genomen maatregelen	55 (22,6%)	162 (66,7%)	24 (9,9%)	2 (,8%)	0 (0%)

Voor elke rol is een Kruskal-Wallistoets uitgevoerd om te onderzoeken of burgemeesters van gemeenten van verschillende grootte van elkaar verschillen in hoe belangrijk ze verschillende doelen voor het hebben van contact met burgers en maatschappelijke organisaties vinden. Het blijkt dat voor de doelen 'Inzicht krijgen in de opvattingen van burgers en maatschappelijke organisaties over nog te nemen besluiten van het bestuur' en 'Het betrekken van burgers en maatschappelijke organisaties bij de besluitvoorbereiding' groepen van elkaar verschilden (stelling 1: groep 1, n=96: 1-20.000 inwoners; groep 2, n=109: 20.001-

50.000 inwoners; groep 3, n=25: 50.001-100.000 inwoners; groep 4, n=12: 100.001-250.000 inwoners; groep 5, n=1: meer dan 250.000 inwoners. Stelling 2: groep 1, n=96: 1-20.000 inwoners; groep 2, n=109: 20.001-50.000 inwoners; groep 3, n=24: 50.001-100.000 inwoners; groep 4, n=12: 100.001-250.000 inwoners; groep 5, n=1: meer dan 250.000 inwoners), $\chi^2(4, n=243)=12.349$, $p=.015$ en $\chi^2(4, n=242)=14.336$, $p=.006$. Gekeken naar de medianen valt bij het doel van het inzicht krijgen in opvattingen van burgers en maatschappelijke organisaties op dat burgemeesters van gemeenten met 50.001-100.000 inwoners (Md=1.48) het belangrijkste vinden en de burgemeester van de gemeente met meer dan 250.000 inwoners (Md=2) het minst belangrijke. De andere groepen burgemeesters zitten hier tussenin (tot 20.000 inwoners Md=1.74; 20.001-50.000 Md=1.85; 100.001-250.000 Md=1.75). Hoewel er dus verschillen zijn tussen groepen betekent dit dat voor alle groepen de mediaan tussen zeer belangrijk en belangrijk ligt. Vervolgens zijn post hoc Mann-Whitneytoetsen uitgevoerd om te achterhalen welke groepen van elkaar verschilden. Hieruit bleek dat de groep burgemeesters van gemeenten met 20.001-50.000 inwoners statistisch significant verschilt van de groep burgemeesters van gemeenten met 50.001-100.000 inwoners ($U=880.5$, $z=-3.445$, $p=.001$, $r=.30$) wanneer rekening wordt gehouden met een Bonferroni-correctie waardoor $\alpha=.005$ wordt. Gekeken naar de medianen valt bij het doel van het betrekken van burgers en maatschappelijke organisaties bij besluitvoorbereiding op dat burgemeesters van gemeenten met 50.001-100.000 inwoners (Md=1.46) het belangrijkste vinden en burgemeesters van gemeenten met 100.001-250.000 inwoners (Md=2,18) het minst belangrijke. De andere groepen burgemeesters zitten hier tussenin (tot 20.000 inwoners Md=1.67; 20.001-50.000 Md=1.75; meer dan 250.000 Md=2). Dit betekent dat hoewel er verschillen zijn tussen groepen, de medianen van alle groepen behalve van 100.001-250.000 inwoners tussen zeer belangrijk en belangrijk liggen. Vervolgens zijn post hoc Mann-Whitneytoetsen uitgevoerd om te achterhalen welke groepen van elkaar verschilden. Hieruit bleek dat de groep burgemeesters van gemeenten met 50.001-100.000 inwoners statistisch significant verschilt van de groep burgemeesters van gemeenten met 100.001-250.000 inwoners ($U=61.5$, $z=-3.107$, $p=.002$, $r=.52$) wanneer rekening wordt gehouden met een Bonferroni-correctie waardoor $\alpha=.005$ wordt.

Voor elke stelling is een Kruskal-Wallisstoets uitgevoerd om te onderzoeken of burgemeesters met verschillende partijpolitieke achtergrond van elkaar verschillen in hoe belangrijk ze verschillende doelen voor het hebben van contact met burgers en maatschappelijke organisaties vinden. Alleen het doel *'Inzicht krijgen in de effecten van door het gemeentebestuur genomen maatregelen'* verschilde qua belang dat verschillende groepen eraan hechtten (groep 1, n = 89: CDA; groep 2, n=7: ChristenUnie; groep 3, n=12: D66; groep 4, n=3: GroenLinks; groep 5, n=55: PvdA; groep 6, n=7: SGP; groep 7, n=61: VVD; groep 8, n=3: Lokale of regionale partij; groep 9, n=4: Geen partij), $\chi^2(8, n=241)=19.916$, $p=.011$. Gekeken naar de medianen valt op dat burgemeesters van GroenLinks (Md=1.33), burgemeesters van een lokale of regionale partij (Md=1.33) en burgemeesters zonder partij (Md=1.50) dit doel het belangrijkste vinden ten opzichte van burgemeesters van andere partijen, en burgemeesters van de ChristenUnie (Md=2), burgemeesters van de SGP (Md=2.14) en burgemeesters van de VVD (Md=1.98) vinden dit doel het minst belangrijk. Doordat er echter geen a priori verwachtingen waren over de verschillen tussen burgemeesters met verschillende partijpolitieke kleur zijn geen statistisch significante verschillen tussen groepen burgemeesters met verschillende partij politieke achtergrond wanneer een Bonferroni-correctie is toegepast (waardoor $\alpha=.0014$).

Voor elke stelling is een Mann-Whitneytoets uitgevoerd om te onderzoeken of er verschillen zijn in hoeverre waarnemend en Kroonbenoemde burgemeesters verschillen in hoe belangrijk ze elke rol die ze kunnen vervullen in hun relatie tot de samenleving vinden. Voor elke stelling liet de toets zien dat er in dit opzicht geen statistisch significant verschil bestond tussen waarnemend en Kroonbenoemde burgemeesters bij een $p < .05$.

Vraag 20

De aanstellingswijze van burgemeesters heeft de afgelopen jaren vaak in de politieke belangstelling gestaan en zal dat wellicht in de toekomst weer staan. Kunt u door middel van een rangschikking aangeven hoe waarschijnlijk onderstaande aanstellingswijzen naar uw verwachting over 15 jaar zijn voor de burgemeester? Het gaat daarbij allereerst om de waarschijnlijkheid: hoe groot acht u de kans dat de burgemeester over 15 jaar op deze manier wordt aangesteld? De aanstellingswijze die over 15 jaar volgens u het meest waarschijnlijk is geeft u het cijfer 1, de aanstellingswijze die volgt geeft u het cijfer 2, enz.

	Meest waarschijnlijk	2	3	Minst waarschijnlijk
1. Door de Kroon benoemd	72 (29,6%)	59 (24,3%)	69 (28,4%)	43 (17,7%)
2. Door het college gekozen	1 (,4%)	9 (3,7%)	66 (27,2%)	167 (68,7%)
3. Door de gemeenteraad gekozen, zonder rol van de Commissaris van de Koning en de Kroon	121 (49,8%)	102 (42,0%)	20 (8,2%)	0 (0%)
4. Rechtstreeks gekozen door de bevolking	49 (20,2%)	73 (30,0%)	88 (36,2%)	33 (13,6%)

Ranking waarschijnlijkheid

	Gemiddelde plaats	Mediaan
1. Door de gemeenteraad gekozen, zonder rol van de Commissaris van de Koning en de Kroon	1,58	2,00
2. Door de Kroon benoemd	2,34	2,00
3. Rechtstreeks gekozen door de bevolking	2,43	2,00
4. Door het college gekozen	3,64	4,00

Vraag 21

Naast de waarschijnlijkheid van verschillende aanstellingswijzen voor burgemeesters in de toekomst is ook de wenselijkheid van belang. Hoe zou de burgemeester volgens u over 15 jaar aangesteld moeten worden? De aanstellingswijze die uw grootste voorkeur heeft geeft u het cijfer 1, de aanstellingswijze die daarop volgt het cijfer 2 etc.

	Meest gewenst	2	3	Minst gewenst
1. Door de Kroon benoemd	159 (65,4%)	37 (15,2%)	29 (11,9%)	18 (7,4%)
2. Door het college gekozen	0 (0%)	11 (4,5%)	56 (23,0%)	176 (72,4%)
3. Door de gemeenteraad gekozen, zonder rol van de Commissaris van de Koning en de Kroon	49 (20,2%)	150 (61,7%)	43 (17,7%)	1 (,4%)
4. Rechtstreeks gekozen door de bevolking	35 (14,4%)	45 (18,5%)	115 (47,3%)	48 (19,8%)

Ranking wenselijkheid

	Gemiddelde plaats	Mediaan
1. Door de Kroon benoemd	1,61	1,00
2. Door de gemeenteraad gekozen, zonder rol van de Commissaris van de Koning en de Kroon	1,98	2,00
3. Rechtstreeks gekozen door de bevolking	2,72	3,00
4. Door het college gekozen	3,68	4,00

Voor elke aanstellingswijze is een Kruskal-Wallistoets uitgevoerd om te onderzoeken of burgemeesters van gemeenten van verschillende grootte van elkaar verschillen in de wenselijkheid van elke aanstellingswijze. Voor elke aanstellingswijze lieten de toetsen zien dat er in dit opzicht geen statistisch significant verschil bestond tussen burgemeesters van gemeenten met verschillende grootte bij een $p < .05$.

Voor elke aanstellingswijze is een Kruskal-Wallistoets uitgevoerd om te onderzoeken of burgemeesters met verschillende partijpolitieke achtergrond van elkaar verschillen in de wenselijkheid van elke aanstellingswijze. Het bleek dat voor de aanstellingswijzen 'Door de Kroon benoemd' en 'Rechtstreeks gekozen door de bevolking' statistisch significante verschillen tussen groepen bestonden (aanstellingswijze 1: groep 1, $n = 89$: CDA; groep 2, $n=7$: ChristenUnie; groep 3, $n=12$: D66; groep 4, $n=3$: GroenLinks; groep 5, $n=55$: PvdA; groep 6, $n=7$: SGP; groep 7, $n=61$: VVD; groep 8, $n=3$: Lokale of regionale partij; groep 9, $n=4$: Geen partij. Aanstellingswijze 2: groep 1, $n = 89$: CDA; groep 2, $n=7$: ChristenUnie; groep 3, $n=12$: D66; groep 4, $n=3$: GroenLinks; groep 5, $n=55$: PvdA; groep 6, $n=7$: SGP; groep 7, $n=61$: VVD; groep 8, $n=3$: Lokale of regionale partij; groep 9, $n=4$: Geen partij), $\chi^2(8, n=241)=26.674, p=.001$ en $\chi^2(8, n=241)=17.302, p=.027$. Gekeken naar de medianen valt op dat van alle antwoorden op de aanstellingswijze Kroonbenoeming de burgemeesters van SGP ($Md=1$) het meest voor een door de Kroon benoemde burgemeester zijn en burgemeesters van D66 ($Md=2.29$) het minst. De burgemeesters van andere partijen zitten hier tussenin (CDA $Md=1.30$; ChristenUnie $Md=1.33$, GroenLinks $Md=1.67$; PvdA $Md=1.83$; VVD $Md=1.29$; lokale of regionale partij $Md=1.67$; Geen partij $Md=1.75$). Vervolgens zijn post hoc Mann-Whitneytoetsen uitgevoerd om te achterhalen welke groepen van elkaar verschilden. Hieruit bleek dat de groep burgemeesters van de PvdA statistisch significant verschilt van zowel de groep burgemeesters van het CDA als van de groep burgemeesters van de VVD, $U = 1681.5, z = -3.642, p < .001$,

$r = .30$ en $U = 1160$, $z = -3.274$, $p = .001$, $r = .30$ wanneer rekening wordt gehouden met een Bonferroni-correctie waardoor $\alpha = .0014$ wordt. Gekeken naar de medianen valt op dat van alle antwoorden op de aanstellingswijze rechtstreeks gekozen GroenLinks ($Md = 4$) de gekozen burgemeester het vaakst op de laatste plaats zet qua wenselijkheid, terwijl burgemeesters van D66 ($Md = 2.33$) en burgemeesters van een lokale of regionale partij ($Md = 2.33$) het positiefste zijn over deze aanstellingswijze. Doordat er echter geen a priori verwachtingen waren over de verschillen tussen burgemeesters met verschillende partijpolitieke kleur zijn geen statistisch significante verschillen tussen groepen burgemeesters met verschillende partij politieke achtergrond wanneer een Bonferroni-correctie is toegepast (waardoor $\alpha = .0014$).

Voor elke aanstellingswijze is een Kruskal-Wallistoets uitgevoerd om te onderzoeken of burgemeesters van verschillende leeftijdscategorieën van elkaar verschillen in de wenselijkheid van elke aanstellingswijze. Alleen bij de aanstellingswijze '*Door de Kroon benoemd*' bestonden verschillen tussen leeftijdscategorieën (groep 1, $n = 5$: 31-40 jaar; groep 2, $n = 44$: 41-50 jaar; groep 3, $n = 128$: 51-60 jaar; groep 4, $n = 66$: 61-70 jaar). Gekeken naar de medianen valt op dat hoe jonger de burgemeester is hoe wenselijker de door de kroon benoemde burgemeester wordt gevonden (31-40 jaar $Md = 1$; 41-50 jaar $Md = 1.32$; 51-60 jaar $Md = 1.38$; 61-70 jaar $Md = 1.69$). Doordat er echter geen a priori verwachtingen waren over de verschillen tussen burgemeesters van verschillende leeftijden zijn geen statistisch significante verschillen tussen groepen burgemeesters qua leeftijd gevonden wanneer een Bonferroni-correctie is toegepast (waardoor $\alpha = .008$).

Voor elke aanstellingswijze is een Kruskal-Wallistoets uitgevoerd om te onderzoeken of burgemeesters met een verschillend aantal jaar ervaring van elkaar verschillen in de wenselijkheid van elke aanstellingswijze. Voor elke aanstellingswijze liet de toets zien dat er in dit opzicht geen statistisch significant verschil bestond tussen burgemeesters met een jaar of minder ervaring, burgemeesters met 2-6 jaar ervaring, burgemeesters met 7-12 jaar ervaring en burgemeesters met 13 jaar ervaring of meer bij een $p < .05$

D) Burgemeester en openbare orde en veiligheid

De enquêtevragen in dit deel hebben betrekking op uw rol op het beleidsterrein openbare orde en veiligheid.

Vraag 22

Één van de taakgebieden van burgemeesters is openbare orde en veiligheid. Kunt u in onderstaand schema aangeven met welke frequentie dit onderwerp in het college en in de gemeenteraad aan de orde komt?

	Niet	Zelden	Regelmatig	Vaak	Zeer vaak
Hoe vaak komt het onderwerp openbare orde en veiligheid aan bod in het college?	0 (0%)	29 (11,9%)	150 (61,7%)	55 (22,6%)	9 (3,7%)
Hoe vaak komt het onderwerp openbare orde en veiligheid aan bod in de gemeenteraad?	0 (0%)	58 (23,9%)	150 (61,7%)	31 (12,8%)	4 (1,6%)

Voor zowel de frequentie dat het onderwerp openbare orde en veiligheid aan bod komt in het college als de frequentie dat het onderwerp openbare orde en veiligheid aan bod komt in de gemeenteraad is een Kruskal-Wallistoets uitgevoerd om te onderzoeken of burgemeesters van gemeenten van verschillende grootte van elkaar verschillen. Het blijkt dat er een verschil bestaat tussen groepen (stelling 1: groep 1, n=96: 1-20.000 inwoners; groep 2, n=109: 20.001-50.000 inwoners; groep 3, n=25: 50.001-100.000 inwoners; groep 4, n=12: 100.001-250.000 inwoners; groep 5, n=1: meer dan 250.000 inwoners) in de frequentie dat het onderwerp aan bod komt in de gemeenteraad, $\chi^2(4, n=243) = 18.688, p = .001$. Gekeken naar de medianen valt op dat het onderwerp het minste aan de orde komt in gemeenten tot 20.000 inwoners (Md=2.73, zelden-regelmatig) en het meeste in gemeenten met 50.001-100.000 inwoners (Md=3.3, regelmatig-vaak). De medianen van de overige groepen liggen er tussenin (20.001-50.000 inwoners Md=2.92; 100.001-250.000 inwoners Md=3.17; meer dan 250.000 inwoners Md=3). Vervolgens zijn post hoc Mann-Whitneytoetsen uitgevoerd om te achterhalen welke groepen van elkaar verschillen. Hieruit bleek dat de groep burgemeesters van gemeenten met 1-20.000 inwoners statistisch significant verschilt van de groep burgemeesters van gemeenten met 50.001-100.000 inwoners (U= 666.5, z= -4.012, $p < .001$, $r = .36$) wanneer rekening wordt gehouden met een Bonferroni-correctie waardoor $\alpha = .005$ wordt.

Vraag 23

De burgemeester neemt deel aan driehoeksoverleg met de officier van justitie en de politiechef. Hoe vaak heeft u een driehoeksoverleg?

- Minstens één keer per week -> 3 burgemeesters (1,2%)
- Minstens één keer per maand -> 67 burgemeesters (27,6%)
- Minstens één keer per kwartaal -> 140 burgemeesters (57,6%)
- Minstens één keer per half jaar -> 25 burgemeesters (10,3%)
- Minstens één keer per jaar -> 5 burgemeesters (2,1%)
- Minder dan één keer per jaar -> 1 burgemeester (0,4%)
- Nooit -> 2 burgemeesters (0,8%)

Voor de frequentie waarmee de burgemeester deelneemt aan het driehoeksoverleg met de officier van justitie en de politiechef is een Kruskal-Wallistoets uitgevoerd om te kijken of er verschillen bestaan

tussen burgemeesters die gemeenten van verschillende grootten vertegenwoordigen. Het blijkt dat er een statistisch significant verschil bestaat tussen burgemeesters van verschillende gemeenten in de frequentie dat zij deelnemen aan het driehoeksoverleg (groep 1, n=96: 1-20.000 inwoners; groep 2, n=109: 20.001-50.000 inwoners; groep 3, n=25: 50.001-100.000 inwoners, groep 4, n=12: 100.001-250.000 inwoners; groep 5, n=1: meer dan 250.000 inwoners), χ^2 (4, n=243)= 27.823, $p < .001$. Gelet op de medianen valt op dat hoe groter de gemeente is die de burgemeester vertegenwoordigd, hoe vaker de burgemeester deelneemt aan het driehoeksoverleg (groep 1 Md=3: 'minstens één keer per kwartaal'; groep 2 Md=2.81: 'minstens één keer per kwartaal – minstens één keer per maand'; groep 3 Md=2.67 "minstens één keer per kwartaal – minstens één keer per maand"; groep 4 Md=2: 'minstens één keer per maand'; groep 5 Md=1: 'minstens één keer per week'). Vervolgens zijn post hoc Mann-Whitneytoetsen uitgevoerd om te achterhalen welke groepen van elkaar verschilden. Hieruit bleek dat burgemeesters van gemeenten met 100.001-250.000 inwoners statistisch significant vaker deelnemen aan het driehoeksoverleg dan burgemeesters van gemeenten met 1-20.000 inwoners ($U = 164$, $z = -4.567$, $p < .001$, $r = .44$) en burgemeesters van gemeenten met 20.001-50.000 inwoners ($U = 259$, $z = -3.785$, $p < .001$, $r = .34$) wanneer rekening wordt gehouden met een Bonferroni-correctie waardoor $\alpha = .005$ wordt.

Vraag 24

Dit driehoeksoverleg met de officier van justitie en de politiechef kan op verschillende bestuurlijke niveaus plaatsvinden. Op welk bestuurlijk niveau voert u dit driehoeksoverleg?

1. Op het niveau van mijn eigen gemeente	38 burgemeesters (15,7%)
2. Met meerdere gemeenten in mijn regionale eenheid op het niveau van de basiseenheid	116 burgemeesters (47,9%)
3. Met meerdere gemeenten in mijn regionale eenheid op districtsniveau	50 burgemeesters (20,7%)
4. Met meerdere gemeenten in mijn regionale eenheid op het niveau van de politieregio	8 burgemeesters (3,3%)
5. Anders	30 burgemeesters (12,4%)

Een burgemeester heeft deze vraag niet geldig ingevuld; de percentages zijn berekend over het aantal geldige antwoorden, dus over 242 burgemeesters.

Een Chi-kwadraattoets is uitgevoerd om te onderzoeken of burgemeesters van gemeenten met verschillende grootte op een ander bestuurlijk niveau het driehoeksoverleg voerden. Tijdens het uitvoeren van de Chi-kwadraattoets met vijf groepen (groep 1, n=95: 1-20.000 inwoners; groep 2, n=109: 20.001-50.000 inwoners; groep 3, n=25: 50.001-100.000 inwoners; groep 4, n=12: 100.001-250.000 inwoners; groep 5, n=1: meer dan 250.000 inwoners) bleek dat 56% van de cellen een verwachte frequentie van lager dan vijf had. Om die reden is het de variabele gemeentegrootte gehercodeerd naar twee categorieën: groter en kleiner dan 50.000 inwoners. Op basis van deze kruistabel bestond er een statistisch significant verschil tussen burgemeesters van gemeenten van verschillende grootte, χ^2 (4, n=242)= 33.165, $p < .001$, *Cramer's V* = .37. Waar het driehoeksoverleg in gemeenten tot 50.000 inwoners vaak plaatsvindt met meerdere gemeenten in de regionale eenheid op het niveau van de basiseenheid (n=108; 52.9%) of met meerdere gemeenten in de regionale eenheid op districtsniveau (n=45: 22.1%), is dit voor burgemeesters van gemeenten groter dan 50.001 inwoners vaker op het niveau van de eigen gemeente (n=17: 44.7%). Voor 11.8% van de burgemeesters van gemeenten tot 50.000 inwoners is het bestuurlijk niveau van het driehoeksoverleg 'Anders', voor burgemeesters van gemeenten groter dan 50.000 inwoners geldt dit in 15.8% van de gevallen. De burgemeesters die 'Anders' antwoorden stelden het volgende:

1. Anders: mogelijkheden 1, 3 en 4 naast elkaar!
2. Anders: zowel op lokaal als op districtsniveau
3. Anders: eigen gemeente én in regionale eenheid
4. Anders: al deze niveaus
5. Anders: in voorkomende gevallen
6. Anders: 1 x per jaar op gemeente- en 6 x per jaar op districtsniveau
7. Anders: zowel lokaal als districtelijk
8. Anders: Zowel op niveau eigen gemeente Aalst op districtsniveau.
9. Anders: afstemming met de andere gemeenten in basiseenheid, specifiek voor een casus is het alleen op niveau van eigen gemeente
10. Anders: Lokaal, districtsniveau en regionaal
11. Anders: Op alle boven onderscheiden niveaus
12. Anders: zowel op niveau van de basiseenheid als op regionaal en districtsniveau
13. Anders: Zowel in eigen gemeente als met meerdere gemeenten op districtsniveau
14. Anders: zowel 1 als 2
15. Anders: In districtelijk verband voeren wij districtelijk driehoeksoverleg (vier maal per jaar), lokaal voeren wij naar behoeven en minimaal 1x per half jaar driehoeksoverleg
16. Anders: met meerdere gemeenten op sub-districtsniveau
17. Anders: Op de eerste drie genoemde niveaus
18. Anders: Ben pas onlangs benoemd, moet dit nog ervaren.
19. Anders: regels is op district, uitzondering is op basiseenheid en lokaal alleen in geval van acute situatie
20. Anders: Zowel overleg op niveau basiseenheid als op niveau van district
21. Anders: zowel op gemeentelijk niveau als met regio gemeenten
22. Anders: zo nodig eigen gemeente (right to call)
23. Anders: Zowel op districtsniveau, maar ook incidenteel op gemeentelijk niveau
24. Anders: Op alle niveaus: lokaal, basiseenheid en district.
25. Anders: lokaal, regionaal en provinciaal
26. Anders: met meerdere gemeenten in de regionale eenheid op het niveau van de oude basiseenheid, maar daarnaast ook individueel per 4 weken met de chef basiseenheid en medewerker AOV (i.v.m. zich voordoende precaire situaties schuift het OM op aanvraag aan.
27. Anders: op districts- en ook op lokaal niveau
28. Anders: Ook in regionaal en districtsverband en op het niveau van de politie regio
29. Anders: Eigen gemeente en op niveau van de eenheid
30. Anders: Hier moeten wat mij betreft meerdere antwoorden worden gegeven

Bovenlokale samenwerkingsverbanden op het terrein van veiligheid

Er bestaan verschillende bovenlokale samenwerkingsverbanden op het terrein van veiligheid. Regelmatig hebben burgemeesters daarin een rol en overleggen ze met anderen over het thema veiligheid. Kunt u hieronder aangeven aan welke overleggen u deelneemt?

Vraag 25

Overleg van het dagelijks bestuur van de regionale eenheid tussen de regio-burgemeester, overige burgemeesters, de hoofdofficier van justitie, en de chef regionale eenheid. Ik neem deel aan dit overleg:

- Ja -> 114 burgemeesters (46,9%)
- Nee -> 129 burgemeesters (53,1%)

Een Chi-kwadraattoets is uitgevoerd om te onderzoeken of burgemeesters van gemeenten met verschillende grootte verschillen in het wel of niet deelnemen aan het overleg van het dagelijks bestuur van de regionale eenheid tussen de regio-burgemeester, overige burgemeesters, de hoofdofficier van justitie en de chef regionale eenheid. Uit deze Chi-kwadraattoets met vijf groepen (groep 1, n=95: 1-20.000 inwoners; groep 2, n=109: 20.001-50.000 inwoners; groep 3, n=25: 50.001-100.000 inwoners; groep 4, n=12: 100.001-250.000 inwoners; groep 5, n=1: meer dan 250.000 inwoners) bleek dat er een statistisch significant verschil tussen burgemeesters van gemeenten van verschillende grootte bestond, χ^2 (4, n=243)= 20.342, $p < .001$, *Cramer's V*= .29. De meerderheid van burgemeesters van gemeenten tot 20.000 inwoners (60.4%) en burgemeesters van gemeenten met 20.001-50.000 inwoners (56.9%) nemen niet deel aan het overleg, terwijl burgemeesters van gemeenten met 50.001-100.000, 100.001-250.000 inwoners en meer dan 250.000 inwoners juist wel deelnemen aan het overleg (respectievelijk 64%, 100% en 100%).

Een Chi-kwadraattoets is uitgevoerd om te onderzoeken of waarnemend en Kroonbenoemde burgemeesters van elkaar verschillen in het wel of niet deelnemen aan het overleg van het dagelijks bestuur van de regionale eenheid tussen de regio-burgemeester, overige burgemeesters, de hoofdofficier van justitie en de chef regionale eenheid. Tijdens het uitvoeren van de Chi-kwadraattoets (met Yates continuïteitscorrectie) met twee groepen (groep 1, n=21: waarnemend; groep 2, n=222: Kroonbenoemd), bleek geen statistisch significant verschil te bestaan tussen waarnemend en Kroonbenoemde burgemeesters, χ^2 (1, n=243)= 0.088, $p = .767$, *Cramer's V*= .034.

Vraag 26

Regionaal afstemmingscollege tussen gezagsdragers politie (veiligheidscollege). Ik neem deel aan dit overleg:

- Ja -> 155 burgemeesters (63,8%)
- Nee -> 88 burgemeesters (36,2%)

Een Chi-kwadraattoets is uitgevoerd om te onderzoeken of burgemeesters van gemeenten met verschillende grootte verschillen in het wel of niet deelnemen aan het regionaal afstemmingscollege tussen gezagsdragers politie (veiligheidscollege). Tijdens het uitvoeren van de Chi-kwadraattoets met vijf groepen (groep 1, n=96: 1-20.000 inwoners; groep 2, n=109: 20.001-50.000 inwoners; groep 3, n=25: 50.001-100.000 inwoners; groep 4, n=12: 100.001-250.000 inwoners; groep 5, n=1: meer dan 250.000 inwoners) bleek dat 30% van de cellen een verwachte frequentie van lager dan vijf had. Om die reden is het de variabele gemeentegrootte gehercodeerd naar twee categorieën: groter en kleiner dan 50.000 inwoners. Uit de Chi-kwadraattoets (met Yates continuïteitscorrectie) bleek dat er een statistisch significant verschil tussen burgemeesters van gemeenten van verschillende grootte bestond, χ^2 (1, n=243)= 5.294, $p = .021$, *Phi*= -.159. Burgemeesters van gemeenten met 50.001 inwoners of meer namen vaker deel aan dit overleg (81.6%) dan burgemeesters van gemeenten tot 50.000 inwoners (60.5%).

Een Chi-kwadraattoets is uitgevoerd om te onderzoeken of waarnemend en Kroonbenoemde burgemeesters van elkaar verschillen in het wel of niet deelnemen aan het regionaal afstemmingscollege tussen gezagsdragers politie (veiligheidscollege). Tijdens het uitvoeren van de Chi-kwadraattoets (met Yates continuïteitscorrectie) met twee groepen (groep 1, n=21: waarnemend; groep 2, n=222: Kroonbenoemd), bleek geen statistisch significant verschil te bestaan tussen waarnemend en Kroonbenoemde burgemeesters, $\chi^2(1, n=243) = 3.432, p = .064, Cramer's V = .134$.

Vraag 27

Overleg van het bestuur van de veiligheidsregio (algemeen en/of dagelijks bestuur). Ik neem deel aan dit overleg:

- Ja -> 233 burgemeesters (95,9%)
- Nee -> 10 burgemeesters (4,1%)

Een Chi-kwadraattoets is uitgevoerd om te onderzoeken of burgemeesters van gemeenten met verschillende grootte verschillen in het wel of niet deelnemen aan het overleg van het bestuur van de veiligheidsregio (algemeen en/of dagelijks bestuur). Tijdens het uitvoeren van de Chi-kwadraattoets met vijf groepen (groep 1, n=96: 1-20.000 inwoners; groep 2, n=109: 20.001-50.000 inwoners; groep 3, n=25: 50.001-100.000 inwoners; groep 4, n=12: 100.001-250.000 inwoners; groep 5, n=1: meer dan 250.000 inwoners) bleek dat 60% van de cellen een verwachte frequentie van lager dan vijf had. Om die reden is het de variabele gemeentegrootte gehercodeerd naar twee categorieën: groter en kleiner dan 50.000 inwoners. Uit de Chi-kwadraattoets (met Yates continuïteitscorrectie) bleek dat er geen statistisch significant verschil tussen burgemeesters van gemeenten van verschillende grootte bestond, $\chi^2(1, n=243) = .003, p = .955, Phi = -.032$. Dit resultaat moet echter voorzichtig worden geïnterpreteerd omdat bij deze gehercodeerde variabele 25% van de cellen een verwachte frequentie van minder dan 5 had. Doordat echter de kans op een Type 1 fout toeneemt door de overtreding van de assumptie van verwachte celfrequentie is het echter niet waarschijnlijk dat een statistisch niet significant verband bij het voldoen aan de assumptie wel statistisch significant zou zijn.

Een Chi-kwadraattoets is uitgevoerd om te onderzoeken of waarnemend en Kroonbenoemde burgemeesters van elkaar verschillen in het wel of niet deelnemen aan het overleg van het bestuur van de veiligheidsregio (algemeen en/of dagelijks bestuur). Tijdens het uitvoeren van de Chi-kwadraattoets (met Yates continuïteitscorrectie) met twee groepen (groep 1, n=21: waarnemend; groep 2, n=222: Kroonbenoemd), bleek geen statistisch significant verschil te bestaan tussen waarnemend en Kroonbenoemde burgemeesters, $\chi^2(1, n=243) = .000, p = 1, Cramer's V = .01$. Dit resultaat moet echter voorzichtig worden geïnterpreteerd omdat 25% van de cellen een verwachte frequentie van minder dan 5 had. Doordat echter de kans op een Type 1 fout toeneemt door de overtreding van de assumptie van verwachte celfrequentie is het echter niet waarschijnlijk dat een statistisch niet significant verband bij het voldoen aan de assumptie wel statistisch significant zou zijn.

Vraag 28

Speciale burgemeestersoverleggen en -werkgroepen op het terrein van veiligheid. Ik neem deel aan dergelijke overleggen:

- Ja -> 192 burgemeesters (79%)
- Nee [ga door naar vraag 30] -> 51 burgemeesters (21%)

Een Chi-kwadraattoets is uitgevoerd om te onderzoeken of burgemeesters van gemeenten met verschillende grootte verschillen in het wel of niet deelnemen aan speciale burgemeestersoverleggen en –werkgroepen op het terrein van veiligheid. Tijdens het uitvoeren van de Chi-kwadraattoets met vijf groepen (groep 1, n=96: 1-20.000 inwoners; groep 2, n=109: 20.001-50.000 inwoners; groep 3, n=25: 50.001-100.000 inwoners; groep 4, n=12: 100.001-250.000 inwoners; groep 5, n=1: meer dan 250.000 inwoners) bleek dat 30% van de cellen een verwachte frequentie van lager dan vijf had. Om die reden is het de variabele gemeentegrootte gehercodeerd naar twee categorieën: groter en kleiner dan 50.000 inwoners. Uit de Chi-kwadraattoets (met Yates continuïteitscorrectie) bleek dat er geen statistisch significant verschil tussen burgemeesters van gemeenten van verschillende grootte bestond, $\chi^2(1, n=243) = .409$, $p = .522$, $Phi = -.055$.

Een Chi-kwadraattoets is uitgevoerd om te onderzoeken of waarnemend en Kroonbenoemde burgemeesters van elkaar verschillen in het wel of niet deelnemen aan speciale burgemeestersoverleggen en –werkgroepen op het terrein van veiligheid. Tijdens het uitvoeren van de Chi-kwadraattoets (met Yates continuïteitscorrectie) met twee groepen (groep 1, n=21: waarnemend; groep 2, n=222: Kroonbenoemd), bleek geen statistisch significant verschil te bestaan tussen waarnemend en Kroonbenoemde burgemeesters, $\chi^2(1, n=243) = 1.376$, $p = .241$, $Cramer's V = .093$. Dit resultaat moet echter voorzichtig worden geïnterpreteerd omdat 25% van de cellen een verwachte frequentie van minder dan 5 had. Doordat echter de kans op een Type 1 fout toeneemt door de overtreding van de assumptie van verwachte celfrequentie is het echter niet waarschijnlijk dat een statistisch niet significant verband bij het voldoen aan de assumptie wel statistisch significant zou zijn.

Vraag 29

Indien u vraag 28 met 'ja' hebt beantwoord, zou u dan kunnen specificeren aan hoeveel van dit type speciale burgemeestersoverleggen en -werkgroepen op het terrein van veiligheid u deelneemt?

Aantal overleggen	Aantal keer genoemd	Percentage genoemd
0	1	,5%
1	20	10,4%
2	38	19,8%
3	34	17,7%
4	50	26,0%
5	26	13,5%
6	11	5,7%
7	3	1,6%
8	5	2,6%
10	2	1,0%
22	1	,5%
63	1	,5%

Gemiddelde aantal overleggen: 3,96 overleggen, standaarddeviatie 4,819

Gemiddelde aantal overleggen zonder '63': 3,65 overleggen, standaarddeviatie 2,214

Een eenweg-variantieanalyse is uitgevoerd om verschillen tussen burgemeesters van gemeenten van verschillende grootte te onderzoeken wat betreft het aantal speciale burgemeestersoverleggen waar ze aan deelnemen. De burgemeesters werden verdeeld in vijf groepen op basis van gemeentegrootte (groep 1, n=96: 1-20.000 inwoners; groep 2, n=109: 20.001-50.000 inwoners; groep 3, n=25: 50.001-100.000

inwoners; groep 4, n=12: 100.001-250.000 inwoners; groep 5, n=1: meer dan 250.000 inwoners). Er was geen statistisch significant verschil bij een $p < .05$ in het aantal speciale overleggen waaraan wordt deelgenomen tussen de vijf groepen: $F(3,187) = 0.864$, $p = .461$.

Een t-toets voor onafhankelijke steekproeven is uitgevoerd om te onderzoeken of waarnemend en Kroonbenoemde burgemeesters van elkaar verschillen wat betreft het aantal speciale burgemeestersoverleggen waar ze aan deelnemen.. Er was geen statistisch significant verschil in het aantal bovenlokale overleggen waar waarnemend burgemeesters ($M = 2.93$, $SD = 1.492$) en Kroonbenoemde burgemeesters ($M = 4.04$, $SD = 4.981$) aan deelnemen, $t(190) = -.830$, $p = .408$, *two-tailed*. De grootte van het verschil in gemiddelden (verschil in gemiddelden = -1.111 , 95% *CI*: -3.751 tot 1.530) is zeer klein ($\eta^2 = .00435$).

Vraag 30

Andere bovenlokale overleggen op het terrein van veiligheid, zoals taskforces of probleemgerichte samenwerkingsverbanden. Ik neem deel aan dergelijke overleggen:

- Ja → 157 burgemeesters (64,6%)
- Nee [ga door naar vraag 32] → 86 burgemeesters (35,4%)

Een Chi-kwadraattoets is uitgevoerd om te onderzoeken of burgemeesters van gemeenten met verschillende grootte verschillen in het wel of niet deelnemen aan bovenlokale overleggen op het terrein van veiligheid. Tijdens het uitvoeren van de Chi-kwadraattoets met vijf groepen (groep 1, n=96: 1-20.000 inwoners; groep 2, n=109: 20.001-50.000 inwoners; groep 3, n=25: 50.001-100.000 inwoners; groep 4, n=12: 100.001-250.000 inwoners; groep 5, n=1: meer dan 250.000 inwoners) bleek dat 30% van de cellen een verwachte frequentie van lager dan vijf had. Om die reden is het de variabele gemeentegrootte gehercodeerd naar twee categorieën: groter en kleiner dan 50.000 inwoners. Uit de Chi-kwadraattoets (met Yates continuïteitscorrectie) bleek dat er een statistisch significant verschil tussen burgemeesters van gemeenten van verschillende grootte bestond, $\chi^2(1, n=243) = 4.827$, $p = .028$, $Phi = -.153$. Burgemeesters van gemeenten met 50.001 inwoners of meer namen vaker deel aan dit overleg (81.6%) dan burgemeesters van gemeenten tot 50.000 inwoners (61.5%).

Een Chi-kwadraattoets is uitgevoerd om te onderzoeken of waarnemend en Kroonbenoemde burgemeesters van elkaar verschillen in het wel of niet deelnemen aan bovenlokale overleggen op het terrein van veiligheid. Tijdens het uitvoeren van de Chi-kwadraattoets met twee groepen (groep 1, n=21: waarnemend; groep 2, n=222: Kroonbenoemd), bleek een statistisch significant verschil te bestaan tussen waarnemend en Kroonbenoemde burgemeesters, $\chi^2(1, n=243) = 13.056$, $p < .001$, *Cramer's V* = .232. Kroonbenoemde burgemeesters nemen vaker deel aan dit overleg (68%) dan waarnemend burgemeesters (28.6%).

Vraag 31

Indien u vraag 30 met 'ja' hebt beantwoord, zou u dan kunnen specificeren aan hoeveel van dit type andere bovenlokale overleggen op het terrein van veiligheid, zoals *taskforces* of probleemgerichte samenwerkingsverbanden u deelneemt?

_____ overleggen (niet de frequentie)

Aantal overleggen	Aantal keer genoemd	Percentage genoemd
0	2	1,3%
1	55	35,0%
2	59	37,6%
3	25	15,9%
4	10	6,4%
5	4	2,5%
6	1	,6%
8	1	,6%

Gemiddeld aantal bovenlokale overleggen: 2,05, standaarddeviatie 1,176

Een eenweg-variantieanalyse is uitgevoerd om verschillen tussen burgemeesters van gemeenten van verschillende grootte te onderzoeken wat betreft het aantal bovenlokale overleggen waar ze aan deelnemen. De burgemeesters werden verdeeld in vijf groepen op basis van gemeentegrootte (groep 1, n=96: 1-20.000 inwoners; groep 2, n=109: 20.001-50.000 inwoners; groep 3, n=25: 50.001-100.000 inwoners; groep 4, n=12: 100.001-250.000 inwoners; groep 5, n=1: meer dan 250.000 inwoners). Er was een statistisch significant verschil bij een $p < .05$ in het aantal bovenlokale overleggen waaraan wordt deelgenomen tussen de vijf groepen: $F(3,153) = 4.281$, $p = .006$. De effect grootte, berekend aan de hand van eta-kwadraat, was medium, $\eta^2 = .077$. Post-hoc vergelijkingen met de Tukey's HSD toets lieten zien dat de groep burgemeesters van gemeenten met 100.001-250.000 inwoners ($M=3$, $SD=1.155$) statistisch significant aan meer bovenlokale overleggen deelneemt dan burgemeesters van gemeenten met 1-20.000 inwoners ($M=1.89$, $SD=1.397$) en burgemeesters van gemeenten met 20.001-50.000 inwoners ($M=1.90$, $SD=0.950$). De andere groepen verschilden niet significant van elkaar.

Een t-toets voor onafhankelijke steekproeven is uitgevoerd om te onderzoeken of waarnemend en Kroonbenoemde burgemeesters van elkaar verschillen wat betreft het aantal bovenlokale overleggen waar ze aan deelnemen. Er was geen statistisch significant verschil in het aantal bovenlokale overleggen waar waarnemend burgemeesters ($M= 1.67$, $SD=.816$) en Kroonbenoemde burgemeesters ($M=2.07$, $SD=1.187$) aan deelnemen, $t(155) = -.816$, $p=.416$, *two-tailed*. De grootte van het verschil in gemiddelden (verschil in gemiddelden = -.400, 95% CI: -1.367 tot .0568) is zeer klein ($\eta^2=.00427$).

Vraag 32**Wat was de rol van de onderstaande actoren bij de totstandkoming van het laatste beleidsplan van de politie-eenheid waar uw gemeente toe behoort?**

	Had(den) geen rol	Werd(en) geïnformeerd	Gaf/ gaven advies	Besloot/besloten samen met anderen	Stelde(n) zelfstandig het plan vast	Weet ik niet
Regio- burgemeester	37 (15,3%)	23 (9,5%)	26 (10,7%)	118 (48,8%)	1 (,4%)	37 (15,3%)
Niet regio- burgemeesters	64 (26,4%)	28 (11,6%)	37 (15,3%)	76 (31,4%)	2 (,8%)	35 (14,5%)
Driehoek	5 (2,1%)	24 (9,9%)	108 (44,6%)	75 (31,0%)	1 (,4%)	29 (12,0%)
Politie	0 (0%)	6 (2,5%?)	117 (48,3%)	89 (36,8%)	7 (2,9%)	23 (9,5%)
Veiligheids- regio	41 (16,9%)	31 (12,8%)	87 (36,0%)	44 (18,2%)	8 (3,3%)	31 (12,8%)
Gemeenteraad	17 (7,0%)	65 (26,9%)	66 (27,3%)	50 (20,7%)	28 (11,6%)	16 (6,6%)
Raads- commissie	46 (19,0%)	63 (26,0%)	105 (43,4%)	11 (4,5%)	0 (0%)	17 (7%)
College van B&W	23 (9,5%)	79 (32,6%)	79 (32,6%)	37 (15,3%)	10 (4,1%)	14 (5,8%)
Ambtenaren van mijn gemeente	11 (4,5%)	21 (8,7%)	187 (77,3%)	8 (3,3%)	0 (0%)	15 (6,2%)

Een Chi-kwadraattoets is uitgevoerd om te onderzoeken of burgemeesters van gemeenten met verschillende grootte verschillen in de rol die verschillende actoren hadden bij de totstandkoming van het laatste beleidsplan van de politie-eenheid. Tijdens het uitvoeren van de Chi-kwadraattoets met vijf groepen (groep 1, n=95: 1-20.000 inwoners; groep 2, n=109: 20.001-50.000 inwoners; groep 3, n=25: 50.001-100.000 inwoners; groep 4, n=12: 100.001-250.000 inwoners; groep 5, n=1: meer dan 250.000 inwoners) bleek minimaal 50% van de cellen een verwachte frequentie van lager dan vijf had. Om die reden is het de variabele gemeentegrootte gehercodeerd naar twee categorieën: groter en kleiner dan 50.000 inwoners. Voor geen enkele actor bleek er een statistisch significant verschil te zijn in de rol die ze vervulden bij de totstandkoming van het laatste beleidsplan, gekeken naar gemeentegrootte. Dit resultaat moet echter voorzichtig worden geïnterpreteerd omdat per actor ook bij deze gehercodeerde variabele meer dan 20% van de cellen een verwachte frequentie van minder dan 5 had. Doordat echter de kans op een Type 1 fout toeneemt door de overtreding van de assumptie van verwachte celfrequentie is het echter niet waarschijnlijk dat een statistisch niet significant verband bij het voldoen aan de assumptie wel statistisch significant zou zijn.

Een Chi-kwadraattoets is uitgevoerd om te onderzoeken of waarnemend en Kroonbenoemde burgemeesters van elkaar verschillen in de rol die verschillende actoren hadden bij de totstandkoming van het laatste beleidsplan van de politie-eenheid. Tijdens het uitvoeren van de Chi-kwadraattoets met twee groepen (groep 1, waarnemend; groep 2, Kroonbenoemd), bleek minimaal 30% van de cellen een verwachte frequentie van lager dan vijf had. Alleen voor de actor 'ambtenaren van mijn gemeente' bleek een statistisch significant verschil te bestaan tussen waarnemend en Kroonbenoemde burgemeesters, χ^2

(1, n=227)= 13.803, p=.008, *Cramer's V*= .239. Dit resultaat moet echter voorzichtig worden geïnterpreteerd omdat voor alle actoren meer dan 20% van de cellen een verwachte frequentie van minder dan 5 had. Voor de actoren waarvoor er geen statistisch significant verschil bestond in de rol die zij vervulden is dit minder problematisch omdat de kans op een Type 1 fout toeneemt door de overtreding van de assumptie van verwachte celfrequentie. Het is daarom niet waarschijnlijk dat een statistisch niet significant verband bij het voldoen aan de assumptie wel statistisch significant zou zijn. Voor de interpretatie van het statistisch significante verschil wat betreft de actor 'ambtenaren van mijn gemeente' betekent dit echter dat het resultaat niet gegeneraliseerd kan worden naar de populatie van burgemeesters.

Vraag 33

Hieronder volgt een aantal stellingen over de burgemeester en openbare orde en veiligheid. In hoeverre bent u het eens met deze stellingen?

	Helemaal oneens	Oneens	Eens	Helemaal eens	Geen mening
Ik heb voldoende mogelijkheden om politie-inzet in mijn gemeente te realiseren.	8 (3,3%)	67 (27,6%)	126 (51,9%)	36 (14,8%)	6 (2,5%)
Mijn driehoeksoverleg functioneert goed.	1 (,4%)	33 (13,6%)	157 (64,6%)	45 (18,5%)	7 (2,9%)
De uitbreiding van de openbare orde en veiligheidsbevoegdheden van de burgemeester de afgelopen jaren is een goede ontwikkeling geweest.	3 (1,2%)	34 (14,0%)	148 (60,9%)	48 (19,8%)	10 (4,1%)
Ik ben voldoende geëquipeerd om opperbevelhebber te zijn bij crises.	3 (1,2%)	34 (14,0%)	153 (63,0%)	46 (18,9%)	7 (2,9%)
De ambtelijke ondersteuning op het terrein van openbare orde en veiligheid schiet te kort.	34 (14,0%)	150 (61,7%)	45 (18,5%)	11 (4,5%)	3 (1,2%)
Deelname in bovenlokale samenwerkingsverbanden rondom veiligheid acht ik essentieel.	2 (,8%)	7 (2,9%)	133 (54,7%)	98 (40,3%)	3 (1,2%)
De burgemeester zou een grotere rol moeten spelen op het terrein van openbare orde en veiligheid.	3 (1,2%)	142 (58,4%)	63 (25,9%)	30 (12,3%)	5 (2,1%)

Voor elke stelling is een Mann-Whitneytoets uitgevoerd om te onderzoeken of er verschillen zijn in hoeverre waarnemend en Kroonbenoemde burgemeesters het eens zijn met de stellingen over de burgemeester en openbare orde en veiligheid. Alleen op de stelling '*het profiel opgesteld door de gemeenteraad is leidend in mijn functioneren*' bleek er een statistisch significant verschil te bestaan tussen waarnemend (Md=2.50, n=19) en Kroonbenoemde burgemeesters (Md=2.83, n=222), U=1515.50, z=-2.399, p=.016, r=.15. Hoewel waarnemend burgemeesters dus negatiever zijn over deze stelling dan Kroonbenoemde burgemeesters, zijn beide groepen verdeeld en ligt de mediaan tussen oneens en eens.

Voor elke stelling is eveneens een Kruskal-Wallistoets uitgevoerd om te achterhalen of er verschillen zijn in hoeverre burgemeesters met een verschillend aantal jaar ervaring het eens zijn met de stellingen over de burgemeester en openbare orde en veiligheid. Alleen op de stelling '*De ambtelijke ondersteuning op het terrein van openbare orde en veiligheid schiet tekort*' bleek een statistisch significant verschil te bestaan tussen groepen (groep 1, n=19: een jaar ervaring of minder; groep 2, n=83: 2-6 jaar ervaring;

groep 3, n=84: 7-12 jaar ervaring; groep 4, n=54: 13 jaar ervaring of meer). Gekeken naar de medianen valt op dat burgemeesters met 13 jaar ervaring of meer het meest oneens zijn met de stelling (Md=1.98) en burgemeesters met één jaar ervaring of minder zijn het meest eens met de stelling (Md=2.53). De andere groepen burgemeesters zitten hier tussen in. Hoewel er dus verschillen zijn tussen groepen vallen alle groepen binnen de reikwijdte 'oneens' en 'eens'. Vervolgens zijn post hoc Mann-Whitneytoetsen uitgevoerd om te onderzoeken welke groepen van elkaar verschillen. Alleen de groep burgemeesters met één jaar of minder was het statistisch significant meer eens met de stelling vergeleken met de groep burgemeesters met 13 jaar ervaring of meer ($U=307.5$, $z=-3.067$, $p=.002$, $r=.36$), ook nadat een Bonferroni-correctie is toegepast en alpha is vastgesteld op $\alpha=.0083$. Tussen de andere groepen bestond geen statistisch significant verschil.

Voor elke stelling is een Kruskal-Wallistoets uitgevoerd om te onderzoeken of burgemeesters van verschillende leeftijd van elkaar verschillen in hoeverre ze het eens zijn met de stellingen over de burgemeester en openbare orde en veiligheid. Alleen op de stelling '*De uitbreiding van de openbare orde en veiligheidsbevoegdheden van de burgemeester de afgelopen jaren is een goede ontwikkeling geweest*' bleek een statistisch significant verschil tussen groepen te bestaan (groep 1, n=4: 31-40 jaar; groep 2, n=44: 41-50 jaar; groep 3, n=121: 51-60 jaar; groep 4, n=64: 61-70 jaar), $\chi^2(4, n=233)= 11.965$, $p=.008$. Gekeken naar de medianen valt op dat burgemeesters tussen 41 en 50 jaar het meest eens zijn met deze stelling (Md=3.35) en burgemeesters tussen 51 en 60 jaar zijn het minst eens (Md=2.96) met de stelling. De overige groepen zitten hier tussenin. Hoewel er dus verschillen zijn tussen groepen zitten ze vrij dicht bij elkaar: de mediaan van alle groepen zit tussen eens en helemaal eens in. Vervolgens zijn post hoc Mann-Whitneytoetsen uitgevoerd om te onderzoeken welke groepen van elkaar verschillen. De groep burgemeesters tussen 41 en 50 jaar zijn het statistisch significant meer eens met de stelling dan de groepen burgemeesters tussen 51 en 60 jaar ($U=1896$, $z=-3.273$, $p=.001$, $r=.25$) en tussen 61 en 70 jaar ($U=1035$, $z=-2.688$, $p=.007$, $r=.26$), ook nadat een Bonferroni-correctie is toegepast en alpha is vastgesteld op $\alpha=.0083$.

Voor elke stelling is een Kruskal-Wallistoets uitgevoerd om te onderzoeken of burgemeesters van gemeenten van verschillende grootte van elkaar verschillen in hoeverre ze het eens zijn met de stellingen over de burgemeester en openbare orde en veiligheid. Alleen op de stelling '*De ambtelijke ondersteuning op het terrein van openbare orde en veiligheid schiet tekort*' bleek een statistisch significant verschil te bestaan tussen groepen (groep 1, n=94: 1-20.000 inwoners; groep 2, n=108: 20.001-50.000 inwoners; groep 3, n=25: 50.001-100.000 inwoners; groep 4, n=12: 100.001-250.000 inwoners; groep 5, n=1: meer dan 250.000 inwoners), $\chi^2(4, n=240)= 11.380$, $p=.023$. Gekeken naar de medianen valt op dat de burgemeester van de gemeente groter dan 250.000 inwoners het meest oneens is met de stelling (Md=1), gevolgd door de groep burgemeesters van gemeenten met 100.001-250.000 inwoners (Md=1.73). Burgemeesters van gemeenten tot 20.000 inwoners zijn het minst oneens met de stelling en de overige twee groepen burgemeesters zitten hier tussenin. Hoewel er dus verschillen zijn tussen de medianen zitten alle groepen tussen helemaal oneens en oneens in. Na toepassing van een Bonferroni-correctie bleek dat op basis van deze α een significant verschil bestond tussen de gemeenten tot 50.000 inwoners (Md = 2,17) en gemeenten met meer dan 50.000 inwoners (Md = 1,79) ($U= 2854$, $Z=-2,901$, $p= 0.004$).

Voor elke stelling is een Kruskal-Wallistoets uitgevoerd om te onderzoeken of burgemeesters met verschillende partijpolitieke achtergrond van elkaar verschillen in hoeverre ze het eens zijn met de stellingen over de burgemeester en openbare orde en veiligheid. Alleen op de stelling '*Ik ben voldoende geëquipeerd om opperbevelhebber te zijn bij crises*' bleek een statistisch significant verschil te bestaan

tussen groepen (groep 1, n = 87: CDA; groep 2, n=7: ChristenUnie; groep 3, n=11: D66; groep 4, n=3: GroenLinks; groep 5, n=54: PvdA; groep 6, n=7: SGP; groep 7, n=59: VVD; groep 8, n=3: Lokale partij of regionale partij; groep 9, n=3: Geen partij), χ^2 (16.43, n=234)=16.688, p=.037. Gekeken naar de medianen van deze stelling valt op dat burgemeesters met een ChristenUnie of D66 het minst eens waren met deze stelling (respectievelijk Md=2.67 en Md=2.70; 'oneens-eens'), terwijl burgemeesters van GroenLinks, burgemeesters van een regionale of lokale partij en burgemeesters zonder partij het meest eens zijn met de stelling (respectievelijk Md=3.33, Md=3.67 en Md=3.33; 'eens – helemaal eens'). Vervolgens zijn post hoc Mann-Whitneytoetsen uitgevoerd om te onderzoeken welke groepen van elkaar verschillen. Doordat er echter geen a priori verwachtingen waren over de verschillen tussen burgemeesters met verschillende partijpolitieke kleur zijn geen statistisch significante verschillen tussen groepen burgemeesters met verschillende partij politieke achtergrond wanneer een Bonferroni-correctie is toegepast en alpha is vastgesteld op $\alpha=.0014$.

Vraag 34

De laatste vraag over openbare orde en veiligheid is een open vraag over het functioneren van de driehoek. Indien u suggesties heeft voor verbetering van het driehoeksoverleg, welke zijn dat dan?

45 reacties op deze vraag zijn positief of neutraal. Deze geven aan geen suggesties te hebben of laten juist weten dat het goed gaat (en geven daarom geen suggesties). In 86 gevallen worden wel verbeterpunten dan wel problemen genoemd. Grofweg ingedeeld naar categorieën zijn dat de volgende punten (een aantal punten komen terug bij meerdere categorieën):

OM

1. De frequentie van het directe contact met het OM is laag. Verhoging ervan is niet direct nodig i.v.m. veiligheids en openbare orde problemen, simpelweg omdat deze er weinig zijn. Maar iets vaker contact zou inzicht in elkaars aandachtsgebieden vergroten en mogelijk tot verbetering aanpak veiligheidsproblemen kunnen leiden.
2. De invloed van Burgemeester op OM is nihil. De geslotenheid van het OM is te groot.
3. De rol van het OM in de driehoek zou ik veel duidelijker geformuleerd willen zien. Ik vind die te autonoom en ongrijpbaar.
4. digitale informatievoorziening vanuit het OM.
5. Een betere invulling / bijdrage van het OM.
6. Driehoek heeft minder urgentie aan de lokale omstandigheden, het betrokken worden aan de voorkant bij casuïstieken/vervolgning verdient aandacht. Dit kan door deze te bespreken in driehoeksoverleg. Dit is echter niet wat bijv. OM voor ogen heeft.
7. mandaat ovj kan beter
8. Het OM en de bgm. geven samen sturing aan de politie. Doordat de politie een sterke rol speelt naar OM en gemeente, trekken gemeente en OM nog al eens los van elkaar op in het stellen van prioriteiten. Een regelmatig strategisch overleg tussen gemeente en OM ter aansturing van de politie zou aanbevelingswaardig kunnen zijn.
9. Meer gericht op speerpunten van beleid, voldoende aanwezigheid OM blijft zorgpunt.
10. meer informatie vanuit het OM over criminaliteit
11. Meer transparantie politie en OM waardoor prioritering neergelegd kan worden in reg. veiligheidscollege/district.
12. Minder wisselingen vanuit het OM
13. OM mag meer structureel aanwezig zijn. Laatste tijd is hierin verbetering zichtbaar.

14. OM moet met vaste vertegenwoordiger, die bestuurlijk sensitief is, gaan werken. Inbreng politie staat onder druk door trage invoering nieuwe leidinggevende structuur i.v.m. nationale politie. Duidelijkheid is gewenst
15. OM neigt soms naar "Alleingang" i.p.v. samenwerking binnen driehoek. Veel zaken worden i.h.k.v. privacy niet gedeeld. Dit maakt partnerschap vaak erg moeilijk. Vertrouwen zou uitgangspunt moeten zijn, desnoods door burgemeester wettelijk positie als "informatiegerechtigde" (hulpofficier?!) te geven.
16. ook kleine gemeenten steeds serieus nemen; dit vraagt capaciteit bij het OM
17. in tegenstelling tot de beloften schuift de OvJ vrijwel niet aan
18. Organiseren van doorzettingsmacht. Lokaal veiligheidsplan moet ook input zijn voor het beleid van het Openbaar Ministerie.
19. OM zou meer informatie moeten delen
20. Meer tijd van de kant van het openbaar ministerie. Nu te weinig contact op basaal (subregionaal/lokaal) niveau.
21. meer tijd en ruimte voor officieren van justitie om daadwerkelijk deel te nemen
22. Heb geen driehoeksoverleg lokaal (te kleine gemeente), maar in districtscollege, regionaal bestuurlijk overleg politie, en op afroep contact met betreffende functionarissen. Is voldoende. OM is echter overbelast.
23. Meer continuïteit vanuit justitie. Het grote aantal wisselingen leidt tot een sterke band tussen politie en gemeente, maar een kwetsbare band tussen gemeente en justitie.
24. justitie moet meer vertrouwelijke info delen met driehoek
25. Heb geen driehoeksoverleg lokaal (te kleine gemeente), maar in districtscollege, regionaal bestuurlijk overleg politie, en op afroep contact met betreffende functionarissen. Is voldoende. OM is echter overbelast.
26. het OM verkeert in volstrekte verwarring in Midden-Nederland, zie de publicaties over de vele fouten die worden gemaakt

Frequentie

27. Deze zouden niet enkel incident gericht moeten zijn . Vaker thematische bijeenkomst!
28. Frequenter en lokaal
29. Frequentie en agendavoering bewaken, informatiepositie burgemeester versterken, m.n. richting OM
30. frequentie hoger
31. betere inhoudelijke voorbereiding (agendavorming. Frequenter
32. Het verhogen van de frequentie en een betere voorbereiding.
33. iets hogere frequentie
34. Ten minste het verhogen van de overlegfrequentie
35. Niet de frequentie leidend laten zijn maar de urgentie. Goede ervaring met deze flexibiliteit.
36. Met grote regelmaat overleg voeren, ook om elkaar goed op de hoogte te houden

Schaal

37. Frequenter en lokaal
38. lokaal driehoek
39. Invoering districtelijke driehoek is link, wanneer dit tegelijk het einde betekent van de lokale driehoek. In een gemeente van ong. 50.000 inwoners met een bvo en gemiddelde georganiseerde criminaliteit is een lokale driehoek gewoon hard nodig.
40. Organiseer dergelijke overleggen op de juiste schaalgrootte met een zekere congruentie; overigens behoud ik me t.a.t. het recht voor een lokale driehoek bijeen te roepen
41. Voor een gemeente van de omvang van de mijne (73.000) zou een lokale driehoek te verkiezen zijn boven een districtelijke
42. Ook bij kleinere gemeenten een (minder frequente) driehoek blijven organiseren
43. Versplintering van driehoeksoverleg op meerdere niveaus waardoor, indien geen eenduidige lijn kan worden gevonden, versplinterd advies richting politie gaat en derhalve minder grip op politie-inzet.
44. eigenlijk heeft alleen driehoek over eigen gemeentelijke problematiek zin.
45. Door de steeds verdergaande schaalvergroting op terreinen van politie en brandweer kom je in steeds meer overleggen terecht maar de praktische inbreng wordt steeds minder. mij demotiveert dat zeer.

Opzet overleg

46. Grotere rolvastheid van de actoren
47. Het driehoeksoverleg is sterk verbeterd, overigens is het een samenwerkingsoverleg binnen de regio. Daarnaast is er overleg met de individuele gemeente, afhankelijk van de onderwerpen met de teamchef, wijkagent en officier
48. Het is een te breed verband (zes gemeenten)
49. meer structuur en minder vrijwilligheid, ook in deelname en vertegenwoordiging
50. Verslag maken/afspraken vastleggen van belang.
51. de continuïteit van dit college zou moeten worden vergroot. Er vinden vanwege reorganisaties teveel wisselingen plaats.
52. Maatwerk in plaats van voor ieder gelijk regime
53. afhankelijk van het onderwerp de betreffende wethouder erbij betrekken/ aan vergadering laten deelnemen.

Bevoegdheden en verantwoordelijkheden

54. Verantwoordelijkheden scherper benoemen. OM en burgemeester sturen politie aan. Politie adviseert. Opsporingsbelang OM spoort lang niet altijd met openbare orde belang burgemeester. Bespreekbaar maken!
55. Op papier heeft de burgemeester in het kader van de openbare orde en veiligheid nog de rol van hoofd van de politie en hoofd van de brandweer, echter in de praktijk is hij/zij een "generaal zonder leger" geworden. Ik ben van mening dat deze rol meer inhoud zou moeten terug krijgen. Dat vooraf. De burgemeester krijgt steeds meer de rol van handhaver, maar beschikt daartoe over te weinig middelen, terwijl politie en OM de prioriteiten bepalen op welke terreinen en ten aanzien van welke delicten zij handelend zullen optreden. Het bestuur, i.c. de burgemeester zou hierbinnen ook een nadrukkelijke rol moeten krijgen. De burgemeester krijgt enerzijds meer

bevoegdheden in het kader van bijv. de D & H wet, het opleggen van straat en gebiedsverboden en dient tegelijkertijd ook de burgervader te blijven. Dat veroorzaakt soms tegenstrijdigheden. In dat kader zou het goed zijn na te denken over de diverse rollen van de bij de driehoek betrokken personen. In conflictsituaties zou je soms het strafrechtelijk kader als stok achter de deur willen gebruiken. Door de prioritering binnen OM en politie blijkt dit in de praktijk niet te kunnen. Een gemiste kans. Naast de bestaande veiligheidshuizen zou het wenselijk zijn ook een lokaal veiligheidshuis in te stellen, waarbij op afroep het OM zou moeten kunnen deelnemen. Het voert te ver dit allemaal hier te vermelden, maar ik heb hierover een duidelijke zienswijze, hetgeen veel ellende zou kunnen voorkomen en het zou tevens richting strafzaken een duidelijke preventieve werking kunnen hebben.

56. Meer aandacht bij de deelnemers voor ieders behoefte en verantwoordelijkheid. Bestuursrecht versus strafrecht (BM-OM); preventie/repressie
57. De minister van V&J moet niet de indruk wekken er over te gaan
58. Bevoegdheden als burgemeester om lokale prioriteiten af te dwingen.
59. Bindend recht van burgemeester tot het uitschrijven van een driehoek.
60. Binnen de uitvoering van de nieuwe wetgeving is de betrokkenheid/beïnvloeding door de burgemeester marginaler geworden. Werkelijke invloed is beperkt tot nihil.
61. Buiten crisissituaties een intensiever contact en overleg organiseren
62. Betere benoeming en afbakening van ieders rol en verantwoordelijkheid. Minder bureaucratisch
63. Meer sturing op operaties van politie. Politie wordt steeds meer een landelijk gegeven die de lokale betrokkenheid minder prioriteit geeft.
64. Rol van burgemeester en officier van justitie t.o.v. politie moet meer richtinggevend zijn.
65. Meer bevoegdheden decentraal neerleggen

(Gezamenlijke) agenda

66. De noodzakelijke continuïteit kan beter worden verwerkt in de agenda dan tot nu toe gebruikelijk. Gezamenlijke projecten kunnen hierin een goede rol spelen.
67. Duidelijke agenda, afgestemd op actuele onderwerpen.
68. er zou een meer planmatig overleg kunnen zijn m.b.t. de onderwerpen waar de verschillende onderdelen elkaar kunnen helpen (integraal beleid)
69. gebruik de driehoek ook om ervaringen uit te wisselen.
70. Groot aantal spelers, erg moeilijk om tot goede structuurafspraken te komen. Suggesties: portefeuilleverdeling en minder vrijblijvendheid.
71. We zijn in een nieuw verband gestart na de nationalisatie van de politie. Er moet meer een gezamenlijke agenda in de basiseenheid komen. Tot nu toe is de sterkte verdeling het voornaamste onderwerp van gesprek geweest.
72. We zijn zojuist gestart met de nieuwe verbrede driehoek. Extra aandacht in sessies voor de gezamenlijke prioriteiten vanuit de kolommen is bij de start van groot belang.
73. Regelmatig contact hebben over beleidszaken en niet alleen over incidenten.
74. Sturen op vaste beleidsvelden: m.n. Jeugd
75. oefenen in een meer inhoudelijke agenda, in de nieuwe basiseenheid worstelen we nog met de punten, minder besluiten nog, als wel elkaar informeren
76. betere inhoudelijke voorbereiding (agendavorming. Frequenter

Capaciteit politie

77. Ik ervaar dat de werkdruk bij politie en om enorm groot is en dat daarom veel zaken niet goed afgehandeld kunnen worden. Meer menskracht zou een verbetering kunnen zijn.
78. Ik heb de indruk dat na de invoering van de Nationale Politie de discussie over de in te zetten capaciteit de invloed van de driehoek minder is geworden.

Relatie tussen deelnemers

79. Het functioneren van de driehoek staat of valt met het vertrouwen in elkaars kwaliteit en juiste rol opvatting. Indien aanwezig is mijn ervaring dat een open directe lijn bij een casus of crises er altijd is.
80. Investeer in de relatie; zorg ervoor elkaar goed te kennen; respecteer elkaars verschillende en de gedeelde verantwoordelijkheden
81. Meer informele momenten om elkaar beter te leren kennen.
82. persoonlijk contact belangrijk en ik organiseer af en toe een lokale driehoek
83. Veel hangt samen met de personen die de driehoek invullen: openheid, aantrekken van belangen van de ander, oplossingsgericht zijn etc.
84. belangrijkste is dat de 3 deelnemers zich realiseren dat ieder voor zijn deel zijn verantwoordelijkheid moet nemen en de drie gezamenlijk het geheel

Informatie (deling)

85. Permanent investeren in kennisuitwisseling.
86. volledige openheid in informatie-uitwisseling (desnoods onder geheimhouding)
87. minder informatie over de inrichting van de Nationale Politie Meer gericht op zaken die in de regio spelen en uitvoering van het integrale veiligheidsplan

Overig

88. Ik ben pas 1 maand in functie en het zou goed zijn om nieuwe mensen een stoomcursus te geven zodat duidelijk is hoe een en ander werkt
89. Werkt goed. Probleem is trage afhandeling van zaken door rechtbanken.

E) Achtergrondkenmerken

Ten behoeve van een gedegen anonieme verwerking en analyse van de onderzoeksresultaten is het voor de onderzoekers noodzakelijk om kennis te hebben van een aantal algemene (persoons)gegevens. Daarom verzoeken wij u om onderstaande vragen in te vullen ter afsluiting van deze enquête.

Vraag 35

Tot welke leeftijdscategorie behoort u?

	Frequency
Valid 31-40	5 (2,1%)
41-50	44 (18,1%)
51-60	128 (52,7%)
61-70	66 (27,2%)
Total	243 (100%)

Vraag 36

Wat is uw geslacht?

- Man -> 196 burgemeesters (80,7%)
- Vrouw -> 47 burgemeesters (19,3%)

Vraag 37

Van welke politieke partij bent u lid?

	Frequency	Percent
Valid CDA	89	36,6
ChristenUnie	7	2,9
D66	12	4,9
GroenLinks	3	1,2
PvdA	55	22,6
SGP	7	2,9
VVD	61	25,1
Een lokale partij	2	,8
Een regionale partij	1	,4
Geen partij	4	1,6
Wil ik niet zeggen	2	,8
Total	243	100,0

Daarnaast is 1 burgemeester van twee partijen lid. De tweede partij is niet opgenomen in de tabel maar is een lokale partij (0,4%)

Vraag 38**Hoeveel inwoners heeft de gemeente waar u burgemeester bent?**

		Frequency	Percent
Valid	1-20.000 inwoners	96	39,5
	20.001-50.000 inwoners	109	44,9
	50.001-100.000 inwoners	25	10,3
	100.001-250.000 inwoners	12	4,9
	Meer dan 250.000 inwoners	1	,4
	Total	243	100,0

Vraag 39**Bent u waarnemend burgemeester?**

		Frequency	Percent
Valid	ja	21	8,6
	nee	222	91,4
	Total	243	100,0

Vraag 40**Hoeveel jaar bent u burgemeester (inclusief eventuele voorgaande ambtsperiodes in andere gemeenten; naar boven afgerond)?**

_____ jaar

Gemiddeld zijn de respondenten 8,7 jaar in functie. Dit is een ander gemiddeld dan eerder vermeld in de tussen rapportage wat betreft de representativiteit van de respondenten. Dit komt omdat zeven burgemeesters hun 'dienstjaren' niet op hele jaren had afgerond. In SPSS is met het importeren van deze getallen het scheidingsteken versprongen. Hierdoor werd 2,5 jaar in functie als burgemeester 25 jaar in functie als burgemeester.

De correcte verdeling is als volgt:

Vraag 40 : Hoeveel jaar bent u burgemeester (inclusief eventuele voorgaande ambtsperiodes in andere gemeenten; naar boven afgerond)?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	,00	3	1,2	1,2	1,2
	,50	1	,4	,4	1,6
	1,00	16	6,6	6,6	8,2
	2,00	20	8,2	8,2	16,5
	2,50	1	,4	,4	16,9
	3,00	22	9,1	9,1	25,9
	3,50	1	,4	,4	26,3

4,00	12	4,9	4,9	31,3
5,00	14	5,8	5,8	37,0
6,00	13	5,3	5,3	42,4
7,00	20	8,2	8,2	50,6
7,50	1	,4	,4	51,0
8,00	17	7,0	7,0	58,0
9,00	11	4,5	4,5	62,6
10,00	15	6,2	6,2	68,7
11,00	11	4,5	4,5	73,3
11,50	1	,4	,4	73,7
12,00	10	4,1	4,1	77,8
12,50	1	,4	,4	78,2
13,00	11	4,5	4,5	82,7
14,00	8	3,3	3,3	86,0
15,00	2	,8	,8	86,8
16,00	5	2,1	2,1	88,9
17,00	2	,8	,8	89,7
18,00	3	1,2	1,2	90,9
20,00	5	2,1	2,1	93,0
21,00	1	,4	,4	93,4
21,50	1	,4	,4	93,8
23,00	1	,4	,4	94,2
24,00	4	1,6	1,6	95,9
25,00	5	2,1	2,1	97,9
27,00	1	,4	,4	98,4
28,00	1	,4	,4	98,8
30,00	2	,8	,8	99,6
38,00	1	,4	,4	100,0
Total	243	100,0	100,0	

Of in categorieën:

Jaren burgemeester in categorieën

	Frequency	Percent	Cumulative Percent
Valid Een jaar of minder	20	8,2	8,2
2 t/m 6 jaar	83	34,2	42,4
7 t/m 12 jaar	86	35,4	77,8
13 jaar of meer	54	22,2	100,0
Total	243	100,0	

Bijlage 5. Onderzoeksverslag agenda-analyse

Onderzoeksverslag agenda-analyse ‘Het burgemeestersambt anno 2013’

Tilburgse School voor Politiek en Bestuur

In een onderzoek naar het burgemeestersambt mag een analyse van de manier waarop burgemeesters hun tijd besteden niet ontbreken. Helaas zijn daarover weinig gegevens beschikbaar, en zeker geen actuele gegevens. Ten behoeve van de Commissie-Elzinga is in 1999 de relatieve tijdsbesteding van burgers onderzocht (en in 2004 herhaald door Berenschot). Anders dan in België zijn er verder nauwelijks actuele gegevens over de feitelijke tijdsbesteding van burgemeesters, hoewel er voor een aantal jaren wel gegevens over tijdsbesteding van enkele individuele burgemeesters beschikbaar zijn (o.a. Deetman – Den Haag). Voor zover beschikbaar gaat het om gegevens van een hoog abstractieniveau, en belangrijker: om in vragenlijsten gerapporteerde en niet om daadwerkelijke tijdsbesteding. Deze gegevens geven weinig inzicht in de daadwerkelijke uitoefening van het burgemeestersambt. Ze geven geen beeld van hoe de gemiddelde werkweek van een burgemeester eruit ziet, en met wie een burgemeester op welke momenten waarover contact heeft.

Om de feitelijke tijdsbesteding van burgemeesters zo goed mogelijk in kaart te brengen, omvat dit onderzoek een analyse van de agenda’s van burgemeesters. De vraag die hierbij centraal staat is: ‘Hoe richt de burgemeester anno 2013 zijn functie in?’

Onderzoeksstrategie

De activiteiten van burgemeesters binnen gemeentelijke organisaties en daarbuiten zijn gefragmenteerd en lastig te grijpen. Het is daarom waardevol om te kijken naar de activiteiten die zijn verricht, de momenten waarop deze gedaan zijn en de actoren die erbij aanwezig waren (Matthaei, 2009). Om inzicht te krijgen in de activiteiten van burgemeesters is gekozen voor agenda-analyse. Agenda-analyse heeft als voordelen dat duidelijk zichtbaar is welke activiteiten de burgemeester gepland heeft, hoeveel tijd deze activiteiten in beslag nemen en welke actoren er bij de afspraken aanwezig zijn (Matthaei, 2009). Daarnaast bevatten agenda’s objectieve en consistente data, met tijdsaanduiding, waardoor ze vergelijkbaar zijn (Matthaei, 2009). Een beperking is dat in agenda’s een gelimiteerd aantal activiteiten gepland is; een deel van de activiteiten van burgemeesters is niet in hun agenda opgenomen. Daarnaast is het vaak lastig om toegang te krijgen tot deze data en blijkt de context niet altijd duidelijk te zijn. In dit onderzoek is deze laatste beperking zo goed mogelijk ondervangen door toestemming te verkrijgen van de burgemeesters, door hulp te bieden bij het omzetten en uitdraaien van de agenda’s en bij structurele onduidelijkheden in de agenda’s navraag te doen bij de secretariaten en contactpersonen binnen de betreffende gemeenten.

Dataverzameling

Ten behoeve van dit onderzoek is data verzameld bestaande uit digitale agenda’s van burgemeesters (o.a. .pst-bestanden uit Outlook). Deze gegevens zijn aan de hand van een gerichte instructie verkregen via de secretariaten van de betreffende burgemeesters.

Vooraf is eerst een *pilot* gehouden onder enkele burgemeesters. Aan een zestal burgemeesters is hiertoe een verzoek gedaan om inzage te krijgen in de agenda over de maanden april en mei van 2013. Deze *pilot* heeft geleid tot inzage in vier agenda’s van burgemeesters. Hierbij is naar voren gekomen dat een uitdraai van agenda’s in de vorm van Excel-bestanden voor de analyse het handigst en nuttigst is. Het maken van een Excel-bestand via Outlook Express (een programma dat secretariaten van burgemeesters

veelal gebruiken om agenda's te beheren) is bovendien relatief eenvoudig. Niet alle gemeenten werken echter met Outlook Express, waardoor het niet altijd mogelijk is gebleken om de agenda in een Excel-bestand te ontvangen.

Na de *pilot* zijn 53 aanvullende verzoeken om mee te werken aan de agenda-analyse via e-mail, verzonden aan een selectie van burgemeesters. In totaal hebben 24 burgemeesters hun medewerking verleend aan de agenda-analyse, doordat zij hun agenda ter beschikking hebben gesteld. Vanwege de beperkte geschiktheid van een aantal agenda's voor analyse en vanwege het arbeidsintensieve karakter van de onderzoeksmethode is de analyse beperkt gebleven tot 22 agenda's van burgemeesters.

Het doel van dit onderzoek is niet te streven naar statistische generalisatie, waarbij een zeer groot aantal agenda's zou moeten worden geanalyseerd bij wijze van representatieve steekproef. Er is gestreefd naar theoretische generalisatie. Hiertoe zijn de deelnemende burgemeesters zo geselecteerd, dat we op theoretische gronden mogen uitgaan van een voldoende mate van representatie. Relevante kenmerken zijn daarbij onder andere: de gemeentegrootte, de geografische spreiding (provincies) en de politieke partij op grond waarvan hij burgemeester is. Zodoende genereert de analyse betrouwbare gegevens over de werkzaamheden van burgemeesters die nodig zijn voor het beantwoorden van de onderzoeksvraag. De definitieve selectie is echter ook afhankelijk geweest van de beschikbaarheid van de gevraagde data.

De onderzochte periode beslaat twee maanden, namelijk de maanden april en mei in 2013. Voor deze maanden is gekozen, omdat ze in het recente verleden lagen, en de gevraagde gegevens nog relatief gemakkelijk te achterhalen waren. Daarnaast zijn deze maanden naar onze inschatting representatief voor de tijdsbesteding van burgemeesters over een langere periode. Tegelijk is de onderzochte periode lang genoeg om eventuele incidenten niet oververtegenwoordigd te laten zijn.

Respons

Van de 408 burgemeesters die Nederland in 2013 telt hebben 59 burgemeesters een uitnodiging ontvangen voor de agenda-analyse, dat is ongeveer 15% van het totaal aantal burgemeesters. Van deze burgemeesters hebben er 25 medewerking verleend aan het onderzoek door middel van het toezenden van de agenda van de maanden april en mei in 2013. Daarvan zijn 22 agenda's geanalyseerd (zie hierboven).

Van de geanalyseerde agenda's van burgemeesters is 82% afkomstig van mannelijke burgemeesters en 18% van vrouwelijke burgemeesters. Ter vergelijking met de totale populatie burgemeesters is er relatief een klein verschil; in 2013 was bij 20% van de burgemeesters vrouw.

Naar verhouding zijn er relatief meer agenda's van burgemeesters van het CDA, de ChristenUnie en GroenLinks geanalyseerd. En er zijn naar verhouding minder agenda's van burgemeesters van de VVD, D66, SGP en overige politieke partijen geanalyseerd. De categorie overige betreft burgemeesters die lid zijn van een andere (lokale) partij, geen partij of het niet bekend vanuit welke politieke partij zij burgemeester zijn.

Voor de geografische spreiding is gekeken naar de spreiding tussen provincies. Ook hier zijn verschillen zichtbaar. Er zijn geen agenda's geanalyseerd van burgemeesters uit de provincies Groningen, Overijssel, Limburg en Flevoland. Er zijn naar verhouding minder agenda's geanalyseerd van burgemeesters uit de provincies Noord-Holland.

Ook in de spreiding naar gemeentegrootte, gebaseerd op inwonersaantallen, zijn verschillen zichtbaar. Er is sprake van een relatieve oververtegenwoordiging in de categorieën 20.001-50.000 inwoners en 100.001 inwoners en meer. En er is sprake van een relatieve ondervertegenwoordiging in de categorieën 1-20.000 inwoners en 50.001 -100.000 inwoners.

De gemeentegrootte is gebaseerd op de demografische gegevens van 2012, met uitzondering van de heringedeelde gemeenten. De gegevens van de heringedeelde gemeenten zijn gebaseerd op de

gegevens van 2013. De reden hiervoor is dat op het moment van onderzoek² enkel de gegevens van 2012 beschikbaar waren. Op een later moment is gekozen om de optelling van de inwoneraantallen van de vroegere gemeenten van de heringedeelde gemeenten te vervangen door de demografische gegevens van 2013. Hierin zijn kleine verschillen ontstaan. Deze verschillen zijn niet van invloed op de indeling in categorieën, deze blijft onveranderd.

De agenda-analyse is een momentopname en is voor de beschikbaarheid van gegevens afhankelijk van de medewerking van burgemeesters en hun secretariaten. De verschillen in percentage zijn hierdoor relatief.

De geanalyseerde agenda's mogen niet als representatief voor de populatie Nederlandse burgemeesters worden beschouwd. Dat was ook niet het doel. Het doel was namelijk om inzicht te geven in verschillende oriëntaties van burgemeesters en daar profielen uit af te leiden. Daarvoor leent de uitgevoerde analyse zich wel. Desalniettemin is in de uitnodiging geprobeerd zoveel mogelijk rekening te houden met relevante criteria, zoals hierboven genoemd.

De analyse

De agenda-analyse vond plaats in Excel. Tabel 1 bevat het analyseschema voor de agenda-analyse. Van elke activiteit die een burgemeester gedurende de onderzochte periode heeft verricht, is op basis van de agenda's vastgesteld:

- a) wat voor soort activiteit het betreft
- b) welke andere actoren er bij de activiteit betrokken waren
- c) wat de duur van de activiteit was (in kwartieren)

Er zijn, ten behoeve van de analyse, vooraf tien typen activiteiten onderscheiden:

- 1) publiek optreden/bijeenkomsten,
- 2) voorbereiding (bestuderen van vergaderstukken/nota's/rapporten),
- 3) vergadering/overleg (inclusief telefonisch overleg),
- 4) netwerken,
- 5) reistijd,
- 6) cursussen en congressen,
- 7) nevenfuncties
- 8) overig,
- 9) privé,
- 10) onbekend.

Elke activiteit kan slecht tot één type activiteit gecategoriseerd worden.

Op basis van literatuur zijn tevens vier hoofdcategorieën actoren onderscheiden, bestaande uit achttien subcategorieën. Uiteraard kunnen er bij één activiteit verschillende (sub)categorieën actoren betrokken zijn. Tabel 2 geeft een overzicht van de typologie van de andere actoren, die naast de burgemeester, aanwezig kunnen zijn bij een activiteit.

² De gegevens zijn in juli en augustus 2013 samengesteld.

Tabel 1. Analyseschema voor de agenda- analyse

Per activiteit werd vastgesteld:	
a) wat voor soort activiteit het betreft	1) Publiek optreden/bijeenkomsten 2) Voorbereiding (bestuderen van vergaderstukken/nota's/rapporten) 3) Vergadering/overleg (inclusief telefonisch overleg) 4) Netwerken 5) Reistijd 6) Cursussen en congressen 7) Nevenfuncties 8) Overig 9) Privé 10) Onbekend
b) welke andere actoren er bij de activiteit betrokken waren	Van elke activiteit is verder vastgesteld wie er verder deelnamen. Op basis van bestaande literatuur zijn vier hoofdcategorieën actoren onderscheiden. In totaal zijn 18 subcategorieën onderscheiden, die worden gebruikt in de dataverzameling. Uiteraard kunnen er bij één activiteit verschillende (sub)categorieën actoren betrokken zijn. Zie Tabel 2; Typologie andere actoren.
c) wat de duur van de activiteit was (in kwartieren)	n.v.t.

Tabel 2. Typologie andere actoren

Hoofdcategorie	Subcategorie
<i>Lokale gemeenschap</i>	a) Lokale organisaties (dorps- en buurtoverleggen, vrijwilligersorganisaties, scholen e.d.) en verenigingen (cultuur en sport)
	b) Ondernemers/bedrijven
	c) Burgers
	d) Journalisten / media
<i>Lokaal politiek-bestuurlijke actoren</i>	e) Leden van het College
	f) Kabinet van de burgemeester
	g) Griffier
	h) Gemeenteraadsleden
	i) Sleutelfiguren lokale openbare orde en veiligheid en brandweer
<i>Ambtelijke organisatie</i>	j) Gemeentesecretaris
	k) Leden van het Management team
	l) Overige onderdelen van de ambtelijke organisatie
<i>Buitenlokale actoren</i>	m) Commissaris van de Koning(in)
	n) Veiligheidsregio
	o) Bestuurders van regionale verbanden (burgemeenten en partners in intergemeentelijke samenwerkingsverbanden)
	p) Andere overheden (provincies, ministeries e.d.)
<i>Overig</i>	q) Contacten ten behoeve van nevenfuncties
	r) Overige contacten

Voorafgaand aan en tijdens de analyse zijn per gemeente de namen van de collegeleden, gemeentesecretaris, griffier, raadsleden en andere veel voorkomende betrokken actoren opgezocht en/of opgevraagd en tijdens de analyse bij de hand gehouden. Ook de nevenfuncties van de burgemeester zijn

voor de analyse van activiteiten en actoren van belang, omdat deze als aparte categorie is opgenomen³. Voor de actoren is zoveel mogelijk, door gebruik te maken van internet, uitgezocht tot welke categorie zij behoren. Voor de antwoorden op vragen of onduidelijkheden is, wanneer onbekende actoren of activiteiten met enige regelmaat terugkeerden in de agenda, contact gezocht met de contactpersonen en secretariaten van de verschillende gemeenten.

Uiteraard kunnen er bij één activiteit verschillende (sub)categorieën actoren betrokken zijn. Uiteindelijk leidt deze analyse tot informatie over welke actoren er bij activiteiten van de burgemeester betrokken zijn. Het is niet altijd mogelijk gebleken om bij elke activiteit te achterhalen welke actoren deelnamen. Daarom is per activiteit aangegeven of de actoren in de analyse wel of niet achterhaald konden worden.

Resultaten agenda-analyse

In deze bijlage geven we de resultaten van de agenda-analyse weer. Hiervoor zijn de agenda's van 22 burgemeesters geanalyseerd.

Tabel 3 bevat enkele basisgegevens over de betreffende agenda, zoals het aantal afspraken in de onderzoeksperiode en de duur daarvan. De laatste kolom geeft aan hoeveel uur per week gemiddeld in de verschillende agenda's is verantwoord. Deze hoeveelheden verschillen aanzienlijk. Het is aannemelijk dat dit getal minder zegt over de tijd die burgemeesters aan hun ambt besteden, dan over de precisie waarmee hun agenda's worden bijgehouden. Het gemiddelde aantal in de agenda's verantwoorde uren is 48,48 uur, wat afgaande de in de enquête gerapporteerde tijdsbesteding betekent dat burgemeesters gemiddeld ongeveer 9 uur per week besteden aan niet in hun agenda opgenomen activiteiten. De verdere analyse heeft alleen betrekking op de tijd die in de agenda's is verantwoord.

³ De nevenfunctie van één burgemeester zijn niet beschikbaar op de website en bij navraag.

Tabel 3. Basisgegevens geanalyseerde agenda's

	Gemeentegrootten	Aantal activiteiten in de maanden april-mei 2013	Totale duur in kwartieren	Totale duur in uren	In de agenda opgenomen uren per week (incl. weekeind) (aantal uren / 61 dagen x 7 dagen in de week)
<i>Burgemeester C</i>	1-20.000	130	901,00	225,25	25,85
<i>Burgemeester W</i>	1-20.000	219	1532,00	383,00	43,95
<i>Burgemeester A</i>	1-20.000	186	1444,67	361,17	41,45
<i>Burgemeester J</i>	1-20.000	245	1951,67	487,92	55,99
<i>Burgemeester N</i>	1-20.000	240	1745,00	436,25	50,06
<i>Burgemeester O</i>	1-20.000	310	1991,00	497,75	57,12
<i>Burgemeester Q</i>	20.001-50.000	146	1068,00	267,00	30,64
<i>Burgemeester B</i>	20.001-50.000	227	1868,00	467,00	53,59
<i>Burgemeester K</i>	20.001-50.000	295	2005,33	501,33	57,53
<i>Burgemeester R</i>	20.001-50.000	155	1357,07	339,27	38,93
<i>Burgemeester G</i>	20.001-50.000	245	1807,33	451,83	51,85
<i>Burgemeester L</i>	20.001-50.000	256	1621,00	405,25	46,50
<i>Burgemeester S</i>	20.001-50.000	121	1206,00	301,50	34,60
<i>Burgemeester T⁴</i>	20.001-50.000	284	1667,53	416,88	47,84
<i>Burgemeester U</i>	20.001-50.000	223	1432,33	358,08	41,09
<i>Burgemeester H⁵</i>	20.001-50.000	238	1324,33	331,08	41,39
<i>Burgemeester D</i>	50.001-100.000	387	2683,00	670,75	76,97
<i>Burgemeester V</i>	50.001-100.000	288	1646,33	411,58	47,23
<i>Burgemeester E</i>	100.001 en meer	179	1299,00	324,75	37,27
<i>Burgemeester X</i>	100.001 en meer	232	2510,00	627,50	72,01
<i>Burgemeester I</i>	100.001 en meer	324	1843,00	460,75	52,87
<i>Burgemeester F</i>	100.001 en meer	464	2159,33	539,83	61,95

Tabel 4 geeft weer hoeveel tijd verschillende burgemeesters volgens hun agenda besteden aan verschillende typen activiteiten. Zo besteedt burgemeester A volgens zijn agenda 16,67 procent van zijn tijd aan publieke optredens. Bij de tabel moet worden opgemerkt dat bepaalde activiteiten niet in alle agenda's apart worden onderscheiden, zoals reis- en voorbereidingstijd, terwijl dat wel het geval is in andere agenda's. Deze zitten mogelijk deels inbegrepen in de andere activiteiten, maar dat is niet met zekerheid te zeggen.

Tabel 4. Activiteiten van burgemeesters volgens hun agenda's

	Burgemeester C 1-20.000		Burgemeester W 1-20.000		Burgemeester A 1-20.000		Burgemeester J 1-20.000	
<i>Publiek optreden</i>	22	16,92%	17	7,76%	31	16,67%	21	8,57%
<i>Vorbereiding</i>	3	2,31%	8	3,65%	6	3,23%	15	6,12%
<i>Vergadering/overleg</i>	74	56,92%	63	28,77%	87	46,77%	101	41,22%
<i>Netwerken</i>	1	0,77%	3	1,37%	8	4,30%	12	4,90%
<i>Reistijd</i>	3	2,31%	15	6,85%	0	0,00%	13	5,31%
<i>Cursus en congressen</i>	1	0,77%	5	2,28%	3	1,61%	4	1,63%

⁴ Nevenfuncties onbekend

⁵ Niet de gehele onderzoeksperiode burgemeester, hier is rekening mee gehouden bij de berekening van de opgenomen uren per week

<i>Nevenfuncties</i>	5	3,85%	6	2,74%	18	9,68%	13	5,31%
<i>Overig</i>	1	0,77%	75	34,25%	3	1,61%	5	2,04%
<i>Privé</i>	8	6,15%	24	10,96%	16	8,60%	49	20,00%
<i>Onbekend</i>	12	9,23%	3	1,37%	14	7,53%	12	4,90%
Totaal	130	100%	219	100%	186	100%	245	100%

	Burgemeester N 1-20.000		Burgemeester O 1-20.000		Burgemeester Q 20.001-50.000		Burgemeester B 20.001-50.000	
<i>Publiek optreden</i>	32	13,33%	30	9,68%	23	15,75%	30	13,22%
<i>Vorbereiding</i>	18	7,50%	9	2,90%	8	5,48%	0	0,00%
<i>Vergadering/overleg</i>	92	38,33%	119	38,39%	100	68,49%	109	48,02%
<i>Netwerken</i>	6	2,50%	15	4,84%	1	0,68%	10	4,41%
<i>Reistijd</i>	1	0,42%	73	23,55%	0	0,00%	21	9,25%
<i>Cursus en congressen</i>	10	4,17%	1	0,32%	1	0,68%	2	0,88%
<i>Nevenfuncties</i>	3	1,25%	16	5,16%	1	0,68%	3	1,32%
<i>Overig</i>	24	10,00%	20	6,45%	0	0,00%	6	2,64%
<i>Privé</i>	41	17,08%	9	2,90%	6	4,11%	16	7,05%
<i>Onbekend</i>	13	5,42%	18	5,81%	6	4,11%	30	13,22%
Totaal	240	100%	310	100%	146	100%	227	100%

	Burgemeester K 20.001-50.000		Burgemeester R 20.001-50.000		Burgemeester G 20.001-50.000		Burgemeester L 20.001-50.000	
<i>Publiek optreden</i>	29	9,83%	24	15,48%	24	9,80%	32	12,50%
<i>Vorbereiding</i>	2	0,68%	2	1,29%	18	7,35%	16	6,25%
<i>Vergadering/overleg</i>	138	46,78%	74	47,74%	84	34,29%	113	44,14%
<i>Netwerken</i>	8	2,71%	9	5,81%	7	2,86%	9	3,52%
<i>Reistijd</i>	32	10,85%	5	3,23%	39	15,92%	43	16,80%
<i>Cursus en congressen</i>	3	1,02%	0	0,00%	6	2,45%	1	0,39%
<i>Nevenfuncties</i>	6	2,03%	12	7,74%	3	1,22%	7	2,73%
<i>Overig</i>	21	7,12%	14	9,03%	18	7,35%	13	5,08%
<i>Privé</i>	37	12,54%	9	5,81%	23	9,39%	21	8,20%
<i>Onbekend</i>	19	6,44%	6	3,87%	23	9,39%	1	0,39%
Totaal	295	100%	155	100%	245	100%	256	100%

	Burgemeester S 20.001-50.000		Burgemeester T⁶ 20.001-50.000		Burgemeester U 20.001-50.000		Burgemeester H⁷ 20.001-50.000	
<i>Publiek optreden</i>	17	14,05%	45	15,85%	23	10,31%	40	16,81%
<i>Vorbereiding</i>	1	0,83%	16	5,63%	6	2,69%	27	11,34%
<i>Vergadering/overleg</i>	72	59,50%	104	36,62%	87	39,01%	92	38,66%
<i>Netwerken</i>	4	3,31%	17	5,99%	9	4,04%	23	9,66%

⁶ Nevenfuncties onbekend

⁷ Niet de gehele onderzoeksperiode burgemeester

<i>Reistijd</i>	2	1,65%	69	24,30%	54	24,22%	0	0,00%
<i>Cursus en congressen</i>	0	0,00%	5	1,76%	5	2,24%	0	0,00%
<i>Nevenfuncties</i>	4	3,31%	3	1,06%	2	0,90%	10	4,20%
<i>Overig</i>	5	4,13%	17	5,99%	14	6,28%	28	11,76%
<i>Privé</i>	14	11,57%	6	2,11%	13	5,83%	5	2,10%
<i>Onbekend</i>	2	1,65%	2	0,70%	10	4,48%	13	5,46%
Totaal	121	100%	284	100%	223	100%	238	100%

	Burgemeester D 50.001-100.000		Burgemeester V 50.001-100.000		Burgemeester E 100.000 en meer		Burgemeester X 100.000 en meer	
<i>Publiek optreden</i>	47	12,14%	45	15,63%	52	29,05%	24	10,34%
<i>Vorbereiding</i>	43	11,11%	10	3,47%	7	3,91%	10	4,31%
<i>Vergadering/overleg</i>	106	27,39%	88	30,56%	96	53,63%	68	29,31%
<i>Netwerken</i>	29	7,49%	7	2,43%	7	3,91%	23	9,91%
<i>Reistijd</i>	61	15,76%	68	23,61%	0	0,00%	36	15,52%
<i>Cursus en congressen</i>	3	0,78%	2	0,69%	0	0,00%	1	0,43%
<i>Nevenfuncties</i>	6	1,55%	5	1,74%	6	3,35%	15	6,47%
<i>Overig</i>	30	7,75%	27	9,38%	0	0,00%	9	3,88%
<i>Privé</i>	54	13,95%	25	8,68%	9	5,03%	38	16,38%
<i>Onbekend</i>	8	2,07%	11	3,82%	2	1,12%	8	3,45%
Totaal	387	100%	288	100%	179	100%	232	100%

	Burgemeester I 100.000 en meer		Burgemeester F 100.000 en meer	
<i>Publiek optreden</i>	80	24,69%	59	12,72%
<i>Vorbereiding</i>	16	4,94%	9	1,94%
<i>Vergadering/overleg</i>	128	39,51%	222	47,84%
<i>Netwerken</i>	11	3,40%	5	1,08%
<i>Reistijd</i>	1	0,31%	110	23,71%
<i>Cursus en congressen</i>	4	1,23%	1	0,22%
<i>Nevenfuncties</i>	22	6,79%	6	1,29%
<i>Overig</i>	20	6,17%	3	0,65%
<i>Privé</i>	20	6,17%	39	8,41%
<i>Onbekend</i>	22	6,79%	10	2,16%
Totaal	324	100%	464	100%

Tabel 5 geeft weer van hoeveel van de activiteiten vastgesteld kon worden of er andere actoren bij aanwezig waren en wie dat dan waren. Activiteiten waarvan wel kon worden vastgesteld dat er anderen aanwezig waren, maar niet wie dit zijn, zijn aangemerkt als 'onbekend'. Van ongeveer 75% van de activiteiten van burgemeesters kon ten minste één van de overige deelnemende actoren worden geïdentificeerd, of kon worden vastgesteld dat alleen de burgemeester betrokken was.

Privéaangelegenheden zijn daarbij aangemerkt als activiteiten waarbij alleen de burgemeester aanwezig was en geen andere actoren uit de agenda-analyse. Het is voor het onderzoek niet relevant om te weten met welke actoren (familie/vrienden) bij activiteiten in de privésfeer betrokken zijn.

Tabel 5. Vaststelling aanwezigheid actoren

	Aantal afspraken waarvan bekend is wie er verder aanwezig waren	Percentage afspraken waarvan bekend is wie er verder aanwezig waren
<i>Burgemeester C</i> <i>1-20.000</i>	104	80,00%
<i>Burgemeester W</i> <i>1-20.000</i>	183	83,56 %
<i>Burgemeester A</i> <i>1-20.000</i>	153	82,26 %
<i>Burgemeester J</i> <i>1-20.000</i>	219	89,39%
<i>Burgemeester N</i> <i>1-20.000</i>	211	87,92%
<i>Burgemeester O</i> <i>1-20.000</i>	276	89,03%
<i>Burgemeester Q</i> <i>20.001-50.000</i>	137	93,84%
<i>Burgemeester B</i> <i>20.001-50.000</i>	197	86,78%
<i>Burgemeester K</i> <i>20.001-50.000</i>	221	74,92%
<i>Burgemeester R</i> <i>20.001-50.000</i>	149	96,13%
<i>Burgemeester G</i> <i>20.001-50.000</i>	195	79,59%
<i>Burgemeester L</i> <i>20.001-50.000</i>	243	94,92%
<i>Burgemeester S</i> <i>20.001-50.000</i>	118	97,52%
<i>Burgemeester T</i> ⁸ <i>20.001-50.000</i>	273	96,13%
<i>Burgemeester U</i> <i>20.001-50.000</i>	213	95,52%
<i>Burgemeester H</i> ⁹ <i>20.001-50.000</i>	221	92,86%
<i>Burgemeester D</i> <i>50.001-100.000</i>	371	95,87%
<i>Burgemeester V</i> <i>50.001-100.000</i>	273	94,79%
<i>Burgemeester E</i> <i>100.001 en meer</i>	174	97,21%
<i>Burgemeester X</i> <i>100.001 en meer</i>	220	94,83%
<i>Burgemeester I</i> <i>100.001 en meer</i>	279	86,11%

⁸ Nevenfuncties onbekend

⁹ Niet de gehele onderzoeksperiode burgemeester

<i>Burgemeester F 100.001 en meer</i>	445	95,91%

Tabel 6 geeft het percentage weer van het aantal activiteiten waarbij de verschillende typen andere actoren aanwezig waren. Daarbij is het aantal activiteiten waarbij de betreffende actor aanwezig was, gedeeld door het aantal activiteiten waarvan bekend is wie er naast de burgemeester aanwezig waren. Het betreft hier minimumpercentages. Het kan namelijk zijn dat bij activiteiten andere actoren aanwezig waren, maar dit niet uit de agenda van de burgemeester of de gevonden aanvullende informatie af te leiden is. De percentages uit Tabel 6 kunnen in werkelijkheid dus hoger zijn, maar vermoedelijk niet lager. Het totaal telt niet op tot honderd, omdat bij een activiteit meerdere typen actoren aanwezig kunnen zijn.

Tabel 6. Betrokken actoren bij activiteiten burgemeesters
Zie volgende pagina's.

Hoofd-categorie	Subcategorie	Actoren bij activiteiten burgemeester C (% van aantal activiteiten)	Actoren bij activiteiten burgemeester W (% van aantal activiteiten)	Actoren bij activiteiten burgemeester A (% van aantal activiteiten)	Actoren bij activiteiten burgemeester J (% van aantal activiteiten)
Lokale gemeenschap	a) Lokale organisaties	8,65	8,74	13,07	6,85
	b) Ondernemers/bedrijven	0,96	3,83	3,92	4,57
	c) Burgers	10,58	8,74	14,38	13,24
	d) Journalisten / media	0,00	1,09	9,15	2,28
	Totaal	20,19	22,40	40,52	26,94
Lokaal politiek-bestuurlijke actoren	e) Leden van het College	17,31	5,46	28,76	10,50
	f) Kabinet van de burgemeester	0,00	3,28	0,00	3,65
	g) Griffier	5,77	2,19	1,31	5,94
	h) Gemeenteraadsleden	16,35	1,09	1,96	6,39
	i) Sleutelfiguren lokale OOV en brandweer	5,77	7,10	1,96	6,39
Totaal	45,19	19,13	33,99	32,88	
Ambtelijke organisatie	j) Gemeentesecretaris	13,46	7,65	14,38	9,59
	k) Leden van het managementteam	2,88	3,28	6,54	8,68
	l) Overige leden de ambtelijke organisatie	5,77	10,38	24,84	18,72
	Totaal	22,12	21,31	45,75	36,99
Buitenlokale actoren	m) Commissaris van de Koning(in)	0,96	1,09	0,65	0,00
	n) Bovenlokale actoren veiligheid	2,88	1,64	1,31	2,28
	o) Intergemeentelijke samenwerkingspartners	25,96	8,74	19,61	2,28
	p) Andere overheden	2,88	2,19	7,19	0,46
	Totaal	32,69	13,66	28,76	5,02
Overig	q) Contacten ten behoeve van nevenfuncties	4,81	3,28	13,73	5,94
	r) Overige actoren	0,00	1,64	7,84	4,57
	Totaal	4,81	4,92	21,57	10,50
Totaal aantal gescoorde actoren		125	149	261	246

Hoofd-categorie	Subcategorie	Actoren bij activiteiten burgemeester N (% van aantal activiteiten)	Actoren bij activiteiten burgemeester O (% van aantal activiteiten)	Actoren bij activiteiten burgemeester Q (% van aantal activiteiten)	Actoren bij activiteiten burgemeester B (% van aantal activiteiten)
Lokale gemeenschap	a) Lokale organisaties	7,11	11,23	3,65	9,14
	b) Ondernemers/bedrijven	7,11	4,71	13,14	0,00
	c) Burgers	9,95	18,12	17,52	13,20
	d) Journalisten / media	5,21	0,36	8,03	10,15
	Totaal	29,38	34,42	42,34	32,49
Lokaal politiek-bestuurlijke actoren	e) Leden van het College	13,74	9,06	20,44	12,69
	f) Kabinet van de burgemeester	1,90	0,00	0,00	7,11
	g) Griffier	5,69	4,71	5,84	9,64
	h) Gemeenteraadsleden	4,27	5,07	3,65	4,06
	i) Sleutelfiguren lokale OOV en brandweer	2,37	5,07	2,92	6,60
	Totaal	27,96	23,91	32,85	40,10
Ambtelijke organisatie	j) Gemeentesecretaris	11,85	11,59	18,98	13,71
	k) Leden van het managementteam	9,00	2,17	5,84	5,08
	l) Overige leden de ambtelijke organisatie	19,43	11,59	18,25	12,69
	Totaal	40,28	25,36	43,07	31,47
Buitenlokale actoren	m) Commissaris van de Koning(in)	0,00	0,00	0,73	0,00
	n) Bovenlokale actoren veiligheid	0,00	0,00	4,38	1,52
	o) Intergemeentelijke samenwerkingspartners	6,16	7,25	7,30	17,77
	p) Andere overheden	3,32	1,09	2,92	1,52
	Totaal	9,48	8,33	15,33	20,81
Overig	q) Contacten ten behoeve van nevenfuncties	1,90	5,43	0,73	1,52
	r) Overige actoren	3,32	1,81	16,06	0,51

	Totaal	5,21	7,25	16,79	2,03
Totaal aantal gescoorde actoren		237	274	206	250

Hoofd-categorie	Subcategorie	Actoren bij activiteiten burgemeester K (% van aantal activiteiten)	Actoren bij activiteiten burgemeester R (% van aantal activiteiten)	Actoren bij activiteiten burgemeester G (% van aantal activiteiten)	Actoren bij activiteiten burgemeester L (% van aantal activiteiten)
Lokale gemeenschap	a) Lokale organisaties	12,67	6,04	8,21	7,41
	b) Ondernemers/bedrijven	1,36	4,70	2,56	7,00
	c) Burgers	11,76	15,44	10,26	12,76
	d) Journalisten / media	0,90	0,00	5,13	4,94
	Totaal	26,70	26,17	26,15	32,10
Lokaal politiek-bestuurlijke actoren	e) Leden van het College	12,67	29,53	8,72	7,82
	f) Kabinet van de burgemeester	2,71	2,68	0,00	0,41
	g) Griffier	4,07	11,41	3,59	4,12
	h) Gemeenteraadsleden	6,79	8,72	6,15	6,58
	i) Sleutelfiguren lokale OOV en brandweer	7,24	10,74	1,03	3,29
	Totaal	33,48	63,09	19,49	22,22
Ambtelijke organisatie	j) Gemeentesecretaris	14,03	22,15	11,79	5,76
	k) Leden van het managementteam	4,98	18,79	1,03	5,76
	l) Overige leden de ambtelijke organisatie	3,62	11,41	6,15	16,05
	Totaal	22,62	52,35	18,97	27,57
Buitenlokale actoren	m) Commissaris van de Koning(in)	0,00	0,67	0,00	0,00
	n) Bovenlokale actoren veiligheid	0,90	4,03	3,59	0,00
	o) Intergemeentelijke samenwerkingspartners	0,00	10,74	12,82	7,00
	p) Andere overheden	7,24	0,67	2,56	2,88
	Totaal	8,14	16,11	18,97	9,88

Overig	q) <i>Contacten ten behoeve van nevenfuncties</i>	1,81	6,04	1,03	2,47
	r) <i>Overige actoren</i>	0,90	3,36	4,62	3,70
	Totaal	2,71	9,40	5,64	6,17
Totaal aantal gescoorde actoren		207	249	174	238

Hoofd-categorie	Subcategorie	Actoren bij activiteiten burgemeester S (% van aantal activiteiten)	Actoren bij activiteiten burgemeester T ¹⁰ (% van aantal activiteiten)	Actoren bij activiteiten burgemeester U (% van aantal activiteiten)	Actoren bij activiteiten burgemeester H ¹¹ (% van aantal activiteiten)
Lokale gemeenschap	a) <i>Lokale organisaties</i>	3,39	9,52	1,41	13,12
	b) <i>Ondernemers/bedrijven</i>	0,85	3,30	7,51	7,69
	c) <i>Burgers</i>	14,41	10,62	11,27	18,10
	d) <i>Journalisten / media</i>	14,41	4,03	10,33	5,43
	Totaal	33,05	27,47	30,52	44,34
Lokaal politiek-bestuurlijke actoren	e) <i>Leden van het College</i>	20,34	15,38	12,21	10,86
	f) <i>Kabinet van de burgemeester</i>	0,00	10,62	0,00	9,50
	g) <i>Griffier</i>	16,10	3,30	7,51	6,79
	h) <i>Gemeenteraadsleden</i>	11,86	3,30	3,76	7,69
	i) <i>Sleutelfiguren lokale OOV en brandweer</i>	2,54	7,69	2,82	5,43
	Totaal	50,85	40,29	26,29	40,27
Ambtelijke organisatie	j) <i>Gemeentesecretaris</i>	21,19	11,72	13,62	8,14
	k) <i>Leden van het managementteam</i>	1,69	14,65	15,49	1,81
	l) <i>Overige leden de ambtelijke organisatie</i>	11,86	16,48	15,96	24,43
	Totaal	34,75	42,86	45,07	34,39
Buitenlokale	m) <i>Commissaris van de Koning(in)</i>	0,85	1,10	0,00	0,00

¹⁰ Nevenfuncties onbekend

¹¹ Niet de gehele onderzoeksperiode burgemeester

actoren	n) <i>Bovenlokale actoren veiligheid</i>	1,69	1,83	0,47	0,90
	o) <i>Intergemeentelijke samenwerkingspartners</i>	23,73	14,29	6,10	6,33
	p) <i>Andere overheden</i>	0,00	1,47	0,94	2,26
	Totaal	26,27	18,68	7,51	9,50
Overig	q) <i>Contacten ten behoeve van nevenfuncties</i>	3,39	1,10	0,00	4,52
	r) <i>Overige actoren</i>	8,47	6,23	8,45	2,26
	Totaal	11,86	7,33	8,45	6,79
Totaal aantal gescoorde actoren		185	373	251	299

Hoofd-categorie	Subcategorie	Actoren bij activiteiten burgemeester D (% van aantal activiteiten)	Actoren bij activiteiten burgemeester V (% van aantal activiteiten)	Actoren bij activiteiten burgemeester E (% van aantal activiteiten)	Actoren bij activiteiten burgemeester X (% van aantal activiteiten)
Lokale gemeenschap	a) <i>Lokale organisaties</i>	8,36	5,86	9,77	7,73
	b) <i>Ondernemers/bedrijven</i>	4,04	5,49	4,60	6,82
	c) <i>Burgers</i>	9,70	16,12	27,01	10,91
	d) <i>Journalisten / media</i>	3,23	12,45	2,87	2,73
	Totaal	25,34	39,93	44,25	28,18
Lokaal politiek-bestuurlijke actoren	e) <i>Leden van het College</i>	9,43	6,96	24,14	7,27
	f) <i>Kabinet van de burgemeester</i>	3,23	0,73	0,57	2,73
	g) <i>Griffier</i>	7,28	5,13	2,87	3,64
	h) <i>Gemeenteraadsleden</i>	8,09	4,40	4,60	3,64
	i) <i>Sleutelfiguren lokale OOV en brandweer</i>	4,58	1,83	3,45	2,27
	Totaal	32,61	19,05	35,63	19,55
Ambtelijke organisatie	j) <i>Gemeentesecretaris</i>	4,31	9,52	10,92	1,36
	k) <i>Leden van het managementteam</i>	2,70	4,40	9,77	4,09
	l) <i>Overige leden de ambtelijke</i>	15,90	7,33	27,59	13,18

	<i>organisatie</i>				
	Totaal	22,91	21,25	48,28	18,64
<i>Buitenlokale actoren</i>	m) <i>Commissaris van de Koning(in)</i>	0,27	1,10	0,57	3,18
	n) <i>Bovenlokale actoren veiligheid</i>	1,62	2,93	2,30	1,82
	o) <i>Intergemeentelijke samenwerkingspartners</i>	1,35	5,86	15,52	10,45
	p) <i>Andere overheden</i>	2,43	1,10	2,30	4,55
	Totaal	5,66	10,99	20,69	20,00
<i>Overig</i>	q) <i>Contacten ten behoeve van nevenfuncties</i>	1,35	1,47	2,87	6,82
	r) <i>Overige actoren</i>	1,89	7,69	5,75	13,64
	Totaal	3,23	9,16	8,62	20,45
Totaal aantal gescoorde actoren		333	274	274	235

Hoofd-categorie	Subcategorie	Actoren bij activiteiten burgemeester I (% van aantal activiteiten)	Actoren bij activiteiten burgemeester F (% van aantal activiteiten)
Lokale gemeenschap	s) Lokale organisaties	15,05	5,39
	t) Ondernemers/bedrijven	9,32	1,80
	u) Burgers	17,92	12,36
	v) Journalisten / media	12,19	11,46
	Totaal	54,48	31,01
Lokaal politiek-bestuurlijke actoren	w) Leden van het College	11,47	17,08
	x) Kabinet van de burgemeester	6,45	2,02
	y) Griffier	3,58	8,76
	z) Gemeenteraadsleden	8,60	7,64
	aa) Sleutelfiguren lokale OOV en brandweer	7,17	0,67
	Totaal	37,28	36,18
Ambtelijke organisatie	bb) Gemeentesecretaris	6,09	15,28
	cc) Leden van het managementteam	7,53	1,35
	dd) Overige leden de ambtelijke organisatie	11,47	18,20
	Totaal	25,09	34,83
Buitenlokale actoren	ee) Commissaris van de Koning(in)	1,43	0,45
	ff) Bovenlokale actoren veiligheid	10,75	1,57
	gg) Intergemeentelijke samenwerkingspartners	6,81	4,94
	hh) Andere overheden	13,98	1,12
	Totaal	32,97	8,09
Overig	ii) Contacten ten behoeve van nevenfuncties	11,47	1,35
	jj) Overige actoren	5,38	6,74
	Totaal	16,85	8,09
Totaal aantal gescoorde actoren		465	526

Bijlage 6. Overzicht gespreksnotities en verslagen focusgroepen

De volgende documenten maken onderdeel uit van deze bijlage:

- a) Gespreksnotitie 'De ontwikkeling van het burgemeestersambt sinds 2002'
- b) Gespreksnotitie 'Reflectie op het burgemeestersambt anno 2013'
- c) Gespreksnotitie 'Ervaringen van de burgemeesters met het ambt'
- d) Gespreksnotitie 'De toekomst van het burgemeestersambt'

- e) Verslag focusgroep 'De ontwikkeling van het burgemeestersambt sinds 2002'
- f) Verslag focusgroep 'Reflectie op het burgemeestersambt anno 2013'
- g) Verslag focusgroep 'Ervaringen van burgemeesters met het ambt'
- h) Verslag focusgroep 'De toekomst van het burgemeestersambt'

a) Gespreksnotitie 'De ontwikkeling van het burgemeestersambt sinds 2002'

t.b.v. rondetafelgesprek d.d. 24 oktober 2013, 13:30-16:00

ISVW, Dodeweg 8, 3832 RD Leusden

Het burgemeestersambt is - op het eerste gezicht - een constante factor in het Nederlandse lokale bestuur. De functie bestaat immers al zeer lang en zij heeft grote veranderingen in samenleving en openbaar bestuur weten te overleven.

Bij nadere beschouwing zijn echter wel degelijk allerlei ontwikkelingen waar te nemen in het ambt. Zeker de laatste decennia is het ambt wezenlijk veranderd. Veranderingen in de maatschappelijke, bestuurlijke en institutionele context waarin burgemeesters functioneren en veranderingen in het ambt zelf hebben niet alleen geleid tot een ander ambt, maar ook tot nieuwe maatschappelijke en bestuurlijke verwachtingen ten aanzien daarvan. Zo is de burgemeester de laatste jaren afhankelijker geworden van de gemeenteraad als het gaat om benoeming en ontslag, zijn de bevoegdheden van de burgemeester op de terreinen van openbare orde en veiligheid uitgebreid, heeft het samenwerken en besturen op intergemeentelijk en regionaal niveau aan belang gewonnen en staat het gezag van publieke ambtsdragers toenemend onder druk.

Net als bij eerdere grote veranderingen (bijvoorbeeld de groei van de verzorgingsstaat, de groei van het medebewind, de groei van het aantal voltijdsbestuurders naast de burgemeester, de groei van het ambtelijk apparaat en de politisering in de jaren zestig en zeventig), heeft het burgemeestersambt het afgelopen decennium een grote veerkracht getoond. Het heeft zich in hoge mate succesvol weten aan te passen aan de veranderende omstandigheden, geholpen door institutionele veranderingen, maar ook door 'coping mechanisms' die burgemeesters zelf hebben ontwikkeld: burgemeesters weten doorgaans goed om te gaan met de veranderingen in hun omgeving.

Geen problemen dus? Het kan geen kwaad ons af te vragen hoe het ambt er op dit moment voor staat en of het te verwachten is, mede gelet op in aantocht zijnde veranderingen, dat het ambt ook in de toekomst een dergelijke veerkracht kan tonen. Het ambt staat namelijk voor een aantal uitdagingen. Eén van de respondenten sprak van verschillende 'ingebakken onmogelijkheden' in het ambt. Wij benoemen in deze notitie enkele van die spanningen in het ambt anno 2013. Doel hiervan is tot een gesprek te komen met ambt dragers: zijn de hier genoemde spanningen reëel en wat betekenen zij voor het ambt?

A. Afhankelijkheid vs. eigenstandigheid: politiek-maatschappelijk

De eigenstandigheid is een veel geroemd kenmerk van het Nederlandse burgemeestersambt. Deze krijgt onder andere gestalte in de afzonderlijke benoeming door de Kroon en de eigen taken en bevoegdheden. Toch is er ook sprake van politiek-maatschappelijke afhankelijkheid: burgemeesters zijn afhankelijk van anderen binnen de eigen organisatie (bijvoorbeeld een ambtelijke staf), van andere organisaties (andere overheden, corporaties, zorginstellingen, etc.) en van regionale samenwerkingspartners. Enerzijds is de bewegingsruimte van de burgemeester daarom beperkt - hij is immers slechts één van de vele bestuurders, afhankelijk van anderen en soms niet meer dan 'regisseur'. Aan de andere kant wordt de

burgemeester geacht verantwoordelijk te zijn, wordt hij door burgers beschouwd als centrale speler in het lokaal bestuur en wordt hij geacht verantwoording af te leggen aan de gemeenteraad.

Deze spanning uit zich in het bijzonder bij het formuleren en bewaken van de lange termijnvisie van de gemeente door de burgemeester. Enerzijds draagt de burgemeester daarvoor een bijzondere verantwoordelijkheid, anderzijds wordt van de burgemeester verwacht dat hij zijn eigen visie niet als leidend beschouwt. De tot nu toe bij het onderzoek betrokken burgemeesters menen dat zij vaak moeten 'inbinden' en uiterst terughoudend moeten optreden als het gaat om visieontwikkeling, terwijl ze hiervoor wel een bijzondere verantwoordelijkheid voelen en die ook toebedeeld krijgen. Dat brengt ons tot de volgende vraag:

- Biedt het burgemeestersambt anno 2013 voldoende ruimte voor leiderschap in de zin van het formuleren en bewaken van de lange termijnvisie van de gemeente, of is de burgemeester tegenwoordig vooral een faciliterende bestuurder?

B. Betwist gezag vs. behoefte aan leiderschap

Ook de relatie tussen burgemeesters en burgers is de afgelopen decennia veranderd. Meest wezenlijk is daarbij misschien wel de verandering van de gezagsrelatie. Dat geldt voor het openbaar bestuur als geheel, en voor publieke gezagsdragers in algemene zin, maar zeker ook voor de burgemeester. Onze respondenten spreken van een voortdurend 'schoppen tegen gezag' en verhalen over bedreigingen en agressie. Het gezag van publieke ambtsdragers wordt in toenemende mate betwist, zo blijkt wel. Er is daarom aan beide kanten van de gezagsrelatie een behoefte aan voortdurende herbevestiging van het gezag ontstaan. Een beroep op formele posities volstaat daarbij ook voor burgemeesters niet meer. Burgemeesters zijn, net als andere publieke gezagsdragers, sterk afhankelijk geworden van hun persoonlijke gezag, d.w.z. de legitimiteit die zij in interactie met burgers verkrijgen door een beroep te doen op persoonlijke kwaliteiten als expertise en overtuigingskracht.

Tegelijkertijd is er - ook in Nederland - een roep om sterk leiderschap waarneembaar; de hogere verwachtingen ten aanzien van burgemeesters zijn daarvan een uitdrukking. De burgemeester is al langer de meest bekende lokale bestuurder en zijn zichtbaarheid is de laatste jaren als gevolg van mediatisering alleen maar toegenomen, net als de verwachtingen ten aanzien van zijn functioneren.

Onze respondenten constateren dat door het samengaan van beide ontwikkelingen de persoonlijke vaardigheden van burgemeesters en hun vermogen om anderen te overtuigen steeds belangrijker zijn geworden. De burgemeester moet met grotere regelmatig uitleggen waarom een bepaalde beslissing (van hem als burgemeester, of van het gemeentebestuur in meer algemene zin) de juiste beslissing is en de achterliggende overwegingen verdedigen. Hij komt daarom steeds vaker in een inhoudelijke verantwoordingsrelatie tot burgers en de gemeenteraad, nog naast de versterkte juridische verantwoordingsrelatie t.a.v. zijn bestuursrechtelijke bevoegdheden. Als burgemeester kan hij daarbij nog altijd rekenen op een zekere mate van natuurlijk gezag dat besloten ligt in de burgemeestersfunctie, maar hij moet ook nieuwe competenties ontwikkelen om zijn overtuigingskracht te vergroten. Dat brengt ons bij de volgende vraag:

- Zijn burgemeesters voldoende geëquipeerd om voortdurend gezag te verwerven, en hoe verhoudt de noodzaak daartoe zich tot de eigenstandigheid en onafhankelijkheid van de burgemeester?

C. Boven de partijen vs. politisering

De burgemeester staat traditioneel boven de partijen, zeker in de gemeenteraad: hij is immers niet namens een partij benoemd. Vanuit die gedachte is de burgemeester zowel voorzitter van de volksvertegenwoordiging als van de executieve: van raad en college. Wij zien dat meerdere burgemeesters worstelen met de combinatie van beide verantwoordelijkheden. Andere burgemeesters achten haar daarentegen essentieel voor de uitoefening van de burgemeestersfunctie, omdat ze de burgemeesters tot een verbindende schakel tussen raad en college maakt.

Over het geheel genomen maakt de combinatie van beide voorzittersrollen het burgemeestersambt, zoals het zich in de afgelopen jaren heeft ontwikkeld, wat ons betreft vooral kwetsbaar. In de eerste plaats heeft de burgemeester namelijk in toenemende mate eigenstandige taken en bevoegdheden die de aandacht trekken (op het terrein van openbare orde en veiligheid bijvoorbeeld); sommigen spreken hier zelfs al van een 'politisering van de burgemeestersportefeuille'. Daarnaast kan een burgemeester in een spagaat terechtkomen als voorzitter van beide organen: de burgemeester is immers bestuurlijk mede verantwoordelijk voor het door het college gevoerde beleid, maar moet tevens de controlerende macht (de raad) goed bedienen. Als gevolg daarvan is de burgemeester in zekere zin een steeds gewonere bestuurder geworden. Tegelijk draagt de burgemeester ook een bijzondere verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van de lokale democratische besluitvorming. Vanuit die rol krijgt hij bijvoorbeeld naar alle waarschijnlijkheid een wettelijke verantwoordelijkheid voor de bestuurlijke integriteit. Dat brengt ons tot de volgende vraag:

- Is de burgemeester steeds meer een normale bestuurder geworden, en steeds minder een figuur die boven de partijen staat? Zo ja, wat betekent dat voor zijn eigenstandigheid?

D. Fragmentatie vs. verbinden en identiteitsvorming

De samenleving raakt steeds meer gefragmenteerd. Traditionele verbanden worden lossier, nieuwe en andere culturen hebben hun intrede gedaan. Dergelijke ontwikkelingen zien we ook terug in de samenstelling en het functioneren van de gemeenteraden: niet alleen het aantal partijen neemt toe, maar ook het aantal afsplitsingen gedurende de raadsperiode, en daarnaast verliezen traditionele landelijke partijen terrein. Tegelijkertijd is er – mede door de globalisering en het verlies van eigenheid - meer behoefte aan identiteitsvorming (op het niveau van kernen of de gemeente, of anderszins). De burgemeester kan daarin een rol vervullen, maar niet alle burgemeesters kunnen of willen burgervader zijn. Het is bovendien lang niet altijd evident langs welke lijnen de burgemeester de gemeenschap zou kunnen of moeten verbinden om zo de samenbindende rol te kunnen vervullen die aan hem wordt toegeschreven.

Dat geldt ook in relatie tot de raad. De burgemeester *kan* een rol spelen als samenbindende factor binnen de gemeenteraad. Niet alle burgemeesters weten echter goed of en hoe ze hun relatie met de raad invulling moeten geven en worstelen met de verantwoordelijkheden die ze daar toebedeeld krijgen. Dat brengt ons bij de volgende vraag:

- In hoeverre kan de burgemeester een rol vervullen in het tegengaan van vervreemding in de samenleving en in het creëren van een gemeenschappelijke identiteit, in relatie tot de samenleving en de gemeenteraad?

E. Afhankelijkheid vs. eigenstandigheid: politiek-bestuurlijk

Politiek-bestuurlijk is de ontwikkeling die wat het burgemeestersambt betreft misschien wel het meest in het oog springt de toegenomen invloed van de raad op de benoeming, het aanblijven en het aftreden van de burgemeester. De aanbeveling van de gemeenteraad speelt een belangrijke rol bij de (her)benoeming. *De facto* wordt de Nederlandse burgemeester door de raad gekozen, zij het anders dan in andere landen (immers: de Nederlandse burgemeester is en blijft geen lokaal politicus; hij wordt niet vanuit de raad benoemd). De formele Kroonbenoeming bestaat nog steeds en die biedt de burgemeester nog altijd een zekere onafhankelijkheid ten opzichte van de gemeenteraad. Maar de vertrouwensregel geldt ook: bij een 'verstoorde verhouding' tussen raad en burgemeester is het aanblijven van die laatste niet waarschijnlijk; feitelijk bepaalt de gemeenteraad wanneer daar sprake van is. Ten aanzien daarvan lijkt het ons zinvol de volgende vraag te stellen:

- In hoeverre past de ontwikkeling van de aanstellingswijze in de bestaande dualistische verhoudingen?

Over deze vijf vragen gaan we graag met u in gesprek tijdens het rondetafelgesprek. We nodigen u daarbij van harte uit te putten uit uw eigen ervaringen. Mist u centrale uitdagingen uit het ambt, dan kunt u die uiteraard tijdens het gesprek aandragen.

b) Gespreksnotitie 'Reflectie op het burgemeestersambt anno 2013'

t.b.v. rondetafelgesprek d.d. 30 oktober 2013, 13:30-16:00

ISVW, Dodeweg 8, 3832 RD Leusden

Het burgemeestersambt is - op het eerste gezicht - een constante factor in het Nederlandse lokale bestuur. De functie bestaat immers al zeer lang en zij heeft grote veranderingen in samenleving en openbaar bestuur weten te overleven.

Bij nadere beschouwing zijn echter wel degelijk allerlei ontwikkelingen waar te nemen in het ambt. Zeker de laatste decennia is het ambt wezenlijk veranderd. Veranderingen in de maatschappelijke, bestuurlijke en institutionele context waarin burgemeesters functioneren en veranderingen in het ambt zelf hebben niet alleen geleid tot een ander ambt, maar ook tot nieuwe maatschappelijke en bestuurlijke verwachtingen ten aanzien daarvan. Zo is de burgemeester de laatste jaren afhankelijker geworden van de gemeenteraad als het gaat om benoeming en ontslag, zijn de bevoegdheden van de burgemeester op de terreinen van openbare orde en veiligheid uitgebreid, heeft het samenwerken en besturen op intergemeentelijk en regionaal niveau aan belang gewonnen en staat het gezag van publieke ambtsdragers toenemend onder druk.

Net als bij eerdere grote veranderingen (bijvoorbeeld de groei van de verzorgingsstaat, de groei van het medebewind, de groei van het aantal voltijdsbestuurders naast de burgemeester, de groei van het ambtelijk apparaat en de politisering in de jaren zestig en zeventig), heeft het burgemeestersambt het afgelopen decennium een grote veerkracht getoond. Het heeft zich in hoge mate succesvol weten aan te passen aan de veranderende omstandigheden, geholpen door institutionele veranderingen, maar ook door 'coping mechanisms' die burgemeesters zelf hebben ontwikkeld.

Tegelijk staat het ambt voor een aantal uitdagingen. Eén van de respondenten sprak zelfs van verschillende 'ingebakken onmogelijkheden' in het ambt. Het kan daarom geen kwaad ons af te vragen hoe het ambt er op dit moment voor staat en of het te verwachten is, mede gelet op in aantocht zijnde veranderingen, dat het ambt ook in de toekomst de nodige veerkracht kan tonen. Die vraag komt in ons onderzoek op verschillende momenten aan bod in gesprekken met burgemeesters. Voor het antwoord volstaan de ervaringen van burgemeesters alleen echter niet. Voor een gedegen analyse van het burgemeestersambt is het ook belangrijk na te gaan hoe de (directe) omgeving tegen het burgemeestersambt en het functioneren van burgemeesters aankijkt en na te gaan wat er anno 2013 van burgemeesters wordt verwacht.

We benoemen in deze notitie een viertal spanningen in het burgemeestersambt anno 2013 dat raakt aan de relatie tussen de burgemeester en zijn politiek-bestuurlijke omgeving. Doel hiervan is tot een gesprek te komen met vertegenwoordigers van die omgeving: zijn de hier genoemde spanningen herkenbaar en wat betekenen zij voor het functioneren van de burgemeester in relatie tot zijn omgeving?

F. Afhankelijkheid vs. eigenstandigheid

De eigenstandigheid is een veel geroemd kenmerk van het Nederlandse burgemeestersambt. Deze krijgt onder andere gestalte in de afzonderlijke benoeming door de Kroon en de eigen taken en bevoegdheden. Toch is er ook sprake van politiek-maatschappelijke afhankelijkheid: burgemeesters zijn afhankelijk van anderen binnen de eigen organisatie (bijvoorbeeld een ambtelijke staf), van andere organisaties (andere overheden, corporaties, zorginstellingen, etc.) en van regionale samenwerkingspartners. Enerzijds is de

bewegingsruimte van de burgemeester daarom beperkt - hij is immers slechts één van de vele bestuurders, afhankelijk van anderen en soms niet meer dan 'regisseur'. Aan de andere kant wordt de burgemeester geacht verantwoordelijk te zijn, wordt hij door burgers beschouwd als centrale speler in het lokaal bestuur en wordt hij geacht verantwoording af te leggen aan de gemeenteraad.

Deze spanning uit zich in het bijzonder bij het formuleren en bewaken van de lange termijnvisie van de gemeente door de burgemeester. Niet zelden heeft een burgemeester bijvoorbeeld 'intergemeentelijke samenwerking' in zijn portefeuille. Enerzijds draagt de burgemeester een bijzondere verantwoordelijkheid voor de eenheid en continuïteit van het gemeentebestuur, anderzijds wordt van de burgemeester verwacht dat hij zijn eigen visie niet als leidend beschouwt. De tot nu toe bij het onderzoek betrokken burgemeesters menen dat zij vaak moeten 'inbinden' en uiterst terughoudend moeten optreden als het gaat om visieontwikkeling, terwijl ze hiervoor wel een bijzondere verantwoordelijkheid voelen en die ook toebedeeld krijgen. Een burgemeester die al te inhoudelijk invulling geeft aan de lange termijnvisie is kwetsbaar en wordt al snel teruggesloten door zijn omgeving. Dat brengt ons tot de volgende vraag:

- Biedt de politiek-bestuurlijke omgeving de burgemeester voldoende ruimte voor leiderschap in de zin van het formuleren en bewaken van de lange termijnvisie van de gemeente, of is de burgemeester tegenwoordig vooral een faciliterende bestuurder?

G. Boven de partijen vs. politisering

De burgemeester staat traditioneel boven de partijen; het burgemeestersambt wordt gekenmerkt door onpartijdigheid en onafhankelijkheid. Vanuit die rol draagt de burgemeester ook een bijzondere verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van de lokale democratische besluitvorming. De burgemeester is de laatste jaren in zekere zin echter ook een steeds gewonere bestuurder geworden. Zijn positie is meer op die van wethouders gaan lijken. Dat heeft onder andere te maken met hoe de burgemeestersfunctie zich de afgelopen jaren heeft ontwikkeld. Zo heeft de burgemeester in toenemende mate eigenstandige taken en bevoegdheden die de aandacht trekken, zeker op het terrein van openbare orde en veiligheid bijvoorbeeld. De burgemeester moet ten aanzien daarvan met grotere regelmatig uitleggen waarom een bepaalde beslissing (van hem als burgemeester, of van het gemeentebestuur in meer algemene zin) de juiste beslissing is en de achterliggende overwegingen verdedigen. Dat geldt ook ten aanzien van zijn andere taken, die hij in collegiaal verband uitoefent. Hij komt daarom steeds vaker in een inhoudelijke verantwoordingsrelatie tot burgers en de gemeenteraad, nog naast de versterkte juridische verantwoordingsrelatie t.a.v. zijn bestuursrechtelijke bevoegdheden. Sommigen spreken hier zelfs al van een 'politisering van de burgemeestersportefeuille'. Trekken we die lijn door, dan zou de burgemeester zich, zeker gelet op de veranderde verhouding tussen burgemeester en gemeenteraad, kunnen ontwikkelen tot een soort wethouder veiligheid plus: een 'gewone' veiligheidsbestuurder die ook nog een aantal bijzondere taken en verantwoordelijkheden heeft. Dat brengt ons tot de volgende vraag:

- Is de burgemeester steeds meer een normale bestuurder geworden, en steeds minder een figuur die boven de partijen staat? Zo ja, wat betekent dat voor zijn eigenstandigheid?

H. Raadsvoorzitter vs. bestuurder

De onpartijdigheid van de burgemeester komt onder andere tot uitdrukking in het feit dat hij niet namens een partij is benoemd. Vanuit die gedachte is de burgemeester zowel voorzitter van de volksvertegenwoordiging als van de executieve: van raad en college.

Wij zien dat meerdere burgemeesters worstelen met de combinatie van beide verantwoordelijkheden. Andere burgemeesters achten haar daarentegen essentieel voor de uitoefening van de burgemeestersfunctie, omdat ze de burgemeesters tot een verbindende schakel tussen raad en college maakt. Toch kan een burgemeester in een spagaat terecht komen als voorzitter van beide organen: de burgemeester is immers bestuurlijk mede verantwoordelijk voor het door het college gevoerde beleid, maar moet tevens de controlerende macht (de raad) goed bedienen. Het gecombineerde voorzitterschap maakt de burgemeester wat ons betreft vooral kwetsbaar, zeker gelet op hoe het ambt zich heeft ontwikkeld.

Het voorzitterschap van het college is daarbij over het algemeen niet de bottleneck. De uitdaging ligt eerder bij de invulling van het raadsvoorzitterschap. Wij zien dat niet alle burgemeesters weten hoe ze hun relatie met de raad invulling moeten geven en zien dat burgemeesters worstelen met de verantwoordelijkheden die ze daar toebedeeld krijgen. Zo kan de burgemeester een samenbindende rol vervullen t.a.v. de steeds meer gefragmenteerde gemeenteraden, maar worden zijn pogingen daartoe met argusogen bekeken. Voor pogingen om de bestuurlijke integriteit te bewaken geldt soms hetzelfde, omdat de onpartijdigheid van de burgemeester dan in het geding kan lijken te komen. Ook vragen burgemeesters zich hardop af of zij een rol hebben bij het aanwakkeren van de interesse van de bevolking in de gemeentepolitiek, meer specifiek het raadslidmaatschap, en hoe zij daaraan het beste invulling kunnen geven. Dat brengt ons bij de volgende vraag:

- Is de burgemeester de meest aangewezen raadsvoorzitter? Zo ja, wat wordt er in die functie van hem verwacht?

I. Afhankelijkheid vs. eigenstandigheid: politiek-bestuurlijk

Politiek-bestuurlijk is de ontwikkeling die wat het burgemeestersambt betreft misschien wel het meest in het oog springt de toegenomen invloed van de raad op de benoeming, het aanblijven en het aftreden van de burgemeester. De aanbeveling van de gemeenteraad speelt een belangrijke rol bij de (her)benoeming. *De facto* wordt de Nederlandse burgemeester door de raad gekozen, zij het anders dan in andere landen (immers: de Nederlandse burgemeester is en blijft geen lokaal politicus; hij wordt niet vanuit de raad benoemd). De formele Kroonbenoeming bestaat nog steeds en die biedt de burgemeester nog altijd een zekere onafhankelijkheid ten opzichte van de gemeenteraad. Maar de vertrouwensregel geldt ook: bij een 'verstoorde verhouding' tussen raad en burgemeester is het aanblijven van die laatste niet waarschijnlijk; feitelijk bepaalt de gemeenteraad wanneer daar sprake van is. De formele invloed van de gemeenteraad op de positie van de burgemeester is dus aanzienlijk, terwijl die van de wethouders enkel informeel is. Ten aanzien daarvan lijkt het ons zinvol de volgende vraag te stellen:

- In hoeverre past de ontwikkeling van de aanstellingswijze in de bestaande dualistische verhoudingen?

Over deze vier vragen gaan we graag met u in gesprek tijdens het rondetafelgesprek. We nodigen u daarbij van harte uit te putten uit uw eigen ervaringen. Mist u centrale uitdagingen uit het ambt, dan kunt u die uiteraard tijdens het gesprek aandragen.

c) Gespreksnotitie 'Ervaringen van de burgemeesters met het ambt'

t.b.v. rondetafelgesprek d.d. 4 november 2013, 13:30-16:00
ISVW, Dodeweg 8, 3832 RD Leusden

Het Nederlandse burgemeestersambt heeft grote veranderingen in samenleving en openbaar bestuur weten te overleven. Tegelijkertijd zijn er allerlei ontwikkelingen waar te nemen in het ambt. In eerdere bijeenkomsten is daarover gesproken.

In het rondetafelgesprek van 4 november ligt de focus op de ervaringen van burgemeesters met hun eigen ambt. Om zicht te krijgen op die ervaringen is een enquête uitgezet onder alle burgemeesters. De resultaten daarvan zijn nog niet bekend, maar we kunnen wel al enkele voorlopige resultaten met u delen. Het karakter van het gesprek zal zijn het reflecteren en dieper ingaan op die voorlopige resultaten. Herkent u wat er uit de enquête komt, kunt u die resultaten verklaren?

A. Waarden in het functioneren

Aan alle burgemeesters is gevraagd aan te geven welke *waarden* zij van belang achten in hun functioneren (vraag 4): onpartijdigheid, onafhankelijkheid, rechtmatigheid, doelmatigheid, responsiviteit (t.o.v. de samenleving) en integriteit. Uit de voorlopige resultaten van de enquête ontstaat het beeld onpartijdigheid, onafhankelijkheid en integriteit belangrijker gevonden worden dan de andere waarden (rechtmatigheid, doelmatigheid en responsiviteit).

- Hoe is dit te verklaren? Je zou kunnen denken, dat in het huidige tijdsgewricht (financiële druk; afnemend vertrouwen in politiek en bestuur) juist waarden als doelmatigheid en responsiviteit hoog scoren? Is de rechtmatigheidscontrole door de burgemeester minder belangrijk geworden?

B. Burgemeester en collegevorming

Burgemeesters kunnen verschillende rollen spelen tijdens de collegevorming. In de enquête werden de volgende feitelijke rollen genoemd (vraag 14):

Rol	Door % van de burgemeesters
1. geen rol	30%
2. initiator	1%
3. bemiddelaar	1%
4. adviseur	52%
5. leiding geveer	0%
6. anders	16% (meestal een vorm van advisering)

- Kan een burgemeester een grote(re) rol spelen bij de collegevorming? Is dat wenselijk?
- En zo ja, heeft die rol dan betrekking op de inhoud van het beleid of op de personele samenstelling van het college?
- Komt het voor dat de burgemeester negatief adviseert over een voornemen van de toekomstige coalitiepartners, bijvoorbeeld vanwege strijdigheid met de wet of het algemeen belang?
- Hoe denkt u over het wetsvoorstel de burgemeester ook tussentijds te laten informeren tijdens de collegevorming?

C. Burgemeester en de raad (enquêtevraag 15)

Stellingen	Antwoorden
1. Het profiel opgesteld door de gemeenteraad is leidend in mijn functioneren.	74% (helemaal) eens 27% (helemaal) oneens
2. Het beoordelingskader voor mijn functioneren zoals opgesteld door de gemeenteraad is helder.	68% (helemaal) eens 28% (helemaal) oneens
3. Als uit functioneringsgesprekken blijkt dat de burgemeester goed heeft gefunctioneerd, dan moet herbenoeming een automatisme zijn.	86% (helemaal) eens 13% (helemaal) oneens
4. De raad moet na afloop van de termijn van de burgemeester naar believen voor een ander kunnen kiezen.	14% (helemaal) eens 87% (helemaal) oneens
5. Ik sta onder te grote verantwoordingsdruk van de gemeenteraad.	8% (helemaal) eens 92% (helemaal) oneens
6. Inhoudelijke portefeuilles zijn voor een burgemeester onmisbaar (dus niet de veiligheidsportefeuille).	34% (helemaal) eens 66% (helemaal) oneens
7. Ik heb voldoende invloed om in regionale samenwerkingsverbanden verschil te kunnen maken.	85% (helemaal) eens 13% (helemaal) oneens
8. De gemeenteraad houdt er voldoende rekening mee dat de burgemeester in regionale samenwerkingsverbanden mede afhankelijk is van andere gemeenten.	81% (helemaal) eens 18% (helemaal) oneens

De conclusie lijkt te zijn, dat in de overgrote meerderheid van de gevallen (ruwweg viervijfde) geen problemen zijn in de relatie met de raad. Althans, als het gaat om de profielschets (ook als beoordelingskader) en de verantwoording aan de raad (ook ingeval van intergemeentelijke activiteiten).

- Is de situatie inderdaad zo onproblematisch? Uit eerdere gesprekken blijkt namelijk dat burgemeesters zich in hun relatie met de gemeenteraad kwetsbaar voelen en politisering van hun positie in relatie tot de gemeenteraad als een probleem ervaren.
- Op welke manier is de profielschets leidend: is die profielschets concreet genoeg daartoe?
- Levert de verantwoording over intergemeentelijke samenwerking geen problemen op?
- Uit de antwoorden op de stellingen 3 en 4 blijkt, dat de meeste burgemeesters van mening zijn dat ze - bij goed functioneren op basis van de profielschets – automatisch herbenoemd moeten worden. Maar kan de raad na 6 jaar geen andere prioriteiten stellen en een ander type burgemeester willen? Zou de raad daar geen ruimte voor moeten krijgen?

D. Burgemeester en samenleving

De verhouding tot de samenleving was eveneens onderdeel van de enquête (vraag 18). In de vraag werden acht verschillende rollen benoemd: handhaver, visieontwikkelaar, moreel leider, verbinder, ombudsman, vertegenwoordiger/gezicht van de gemeente, belangenbehartiger namens de gemeente, en burgervader.

Van die rollen worden de rollen van burgervader, verbinder, vertegenwoordiger/gezicht van de gemeente als belangrijker beschouwd dan rollen als handhaver, visieontwikkelaar, moreel leider en belangenbehartiger namens de gemeente; de ombudsmanrol scoort erg laag.

Is het niet opvallend dat sommige rollen laag scoren? Past 'handhaver' niet goed bij de taken op het terrein van openbare orde en veiligheid? En eerder bleek (zie A), dat burgemeesters in hun functioneren de waarden onpartijdigheid, onafhankelijkheid en integriteit belangrijk vinden. Wordt een burgemeester dan niet ook een soort van moreel leider? Maar die rol scoort laag.

E. Burgemeester en openbare orde en veiligheid

Ook hier bevatte de enquête (vraag 33) een aantal stellingen:

Stellingen	Antwoorden
1. Ik heb voldoende mogelijkheden om politie-inzet in mijn gemeente te realiseren.	67% (helemaal) eens 33% (helemaal) oneens
2. Mijn driehoeksoverleg functioneert goed.	84% (helemaal) eens 15% (helemaal) oneens
3. De uitbreiding van de openbare orde en veiligheidsbevoegdheden van de burgemeester de afgelopen jaren is een goede ontwikkeling geweest.	80% (helemaal) eens 16% (helemaal) oneens
4. Ik ben voldoende geëquipeerd om opperbevelhebber te zijn bij crises.	82% (helemaal) eens 16% (helemaal) oneens
5. De ambtelijke ondersteuning op het terrein van openbare orde en veiligheid schiet te kort.	23% (helemaal) eens 77% (helemaal) oneens
6. Deelname in bovenlokale samenwerkingsverbanden rondom veiligheid acht ik essentieel.	95% (helemaal) eens 4% (helemaal) oneens
7. De burgemeester zou een grotere rol moeten spelen op het terrein van openbare orde en veiligheid.	38% (helemaal) eens 61% (helemaal) oneens

De uitbreiding van de bevoegdheden die de afgelopen jaren heeft plaatsgevonden, wordt gewaardeerd. Een grotere rol (zie stelling 7) is niet nodig.

- Blijven er geen wensen over, zijn de huidige bevoegdheden voldoende om een goede rol te spelen op het terrein van openbare orde en veiligheid?
- En komt de burgemeester met enkele van die taken (huisverboden bijvoorbeeld), niet op justitieel terrein? Maakt dat niet kwetsbaar?

F. Burgemeester en de commissaris van de Koning

Voor 57% van de burgemeesters is de Commissaris van de Koning een belangrijk klankbord, voor 38% niet. Dat is een stevig verschil. Het kan zijn dat de burgemeesters geen behoefte hebben aan een klankbord, of dat zij anderen dan de CvdK als klankbord gebruiken, of dat de CvdK niet open staat voor een rol als klankbord.

- Hoe groot is de behoefte aan een klankbord?
- En is de CvdK de aangewezen instantie?

d) Gespreksnotitie 'De toekomst van het burgemeestersambt'

t.b.v. rondetafelgesprek d.d. 6 november 2013, 13:30-16:00
ISVW, Dodeweg 8, 3832 RD Leusden

In vorige gesprekken is - met burgemeesters - stilgestaan bij de ontwikkeling van het ambt sinds 2002 (24 oktober) en ervaringen met het ambt (4 november). Met externen is gesproken over *hun* ervaringen met burgemeesters (30 oktober).

In die gesprekken is dus vooral teruggekeken. In het rondetafelgesprek van 6 november ligt de focus op de toekomst van het ambt. Daarbij gaat het uitdrukkelijk niet alleen over de aanstellingswijze. Er zal o.a. gebruik gemaakt worden van de voorlopige resultaten van de enquête die onder alle burgemeesters uitgezet is.

Het karakter van het gesprek zal zijn het reflecteren op de toekomst van het burgemeestersambt, inhoudelijk zowel als positioneel.

A. Burgemeester en politisering

Eén van de kenmerken van het ambt is de eigenstandigheid en het boven de partijen staan. Burgemeester van der Laan zei onlangs in een interview met VrijNederland: "Zolang ik burgemeester ben, heb ik geen partij." Toch zien we, dat politieke kleur (niet per se 'partijpolitieke' kleur) een element is in de profielschetsen; benoeming van partijloze kandidaten vindt niet of nauwelijks plaats. Daarnaast blijkt uit de enquête, dat veel burgemeesters zich (mede) laten leiden door de waarden van hun eigen politieke partij:

De waarden van mijn politieke partij komen tot uitdrukking in mijn functioneren als burgemeester.				
13% helemaal oneens	30% oneens	47% eens	5% helemaal eens	6% geen mening

We zien ook, dat vrijwel alle burgemeesters - naast de eigen wettelijke taken – nog andere portefeuilles hebben (97%, zo blijkt uit de enquête; vragen 10 en 11).

Regionale samenwerking	90%	Economische Zaken	16%	Openbaar vervoer	2%
Integriteit	87%	Toerisme en recreatie	16%	Zorg/welzijn	1%
Communicatie/PR	86%	Financiën	11%	Wonen	1%
Personeel	62%	Cultuur	11%	Soc. Zaken en werkgelegenheid	1%
Anders	50%	Onderwijs	2%		

Hoe verhoudt het uitdragen van de waarden van de 'eigen' politieke partij zich tot het apolitieke karakter van het ambt (het boven de partijen staan)? Kan dat ook in de toekomst, in tijden van politisering?

- Op welke manier komen die waarden tot uitdrukking? Ook in de inhoudelijke portefeuilles?

- Hoe kwetsbaar wordt de burgemeesters als hij inhoudelijke portefeuilles heeft (denk bijvoorbeeld aan personeel en financiën, in tijden van financiële krapte)?
- Past het hebben van inhoudelijke portefeuilles bij het ambt?

B. Toekomstige rollen van de burgemeester

In de enquête is gevraagd naar de waarschijnlijk en de wenselijkheid van rollen van de burgemeester in het lokaal bestuur (vragen 16 en 17). De rol van 'eigenstandig en onpartijdig voorzitter van raad en college' wordt verreweg het meest genoemd als *waarschijnlijke rol* over 15 jaar. Weinigen verwachten dat de burgemeester overbodig zal worden. Een groot aantal houdt rekening met een grotere bestuurlijke rol van de burgemeester, hetzij als 'eerste wethouder' hetzij als 'lokaal presidentieel en politiek leider'.

Als het gaat over de *wenselijkheid*, dan is het beeld weinig anders. Vrijwel iedereen acht de rol van 'eigenstandig en onpartijdig voorzitter van raad en college' als meest wenselijke en het verdwijnen van de functie als onwenselijk. Een grotere bestuurlijke rol van de burgemeester (dus: 'eerste wethouder' dan wel 'lokaal presidentieel en politiek leider') wordt door velen eveneens als wenselijk gezien, zij het beduidend minder wenselijk dan de eigenstandigheid; en dan liever lokaal leider dan eerste wethouder.

- Laten de onpartijdige voorzittersrol en een grotere bestuurlijke rol zich met elkaar verenigen? Welke risico's zijn aan die combinatie van rollen, in de toekomst, verbonden?
- Wat zouden de voor- en nadelen van een grotere bestuurlijke rol van de burgemeesters kunnen zijn?

Het laatste jaar zijn verschillende wetsvoorstellen met specifieke bevoegdheden voor de burgemeester ingetrokken (doorzettingsmacht jeugdzorg, regierol lokaal veiligheidsbeleid, algemene bestuurlijke sluitingsbevoegdheid).

- Zien we hier een kentering? Wordt de traditionele rol van de burgemeester beschermd?

C. Gezagsbronnen

In de enquête is gevraagd welke gezagsbronnen burgemeesters benutten. Van de 14 mogelijke bronnen mochten vijf geselecteerd worden. Voor die vijf gezagsbronnen kon vervolgens, per bron, het relatieve belang aangegeven worden. Het is dus zowel van belang hoe vaak de bron genoemd werd, als het belang dat eraan toegekend werd.

In onderstaande tabel zijn de gezagsbronnen gerangschikt aan de hand van het aantal burgemeesters dat die bron genoemd heeft. Dus: 'positie boven de partijen' is door 135 van de 199 deelnemers genoemd; van hen vinden 44 dit de belangrijkste bron, 40 de op één na belangrijkste, etc.

Gezagsbron	Aantal malen genoemd	Belangrijkste	Op één na belangrijkste	Op twee na belangrijkste	Op drie na belangrijkste	Op vier na belangrijkste
Voorlopig aantal deelnemers: 199						
Positie boven de partijen	135	44	40	20	16	15
Herkenbaarheid voor partijen in de samenleving	128	22	26	25	36	19

Persoonlijk contact	114	26	18	27	20	23
Mijn persoonlijkheid	107	32	26	19	12	18
Leiderschapsstijl	91	18	21	25	19	9
Deskundigheid	77	3	15	15	21	23
Overtuigingskracht	77	10	10	17	19	21
Wettelijke bevoegdheden	70	9	6	18	14	23
De manier waarop ik persoonlijk mijn portefeuille invul	67	19	10	13	16	9
Ervaring	65	8	12	12	14	16
De Kroonbenoeming	25	4	10	2	5	4
De inhoud van mijn portefeuille	12	0	1	2	3	6
Het advies van de gemeenteraad bij de benoeming	11	2	2	3	2	2
Partijlidmaatschap	7	0	0	0	1	6

Als we naar de meest genoemde bronnen kijken: positie in bestuur en maatschappij enerzijds en persoonlijke kwaliteiten kracht anderzijds, zijn de belangrijkste bronnen. De benoemingswijze wordt niet als gezagsbron gezien, noch de Kroonbenoeming, noch het advies van de gemeenteraad. Hoe valt dat te verklaren?

- Luidt de conclusie: de aanstellingswijze is geen gezagsbron, maar wel de rol en de manier waarop de burgemeester invulling geeft aan het ambt? Is die rol (positie boven de partijen, herkenbaarheid) voor de toekomst wel gewaarborgd, gelet op de uitkomsten van de eerdere gesprekken? Bevindt de burgemeester zich in een positie die gelet op de politisering en het kwetsbaar worden in de toekomst onhoudbaar wordt?

D. De burgemeester in het politieke landschap

De aanhang van de traditionele, landelijke, partijen neemt af bij gemeenteraadsverkiezingen. Lokale partijen winnen stevast rond 25% van de stemmen. Het aantal partijen dat zetels wint neemt toe. Het gevolg daarvan is, dat het aantal fracties in veel gemeenteraden eveneens gegroeid is. Een andere ontwikkeling lijkt te zijn, dat – meer dan voorheen – fracties gedurende de rit uit elkaar vallen. Kort samengevat: er is sprake van versplintering van het politieke landschap.

Uit eerdere gesprekken bleek, dat het *natuurlijke* gezag van de burgemeester niet meer bestaat, of ten minste sterk verminderd is: gezag moet tegenwoordig telkens weer gewonnen worden. Dat wordt des te lastiger, als sprake is van politisering (in de zin van: partijpolitiek profileren en 'scoren', zonder al te veel oog voor de consequenties). Degelijke politisering maakt, zo bleek, de positie van de burgemeester nogal kwetsbaar, zeker ook omdat de raad bij (her)benoeming tegenwoordig een grote rol speelt (de facto een doorslaggevende).

- Hoe kan de burgemeester omgaan met versplintering en politisering?
- Zou een eigen legitimatiebasis voor de burgemeester helpen, of zelfs noodzakelijk zijn?

- Zo ja, waaruit zou die dan moeten bestaan?

E. Aanstellingswijze

Denken over de toekomst van het ambt kan niet zonder aandacht te besteden aan de aanstellingswijze. Niet alleen is de procedure de laatste decennia stevig veranderd (met in stand houding van de Kroonbenoeming een *feitelijk* doorslaggevende rol van de gemeenteraad), maar nu en dan hernieuwt de discussie over de aanstellingswijze zich weer.

In de enquête waren daarom twee vragen opgenomen: naar de waarschijnlijke en de wenselijke aanstellingswijze over 15 jaar. Als minst waarschijnlijk komt een door het college gekozen burgemeester uit de bus. Als meest waarschijnlijke aanstellingswijze wordt genoemd de 'door de gemeenteraad gekozen, zonder rol van de Commissaris van de Koning en de Kroon', gevolgd door de Kroonbenoeming en de door de bevolking verkozen burgemeester (die twee gaan ongeveer gelijk op).

Over de wenselijkheid zijn de meeste burgemeesters het eens: de Kroonbenoeming. Als tweede – op grote afstand - volgt de 'door de gemeenteraad gekozen, zonder rol van de Commissaris van de Koning en de Kroon' gezien, als derde de door de bevolking gekozen burgemeester. Een burgemeester die door het college gekozen wordt, ziet vrijwel niemand zitten.

- Wat betekent deze uitslag? Moet de Kroon (dus: Regering) in de aanstellingswijze weer een doorslaggevende rol gaan spelen?
- Het meest waarschijnlijk gevonden scenario (aanstelling door de raad, ook formeel) wordt door velen als relatief wenselijk gezien. Waarom is dat? Wat zouden daarvan de voor- en nadelen kunnen zijn? Wordt de burgemeester dan niet nog afhankelijker van een zich politiserende raad? Hoe verhoudt een benoeming door de raad (smeerderheid) zich tot de gewenste onafhankelijke voorzitterstrol, het voorzitterschap van het college en de eigenstandige bevoegdheden?
- Maar behoeft het ambt - gegeven de stand en ontwikkelingen – niet een stevigere legitimatie? Die kan op heel verschillende manieren worden bewerkstelligd.

e) Verslag focusgroep 'De ontwikkeling van het burgemeestersambt sinds 2002'

24 oktober 2013, 13:30-16:00
ISVW, Dodeweg 8, 3832 RD Leusden

In dit gesprek stond de feitelijke ontwikkeling van het burgemeestersambt sinds 2002 centraal. Op basis van de voorlopige onderzoeksresultaten zijn ter voorbereiding op het gesprek vijf spanningen benoemd (zie de gespreksnotitie). Deze zijn met de deelnemende burgemeesters besproken en bediscussieerd. Dit document biedt een weerslag van de discussie. De opvattingen hieruit zijn niet noodzakelijk representatief voor de opvattingen van alle Nederlandse burgemeesters. Wel geven ze duiding aan de voorlopige onderzoeksresultaten en laderen ze deze met ervaringen van burgemeesters.

s) Afhankelijkheid vs. eigenstandigheid: politiek-maatschappelijk

De deelnemers herkennen het belang van de eigenstandigheid van de burgemeester. Die eigenstandigheid komt deels voort uit de formele positie van de burgemeester in het lokaal bestuur, maar is ook sterk afhankelijk van de invulling die een burgemeester zelf aan het ambt geeft. De eigenstandigheid moet niet alleen door de burgemeester worden uitgedragen en worden waargemaakt, maar moet soms ook worden bewaakt en bevochten. Politiek-bestuurlijke en sociaal-maatschappelijke actoren 'knabbelen' namelijk aan die eigenstandigheid. Het neerzetten en waarmaken van een langetermijnvisie vraagt om een 'sterke' burgemeester, waarbij de persoonlijkheid van de burgemeester en de invulling die hij aan het ambt geeft groot verschil kunnen maken.

De ruimte om inhoudelijke lijnen uit te zetten is volgens de deelnemers beperkt. Een burgemeester die inhoudelijke, en daarmee politieke, invulling geeft aan het beleid van de gemeente wordt al snel teruggefloten. Burgemeesters zijn daarbij sterk afhankelijk van de ruimte die ze in het college geboden krijgen, al kunnen ze, afhankelijk van het gezag dat ze hebben, ook wel een zekere ruimte pakken. Voor inhoudelijke visievorming door de burgemeester is de ruimte beperkt. Illustratief daarvoor is de opmerking: "Mijn langetermijnvisie wordt gemaakt na 19 maart 2014 en geldt vier jaar, en daar heb ik mij als burgemeester op aan te passen. Ik mag nog wel een paar opmerkingen maken, met name in mijn eigen portefeuille, maar ik ben blij dat ik daar verder niet bij betrokken ben."

Het burgemeestersambt kenmerkt zich volgens de deelnemers eerder door het begeleiden van de visievormen dan door het leiding geven aan visievorming. Eerder dan 'leider' is de burgemeester 'begeleider' of inspirator; hij stelt anderen in staat een visie te vormen en bewaakt de uitvoering daarvan.

Voor zover de burgemeester een eigen visie op het ambt heeft, heeft die vooral interne werking. Het extern uitdragen van een visie brengt voor een burgemeester aanzienlijke risico's met zich mee. Dat heeft er volgens de deelnemers vooral mee te maken dat de maatschappij kritischer staat ten opzichte van de burgemeester. Over het antwoord op de vraag of dat ook voor de raad geldt, verschillen de meningen sterk. Als andere mogelijke verklaring voor de afgenomen beleidsruimte buiten de eigen portefeuilles wordt aangedragen dat colleges minder hecht zijn sinds het dualisme, met name in grote gemeenten (opschaling is hierin dus ook een factor van betekenis). De burgemeester heeft daardoor minder 'rugdekking' dan vroeger en is daardoor minder snel het boegbeeld van het collegebeleid. Wethouders spelen in het extern uitdragen van het beleid een grotere rol. Intern zal de burgemeester de eenheid van het collegebeleid nog wel bewaken, waarbij hij functioneert als teamleider.

Concluderend kan gesteld worden dat de ruimte voor inhoudelijke visievorming door de burgemeester beperkt is en dat deze de laatste jaren is afgenomen, zeker in relatie tot de samenleving.

Burgemeesters hebben vooral een signalerende functie, hoewel er ook wel ruimte ligt de gemeente in een bepaalde richting te 'begeleiden'. De nieuwjaarstoespraak geldt als een moment waarop gestalte kan worden gegeven aan die rol. Gesteld wordt verder dat een andere aanstellingswijze hier wezenlijke verandering in zou brengen.

t) Betwist gezag vs. behoefte aan leiderschap

Het beeld dat de burgemeester zijn natuurlijke gezag (deels) zou zijn verloren, wordt door de deelnemers niet herkend. Bij zijn benoeming krijgt de burgemeester nog altijd veel gezag mee, dat gekoppeld is aan het ambt. De samenleving kijkt nog altijd tegen de burgemeester op en verwacht ook veel van hem of haar. Het verschil met wethouders is wat dat betreft aanzienlijk, menen de deelnemers: "Je houdt wel een geweldige voorsprong op wethouders." Het is volgens de deelnemers wel moeilijker geworden om je gezag als burgemeester te behouden. Je verliest je gezag eerder en sneller. Als verklaring daarvoor wordt aangedragen dat er meer mensen met de burgemeester meekijken en meer mensen iets van de burgemeester vinden, de media voorop. Medialogica maakt dat het gezag sneller toeneemt, maar zeker ook sneller afneemt. Ook is de samenleving "politiek georganiseerd" geraakt, waardoor het ambt vaker vanuit een politiek perspectief wordt beschouwd.

Instrumenten om gezag op te bouwen heeft een burgemeester volgens de deelnemers nauwelijks. Calamiteiten of crises vormen naast uitdagingen ook kansen voor burgemeesters om gezag op te bouwen, als zij deze goed weten te af te wikkelen. Krijgen ze iets voor elkaar dat anderen niet voor mogelijk hadden gehouden, dan winnen ze aan gezag. Verder winnen burgemeesters vooral aan gezag in directe interactie met burgers en andere maatschappelijke actoren: "Als je er niet bent, bouw je dat gezag ook niet op. Het zijn de enige momenten dat je gezag opbouwt als er interactie kan zijn. Geen interactie. Geen gezag.". Als het op gezag aankomt is het echter vooral een kwestie van behouden wat je hebt, omdat het "verdraaid lastig is gezag te herwinnen". Geen fouten maken levert krediet op. De persoonlijkheid van de burgemeester speelt daarin een belangrijke rol. Gekscherend wordt dat het 'knuffelgehalte' genoemd. Ook is het cruciaal dat het type burgemeester bij de cultuur van zijn stad past.

Volgens de deelnemers is het van belang onderscheid te maken tussen de verschillende gremia waarin een burgemeester gezag kan hebben. Het gezag van een burgemeester in de samenleving is niet per definitie hetzelfde als zijn gezag in relatie tot het college, de ambtelijke organisatie, de raad, of maatschappelijke partijen. De deelnemers maken zich zorgen over de mate waarin het gezag van een burgemeester in relatie tot de raad bepalend wordt voor zijn gezag in algemene zin, wederom mede gevoed door de media, die optreden als beoordelaar. Als de relatie met de raad verstoord is maar het sociaal-maatschappelijk gezag nog in tact is, rekent een aantal deelnemers op steun van de CvdK en de minister. Andere beschouwen een verlies aan gezag in de raad als fataal.

u) Boven de partijen vs. politisering

Politisering is volgens de deelnemers anno 2013 onmiskenbaar een ontwikkeling van betekenis voor het burgemeestersambt. Wel zijn er verschillende vormen van politisering. Één van die vormen is de feitelijk veranderde aanstellingswijze. De benoeming en herbenoeming van de burgemeester zijn steeds meer onderdeel geworden van het politieke spel.

Een tweede vorm van politisering is de toenemende mate waarin de burgemeester geassocieerd wordt met zijn politiek-bestuurlijke taak als voorzitter van het college en de mate waarin hij met besluiten van het college wordt geassocieerd. De gedualiseerde verhoudingen tussen raad en college en de politisering van de samenleving hebben de burgemeester "de politiek ingetrokken". Hoewel burgemeesters daarin met regelmaat proberen boven de partijen te blijven staan, te depolitiseren en in

het bijzonder het algemeen belang te vertegenwoordigen, blijkt de praktijk weerbarstiger. Het is voor burgemeesters niet eenvoudig dat allemaal aan te kunnen, zeker omdat het hen kwetsbaarder maakt. Het vraagt 'veerkrachtige bestuurders'.

Een derde vorm van politisering is het gevolg van de toenemende politiek-maatschappelijke aandacht voor openbare orde en veiligheid (OOV) in combinatie met de toegenomen bevoegdheden op dat terrein van de burgemeester. Het gebruik van die bevoegdheden, wat ook wordt verwacht, maakt burgemeesters kwetsbaar, omdat er in de gemeenteraad en onder de bevolking (partij)politieke opvattingen over bestaan. In die zin wordt de burgemeester ook een 'gewonere' bestuurder. De OOV-portefeuilles van de burgemeester hebben "veel meer aandacht gekregen. En daar mag je, denk ik, ook wel op afgerekend worden als een normaal bestuurder."

Als gevolg van deze politisering wordt de burgemeester volgens de deelnemers inderdaad een steeds gewonere bestuurder. Toch herkennen de deelnemers zich niet in het beeld van de 'gewone' bestuurder. In het lokaal bestuur neemt de burgemeester, niet alleen vanwege de Kroonbenoeming, nog altijd een bijzondere positie in. Dat heeft deels te maken met de specifieke aard van het burgemeesterschap op OOV-terrein: "Je bent niet een gewoon bestuurder. Er wordt op een andere manier tegen je aangekeken wanneer je iets doet als burgemeester, in de rol van burgemeester, die gezagsfiguur zit er wat dat betreft nog behoorlijk in, dan wanneer je die taak zou hebben als wethouder." Vanwege het feit dat de OOV-taken bij de burgemeester liggen, wordt er anders tegen deze taken aangekeken. Dat de burgemeester formeel geen verantwoording aan de gemeenteraad hoeft af te leggen over een deel van die taken is daarbij overigens niet relevant. De raad heeft er immers wel opvattingen over en bezit ook instrumenten om de burgemeester erop af te rekenen. Een meer doorslaggevende reden waarom de burgemeester geen gewoon bestuurder zou zijn, is volgens de deelnemers dat de burgemeester in relatie tot de samenleving nog altijd een bijzondere rol inneemt. In relatie tot de samenleving kan de burgemeester, meer nog dan in relatie tot de raad, boven de partijen staan.

Toch zien ook de deelnemers dat de burgemeester een gewonere bestuurder is geworden in de zin dat hij kwetsbaarder is geworden, zeker in politiek-bestuurlijke zin: "Wij worden afgerekend als waren we een normale bestuurder, maar dat zijn we niet. Wij zijn een door de Kroon benoemde burgemeester die boven de partijen hoort te staan."

Er is wat betreft de toegenomen kwetsbaarheid één punt waar burgemeesters zich bijzonder veel zorgen over maken, en dat is de voorgenomen wettelijke verantwoordelijkheid van de burgemeester voor de bestuurlijke integriteit. Volgens de deelnemers had die verantwoordelijkheid prima gepast bij het burgemeestersambt van 20 jaar geleden, maar past ze niet bij het ambt anno 2013, juist vanwege de politieke kwetsbaarheid van de burgemeester. Illustratief zijn de volgende opmerkingen: "Het onderwerp integriteit, dat is zo iets vervelends aan het worden voor ons. Als je niet oppast wordt je daar door de raad helemaal gelycht, als je daar niet goede afspraken over gemaakt hebt met diezelfde raad. Dan zie je op dat moment dat je wel een taak krijgt, maar dat die niet echt geborgd is. Vanwege de integriteit in die raad wordt je een speelbal." En: "Je kunt er niets mee. Het wordt over de schutting gegooid. Op het moment dat ik mijn vinger uitsteek, loop ik het risico dat ik afgerekend wordt, want ook daar speelt politiek een rol."

Volgens de deelnemers duidt het voorstel op een grote wispelturigheid in de manier waarop met de burgemeester wordt omgegaan. Er wordt een groot beroep gedaan op de eigenstandigheid en de onafhankelijkheid van de burgemeester ten opzichte van de partijpolitiek, terwijl de burgemeester in hoge mate afhankelijk is gemaakt van diezelfde partijpolitiek. Zonder verdere borging van de verantwoordelijkheid voor integriteit zien de deelnemers weinig ruimte om met name de raad aan te spreken op zijn integriteit, bijvoorbeeld omdat die raad ook gaat over de herbenoeming. In de expliciete verantwoordelijkheid voor bestuurlijke integriteit zou een groot afbreukrisico schuilen.

Tegelijkertijd ligt er volgens een enkele burgemeester in deze verantwoordelijkheid ook een kans om gezag te winnen, juist omdat een rol in het bewaken van bestuurlijke integriteit goed past bij de autonome rol van de burgemeester. Desalniettemin wordt de zorg geuit dat de burgemeester weinig middelen heeft om invulling te geven aan deze verantwoordelijkheid. Een burgemeester kan en wil mogelijk werk maken van het integriteitsbeleid, maar is daarbij sterk afhankelijk van de gemeenteraad: “Ik moet geautoriseerd worden door diezelfde club [raad], die me die bevoegdheid niet gegeven heeft, maar me hem wel moet gunnen.”

Al met al bestaan er onder de deelnemers behoorlijke zorgen over de toegenomen kwetsbaarheid van de burgemeester, zeker ook als het de herbenoeming betreft. De wensen ten aanzien van een burgemeester kunnen in een gemeente veranderen en het toch al gefragmenteerde politieke landschap verandert snel en continu. Een burgemeester heeft de politiek verhoudingen niet in de hand. Hij of zij zou zich misschien het liefst niet laten meeslepen in de politisering, maar ziet daartoe weinig mogelijkheden.

Een van de mogelijke ankerpunten voor burgemeesters is ervoor te zorgen dat zij passen in de gemeenschap en de politiek-bestuurlijke cultuur van hun gemeente, zo menen enkele deelnemers. Toch wortelen burgemeester van buiten de gemeente over het algemeen goed, merken anderen op.

v) Fragmentatie vs. verbinden en identiteitsvorming

Anders dan in de voorbereidende gespreksnotitie wordt verondersteld zien de deelnemers geen grote rol voor zichzelf weggelegd in het creëren van een gemeenschappelijke identiteit voor de lokale gemeenschap. In het geval van herindeling, bijvoorbeeld, is het niet aan de burgemeester om te proberen om de cultuur van de verschillende kernen samen te brengen. Zijn rol is eerder het cultiveren van de bestaande culturen. De burgemeester heeft wel een samenbindende rol, maar die heeft niet meteen betrekking op de identiteit van de gemeenschap. De burgemeester is een boegbeeld van de gemeente, ook zonder dat hij zich tot doel stelt één gemeenschappelijke identiteit te creëren. Een burgemeester zet niet de lijnen uit die de samenleving binden. De burgemeester neemt hiertoe pas initiatief als er zich problemen voordoen: “Ik heb de natuurlijke neiging om dat te willen als er een probleem is, maar ik ga me er niet speciaal voor inzetten.” De burgemeester speelt wel een rol in het samenbinden van de gemeente (maar niet de gemeenschap), bijvoorbeeld in het begeleiden van een proces om de ruimtelijke of functionele identiteit van een gemeente te definiëren. Ook met betrekking tot het samenbinden van gefragmenteerde raden stellen burgemeesters zich terughoudend op.

In het tegengaan van vervreemding van inwoners ten opzichte van de samenleving speelt de burgemeester eveneens geen proactieve rol. Wel heeft hij een belangrijke signalerende functie. Een burgemeester kan vervreemding signaleren en agenderen, omdat er voor een burgemeester deuren opengaan die voor anderen gesloten blijven. Vanuit zijn positie kan de burgemeester ingang krijgen in gemeenschappen waar dat voor wethouders en raadsleden moeilijker is. Toch blijft het ook voor burgemeesters moeilijk toegang te krijgen tot gesloten of van de samenleving afgekeerde gemeenschappen.

Het is in zijn signalerende functie van belang dat een burgemeester de gemeenschap goed kent. Daarbij is hij deels afhankelijk van goede ambtelijke ondersteuning, maar geen van de deelnemers ondervindt daar problemen mee. Ook nemen de deelnemers zelf initiatief om de gemeenschap te leren kennen. Zo liet een aantal van hen zich bij binnenkomst in de gemeente door alle raadsleden afzonderlijk een dag rondleiden door de gemeente en doet een enkele burgemeester dat na verkiezingen opnieuw met nieuwe raadsleden.

Overigens wordt ook op het punt van de samenbindende rol van de burgemeester opgemerkt dat deze sterk gebaat is bij de Kroonbenoeming. Een andere aanstellingswijze zou het voor burgemeesters moeilijker maken aansluiting te vinden bij alle delen van de gemeenschap.

w) Afhankelijkheid vs. eigenstandigheid: politiek-bestuurlijk

Over de relatie tussen de aanstellingswijze en het dualisme wordt door de deelnemers heel verschillend gedacht. De één vindt de feitelijke aanstelling van de burgemeester door de raad niet goed passen bij het feit dat een burgemeester in het gedualiseerde lokaal bestuur relatief weinig met de raad te maken heeft en veel meer contact heeft met het college en daarin ook teamleider is. De ander stelt zich echter op het standpunt dat hij 'van de raad' is, deels afhankelijk uiteraard van hoe de verhoudingen tussen raad en college en tussen coalitie en oppositie in de betreffende gemeente vorm hebben gekregen.

De één zou een grotere stem van het college in de benoemingsprocedure daarom goed binnen het dualistische systeem vinden passen en vindt het een ongewenste ontwikkeling dat vertrouwenscommissies de wethouders steeds meer thuis laten. De ander vindt de huidige aanstellingswijze het "meest optimale model", dat goed past in het dualistische systeem. De burgemeester is in die optiek de vertegenwoordiger van de gemeenteraad in het college en functioneert als scharnier tussen raad en college.

Er is grote overeenstemming over het feit dat de aanstellingswijze wezenlijk is veranderd en dat de raad feitelijk de doorslaggevende stem heeft. De burgemeester is daarvoor "gevoeliger geworden voor de grillen van de raad". Tegelijkertijd zou de raad zichzelf zien als een etappe in de benoemingsprocedure, waarin de Kroonbenoeming nog altijd een belangrijke symbolische waarde zou hebben, zeker aangaande de OOV-taken van de burgemeester. De Kroonbenoeming zou volgens enkele burgemeesters ook een steun moeten vormen voor burgemeesters die in conflict komen met de raad. Ook de CvdK wordt daarin door sommigen een rol toegedicht. Die laatste vormt volgens de deelnemers overigens ook nog een belangrijk voorportaal in de benoemingsprocedure.

f) Verslag focusgroep 'Reflectie op het burgemeestersambt anno 2013'

30 oktober 2013, 13:30-16:00
ISVW, Dodeweg 8, 3832 RD Leusden

In dit gesprek stond het burgemeestersambt anno 2013 centraal, gezien vanuit het perspectief van politiek-bestuurlijke actoren die nauw bij het ambt betrokken zijn. Op basis van de voorlopige onderzoeksresultaten zijn ter voorbereiding op het gesprek vier spanningen in het ambt benoemd (zie de gespreksnotitie). Deze zijn met de deelnemers besproken en bediscussieerd. Dit document biedt een weerslag van de discussie. De opvattingen hieruit zijn niet noodzakelijk representatief voor de opvattingen van de politiek-bestuurlijke omgeving van de Nederlandse burgemeester. Wel geven ze duiding aan de voorlopige onderzoeksresultaten en laderen ze deze met ervaringen van politiek-bestuurlijke actoren met het burgemeestersambt.

Voorafgaand aan de discussie over de stellingen werd de deelnemers gevraagd aan te geven wat zij anno 2013 als belangrijkste uitdaging of dilemma beschouwden voor burgemeesters. Die uitdagingen geven we hieronder eerst kort weer. Grofweg zijn er daarbij vijf clusters van uitdagingen te onderscheiden, namelijk uitdagingen die betrekking hebben op 1) de rol van de burgemeester in een veranderende samenleving en veranderende politiek-bestuurlijke omgeving, 2) politiek-bestuurlijke verhoudingen, 3) openbare orde en veiligheid (OOV), 4) taken en verantwoordelijkheden van gemeenten en 5) rechtspositie.

A. Uitdagingen voor burgemeesters

1) De rol van de burgemeester in een veranderende samenleving en veranderende politiek-bestuurlijke omgeving

Het burgemeestersambt is volgens één van de deelnemers "een gevaarlijk ambt aan het worden". De burgemeester is buitengewoon kwetsbaar en neemt een eenzame positie in, waarbij hij of zij in hoge mate is overgeleverd aan het opportunisme in gemeenteraden. Het dualisme zou daar geen goed aan gedaan hebben. Ook heeft de burgemeester een aantal magistratelijke taken gekregen, waarover hij verantwoording moet afleggen aan een wispelturige gemeenteraad. Als hoeder van democratische beginselen, als hoeder van de beginselen van behoorlijk bestuur en als natuurlijk gezagsdrager die maatschappelijk een belangrijke rol heeft in het verbinden van mensen, ligt er daarom een grote uitdaging voor de burgemeester om buiten de politiek te blijven. De vraag is of het huidige systeem voldoende waarborgen biedt, om invulling te geven aan deze 'majesteitelijke rol', waarin de burgemeester gezien wordt als maatschappelijk steunpunt.

De doorlooptijd van raadsleden en collegeleden wordt steeds korter. Daarmee komt de bestuurlijke continuïteit in het lokaal bestuur onder druk te staan. In het bewaken daarvan ligt voor de burgemeester een belangrijke uitdaging, in zijn rol als teamleider van het college en als coach van de raad. Ook in het bewaken van het kennisniveau en het institutioneel geheugen van raads- en collegeleden en in waarborgen van de kwaliteit van de samenwerking binnen het college liggen er belangrijke uitdagingen voor de burgemeester.

Één van de uitdagingen van burgemeesters is het bijhouden van en anticiperen op maatschappelijke veranderingen en daarbij 'eigentijds leiderschap' te tonen. Veel burgemeesters slagen daar volgens één van de deelnemers goed in. Dat zou erop duiden dat de toestand van het ambt minder problematisch is dan soms wordt gesteld. Het is daarom ook maar de vraag of dat er

structuuraanpassingen nodig zijn en of die het gewenste effect zullen hebben. Juist het burgemeestersambt kan bijdragen aan de nodige stabiliteit in het lokaal bestuur.

2) Politiek-bestuurlijke verhoudingen

Burgemeesters zijn steeds kwetsbaarder geworden. Ze maken zich, mede gelet op de onvoorspelbaarheid van gemeenteraden, zorgen over hun eigen positie. Het valt te verwachten dat die onvoorspelbaarheid na de komende verkiezingen groter zal worden omdat veel nieuwe (protest)partijen hun intrede zullen doen. Die kwetsbaarheid is voor burgemeester een wezenlijk probleem als het gaat om hun taak de bestuurlijke integriteit te bevorderen, zeker in relatie tot de gemeenteraad. De toegenomen kwetsbaarheid maakt het ambt ook minder aantrekkelijk, bijvoorbeeld voor 'zij-instromers'. Ook de toename in agressie en geweld tegen burgemeesters maakt het ambt minder aantrekkelijk.

In de huidige constellatie is de gemeenteraad de dominante actor bij het beoordelen van het functioneren van de burgemeester, terwijl de functie veel verschillende facetten kent. Er ligt daarom voor burgemeesters een uitdaging verbreding te zoeken in hun beoordeling. Daarbij valt te denken aan het oordeel van leden van de driehoek. Zeker bij niet-herbenoemingen spelen volgens de deelnemers overigens soms 'oneigenlijke', enigszins politiek-opportunistische overwegingen een rol.

Het burgemeestersambt is de laatste jaren wezenlijk veranderd, mede als gevolg van de dualisering. Een mogelijke reactie daarop zou volgens één van de deelnemers kunnen zijn de burgemeester congruent te maken aan de minister president. Dat heeft onder andere gevolgen voor zijn voorzitterschap van de gemeenteraad, zijn rol met betrekking tot de samenstelling van het college en visievorming en voor zijn veiligheidsportefeuille.

3) Openbare Orde en Veiligheid (OOV)

Burgemeesters zijn de laatste jaren belangrijke spelers geworden in het veiligheidsbeleid, niet alleen voor wat betreft bevoegdheden, maar ook in de vertaling van het veiligheidsbeleid naar de organisatie. Het veiligheidsbeleid en de daarbij betrokken actoren zijn voor een deel afhankelijk van de burgemeester. De burgemeester op zijn beurt is weer afhankelijk van een groot aantal lokale politiek-bestuurlijke actoren, waaronder de ambtelijke organisatie en de gemeentesecretaris en zeker ook de gemeenteraad. De burgemeester heeft verder een groot pakket aan taken, waarvan openbare orde en veiligheid er één is naast vele andere, zij het wel een belangrijke. Die twee zaken maken dat het voor burgemeesters een uitdaging is een gedegen en gedragen veiligheidsbeleid te ontwikkelen.

De burgemeester zal de komende jaren verbreding moeten zoeken in het veiligheidsbeleid. Niet alleen is hij afhankelijker geworden van goede ondersteuning, ook zal hij voor een integraal veiligheidsbeleid steeds afhankelijker worden van beleidsterreinen van wethouders (jeugd bijvoorbeeld) en van andere interne en externe actoren.

4) Taken en verantwoordelijkheden van gemeenten

De burgemeester heeft een sleutelrol in het organiseren van de regionalisering. Die regionalisering zal de komende jaren een grote vlucht nemen. Tegelijk heeft de burgemeester, samen met de griffier, ook een taak in het begeleiden van de gemeente(raad) in de omgang met het verlies van feitelijke zeggenschap als gevolg van deze regionalisering.

Burgemeesters maken zich zorgen over de kwaliteit van raadsleden en om de kwaliteit van wethouders die niet van buiten komen, met name in het licht van de complexe taken en de grote transitie die op gemeenten afkomen. Het is voor burgemeesters een grote uitdaging leiding aan te geven aan deze majeure veranderingen.

5) Rechtspositie

Verschillende deelnemers maken zich zorgen over de recent opgekomen verwachtingen dat burgemeesters afzien van hun wachtgeld. Daarmee staat de rechtspositie van burgemeesters *de facto* onder druk, terwijl die van groot belang is voor de stabiliteit in het ambt en in het lokaal bestuur.

B. Afhankelijkheid vs. eigenstandigheid en 'boven de partijen' vs. politisering

Er is onder de deelnemers grote consensus over het feit dat de burgemeester een 'hybride figuur' is geworden. Hij is én een Kroonbenoemde, onafhankelijke functionaris met eigenstandige bevoegdheden én een sterk afhankelijke, politiek gekozen functionaris. De brugfunctie die een burgemeester vervult tussen college en raad is daar een uiting van.

Over het antwoord op de vraag hoe die situatie beoordeeld moet worden, lopen de meningen sterk uiteen. Voor de één is die hybriditeit van grote waarde voor het ambt, omdat ze de burgemeester in staat stelt in verschillende gremia gezag te ontwikkelen. Volgens de ander hebben veel burgemeesters als gevolg van die hybriditeit juist te maken met rolconflicten, die maken dat ze tussen wal en schip dreigen te vallen en klem dreigen te komen zitten tussen de verschillende verwachtingen die aan hen gesteld worden. De term 'bestuurlijke randgroepjongere' die Bram Peper ooit bezigde, vindt echter helemaal geen weerklank. Politiek-bestuurlijk en maatschappelijk speelt de burgemeester, als 'kristallisatiepunt', een zeer wezenlijke rol. Ook zouden veel burgemeesters uitstekend invulling kunnen geven aan die rol.

De hybriditeit die desondanks in het ambt besloten ligt, maakt wel dat een burgemeester een evenwichtskunstenaar moet zijn, omdat hij een balans moet vinden tussen verschillende verwachtingen. De moeilijkheid hiervan wordt onder andere concreet zichtbaar op het punt van visievorming. Het vormen van een inhoudelijke visie is volgens de meeste deelnemers geen taak of verantwoordelijkheid van een burgemeester: "Daar gaat hij niet over". Veel burgemeesters zouden zich daar ook niet verantwoordelijk voor voelen. Tegelijk wordt, zeker in kleine gemeenten, wel van burgemeesters verwacht dat zij de lijnen uitzetten. Zeker maatschappelijk bestaat de verwachting dat de burgemeester de lijnen uitzet; die verwachting heeft geen gelijke tred gehouden met de ontwikkeling van het ambt. De burgemeester moet daartussen echter wel een werkbaar midden vinden. De persoonlijkheid van een burgemeester en de manier waarop hij het initiatief neemt, bepalen volgens de inwoners of er ook de ruimte is in om een inhoudelijke visie neer te leggen. De formele positie die een burgemeester heeft kan hem daarbij wel een zekere kracht geven, maar hij mag deze in feite nooit gebruiken, omdat dat afbreuk doet aan zijn gezag.

Een vergelijkbare situatie doet zich voor op het punt van integriteitsbewaking. Als een burgemeester op een verstandige manier met dit vraagstuk omgaat, dan wordt geaccepteerd dat een burgemeester op dit terrein zijn rol pakt. Volgens de deelnemers ligt er ook een bijzondere verantwoordelijkheid voor het bevorderen van een integere bestuurscultuur. Burgemeesters zouden vooral een rol vervullen in het bespreekbaar maken van wat integriteit is. Tegelijk wordt onderkend dat het voor een burgemeester soms moeilijk is de bestuurscultuur te doorbreken. Mede gelet op zijn kwetsbaarheid is het voor een burgemeester een lastige afweging of hij praktijken die wat hem betreft niet door de beugel kunnen aan de orde stelt. Zeker in relatie tot de raad is het voor burgemeesters niet eenvoudig stelling te nemen. Dat vergt lef en bestuurlijke dekking van bijvoorbeeld de CvdK. Volgens een aantal deelnemers vraagt dit om 'aanvullende stevigheid': de belangen van burgemeesters zijn, ook wettelijk, weinig geborgd.

Er is onder de deelnemers overeenstemming over het feit dat het huidige ambt veel van burgemeesters vraagt en hoge eisen stelt aan hun persoonlijke competenties. Bovendien zullen burgemeesters moeten blijven co-evalueren met het ambt. De persoonlijkheid van burgemeesters en hun reflectieve vermogens zijn daarbij doorslaggevend. Dat de omloopsnelheid onder burgemeesters oploopt,

baart de deelnemers in die zin zorgen. Een deel van de burgemeesters blijkt niet met die spanning om te kunnen gaan.

Mede om die reden wordt de vraag opgeworpen of we niet naar een aanvullende vorm van borging van het burgemeesterschap zouden moeten zoeken. Een beroep op alleen de persoonlijke capaciteiten van burgemeesters is gezien de ontwikkeling die het ambt heeft doorgemaakt en de kwetsbaarheid die daarvan het resultaat is, mogelijk niet voldoende. Een mogelijke oplossingsrichting die door één van de deelnemers wordt voorgedragen, is het drastisch terugbrengen van het aantal en de omvang van de verantwoordelijkheden van de burgemeester. Andere deelnemers merken in antwoord daarop dat de burgemeester een zeer wezenlijke rol vervult en zou moeten blijven vervullen in het verbinden van raad en college. Een andere mogelijke oplossingsrichting die door één van de deelnemers wordt voorgedragen is de burgemeester meer invloed te geven op de collegevorming, waarbij ook verwezen wordt naar het wetsvoorstel daarover. De noodzaak van dat voorstel wordt echter deels in twijfel getrokken, omdat veel burgemeesters al de persoonlijke effectiviteit zouden hebben de benodigde invloed uit te oefenen en tegelijkertijd gepaste terughoudendheid zouden betrachten. De discussie wordt afgesloten met de opmerking dat een aanzienlijk aantal burgemeesters geen goede voorzitter is. Die stelling vindt weerklink onder de aanwezigen.

C. Raadsvoorzitter vs. bestuurder

Onder de deelnemers is consensus over het feit dat het gecombineerde voorzitterschap van de burgemeester een belangrijke functie heeft in het lokaal bestuur in het leggen van een verbinding tussen raad en college. Het is daarbij zowel een inherent kracht als een inherent zwakte in het ambt.

Tegelijkertijd herkennen de deelnemers het beeld dat burgemeesters zich niet zelden terughoudend opstellen ten opzichte van de raad, hoewel ook hier de rol van de burgemeester sterk situationeel bepaald wordt. Volgens een aantal deelnemers heeft de griffie zich bijvoorbeeld sterk ontwikkeld en heeft dat ook bijgedragen aan de kwaliteit van het lokaal bestuur. Tegelijk zouden burgemeester en griffie in een aantal gemeenten te sterk uit elkaar zijn gegroeid en zou er behoefte zijn aan nieuwe vormen van verbinding.

Aan de burgemeester wordt een belangrijke rol toegekend bij het “tot volle wasdom brengen van de schakels tussen de burgemeester, de gemeentesecretaris en de griffie”. In het samenspel tussen deze drie actoren speelt de burgemeester een belangrijke rol. Een burgemeester zou bijvoorbeeld de door de deelnemers gesignaleerde bureaucratisering van de politiek kunnen aankaarten, in de zin dat planningslijsten en werkschema's gesteund door de griffie een steeds belangrijkere rol zijn gaan spelen in de raad in plaats van het politieke debat. Ook zou de burgemeester een verantwoordelijkheid hebben in het begeleiden van de voorbereiding op de verkiezingen, zonder daar overigens al te proactief in op te treden.

D. Afhankelijkheid vs. eigenstandigheid: politiek-bestuurlijk

De huidige aanstellingswijze heeft de burgemeester kwetsbaar gemaakt: “De gemeenteraad wil niet duurzaam getrouwd zijn met dezelfde bestuurder, constateer ik steeds meer.”, aldus een van de deelnemers. In het gesprek worden verschillende mogelijkheden besproken om de stabiliteit van de positie van de burgemeester te vergroten, omdat daar behoefte aan lijkt te zijn. Daarbij wordt niet in eerste plaats naar institutionele wijzigingen gekeken, maar eerder naar nieuwe manieren van werken.

Één daarvan, die brede weerklink vindt, is het streven naar verbreding van de voeding van een vertrouwenscommissie bij benoeming en zeker ook herbenoeming van de burgemeester. Wethouders, maar ook andere politiek-bestuurlijke actoren uit de omgeving van de burgemeester zoals de

gemeentesecretaris en de officier van justitie, zouden input aan de vertrouwenscommissie moeten kunnen leveren. Ook de mogelijkheid om vertegenwoordigers uit het maatschappelijk middenveld te betrekken wordt genoemd. Tegelijkertijd wordt het hoofdschap van de gemeenteraad in dezen niet bediscussieerd. Het is daarom de vraag of dergelijke praktijken, voor zover ze nog niet bestaan, verder zouden moeten worden geïnstitutionaliseerd.

Een aantal andere mogelijkheden om de stabiliteit van de positie van de burgemeester te vergroten dat wordt besproken, heeft betrekking op de zittingsduur. Zo wordt de mogelijkheid geopperd om de zittingsduur te beperken tot een maximum van twee periodes of zelfs één periode van zes jaar, wat mogelijk de politieke volatiliteit die met de herbenoeming gepaard gaat weg zou nemen. Een andere mogelijkheid die wordt geopperd, is benoeming voor onbepaalde tijd, waarbij het aan de gemeenteraad is te bepalen wanneer hij toe is aan een nieuwe burgemeester.

In alle modellen wordt het belang van de functioneringsgesprekken benadrukt. Een burgemeester zou de drempel voor kritiek zo laag mogelijk moeten maken om ook echt te weten hoe de raad en anderen zijn functioneren beoordelen, en raden zouden getraind moeten worden in het voeren van goede functioneringsgesprekken. De deelnemers opperen de mogelijkheid de raad(scommissie) beter te equiperen bij het voeren van functioneringsgesprekken. De CvdK zou de raad bijvoorbeeld zo nodig extra ondersteuning kunnen bieden. Tegelijk wordt ook vastgesteld dat de herbenoeming meer en meer een 'open kwestie' is geworden.

g) Verslag focusgroep 'Ervaringen van burgemeesters met het ambt'

4 november 2013, 13:30-16:00
ISVW, Dodeweg 8, 3832 RD Leusden

In dit gesprek stonden ervaringen met het burgemeestersambt centraal. Op basis van de voorlopige onderzoeksresultaten is ter voorbereiding op het gesprek een aantal centrale thema's benoemd dat betrekking had op het ambt (zie de gespreksnotitie). Deze zijn met de deelnemers besproken en bediscussieerd. Dit document biedt een weerslag van de discussie. De opvattingen hieruit zijn niet noodzakelijk representatief voor de opvattingen van de alle Nederlandse burgemeesters. Wel geven ze duiding aan de voorlopige onderzoeksresultaten en larderen ze deze met ervaringen van burgemeesters.

In het voorstelrondje kregen de deelnemers de kans een voor hen kenmerkende ervaring naar voren te brengen. De burgemeesters benoemden daarbij verschillende ervaringen en dilemma's. Zo werden integriteitskwesaties enkele keren genoemd. Daarbij horen de 'grote' zaken, zoals burgemeesters die in hun gemeente met BING onderzoek te maken hebben gehad, maar ook vragen over hoe burgemeesters om dienen te gaan met giften. Een andere deelnemer benoemt vooral de rol van de media en de manier waarop gemeenteraadsleden en collegeleden daarop reageren en zich daar ook enigszins door laten leiden. Een ander noemt de mate waarin een burgemeester beleidspartefeuilles toegewezen krijgt. Het gebeurt ook vaak dat burgemeesters dat zelf opzoeken, aldus een van de deelnemers, die ook erkent dat dit de nodige risico's met zich meebrengt. Een laatste onderwerp is dat van een (hoopopgeleide of welvarende) actieve samenleving. Inwoners nemen niet alles meer klakkeloos aan. Dat is een goede ontwikkeling, maar in sommige buurten staan de advocaten klaar om bij een conflict in te grijpen, wat het werk van een bestuurder er niet altijd eenvoudiger op maakt.

A. Waarden

Het eerste onderwerp dat aan de orde komt, betreft de waarden waaraan de burgemeesters de hoogste prioriteit toekennen. Onafhankelijkheid wordt als een groot goed beschouwd. Één van de burgemeesters vindt dat een waarnemend burgemeester zelfs nog onafhankelijker kan functioneren dan een 'gewoon' benoemde burgemeester. Een enkeling waarschuwt voor de geringere juridische kennis van burgemeesters: "Voldoende gevoel voor en kennis van het staats- en gemeenterecht ontbreken nog wel eens en zouden tot het basispakket van burgemeesters moeten behoren." Niet iedereen is het daar echter mee eens of deelt die ervaring.

De rol van burgemeester als burgervader of burgermoeder spreekt voor de aanwezigen tot de verbeelding. De term valt ook opvallend vaak als het gaat over wat een burgemeester is of moet zijn. Andere taken of rollen, zoals in de handhaving, zijn ook meer een 'taak'. Daar ben je enkele uren per week mee bezig. Burgervader of -moeder ben je 24 uur per dag. Bij die rol worden vooral waarden genoemd als 'boven de partijen staan' en 'verbinden'. Er is in de samenleving ook steeds meer behoefte aan deze rollen, aldus de deelnemers.

Ten aanzien van de rol 'visieontwikkeling', die ook in de enquête genoemd wordt, zijn de burgemeesters terughoudender. "Ik draag feiten aan en voer beslissingen uit, maar de beslissingen zelf zijn aan de politiek." Dit blijkt een breed gedeelde opvatting, al erkent iedereen dat burgemeesters verre van invloedloos zijn in de koers van hun gemeente. Op andere manieren spelen zij daar dus zeker wel een rol in.

Een laatste in de enquête wat minder gewaardeerde rol is die van ombudsman (of –vrouw). Waarschijnlijk komt dat, aldus één van de burgemeesters, dat een ombudsman meer ‘oordelend’ is. De rol van burgervader of –moeder rol suggereert een luisterende en meer aansprekende rol. Vandaar dat de rol van ombudsman in de enquête wellicht wat minder vaak is genoemd.

B. Openbare orde en veiligheid

Uit de enquête volgt dat burgemeesters over het algemeen tevreden zijn over de huidige bevoegdheden en er niet meteen veel meer wensen. De huidige taken worden enerzijds positief gewaardeerd, maar anderzijds blijkt uit de enquête ook dat de burgemeesters niet in meerderheid voor een (nog) grotere rol op het terrein van openbare orde en veiligheid zijn. De deelnemers kunnen dat wel verklaren. “We moeten ook geen ‘super sheriff’ worden,” aldus een van de deelnemers, die bijval krijgt van een ander: “Laten we eerst de huidige taken maar eens goed uitvoeren”. Wel wordt door de deelnemers onderkend dat in grotere gemeenten misschien wel de behoefte is aan meer taken rondom openbare orde en veiligheid. De rol van regionale samenwerking wordt ook gewaardeerd. De veiligheidsregio en andere gemeenten kunnen soms behulpzaam zijn op het terrein van openbare orde en veiligheid.

C. Collegevorming

De burgemeesters in de enquête geven aan adviseur te zijn bij collegevorming. Dat is iets om over door te praten.

De deelnemers zijn daar uitgesproken over. Ze zijn adviseur, ‘maar niet inhoudelijk’. Dat strookt niet met de rol van een burgemeester. In de praktijk blijkt echter dat de scheidslijn tussen op de hoogte blijven en meedenken ook weer niet heel scherp te trekken is. Burgemeesters benadrukken de rol van continuïteit, wat volgens hen bij uitstek een rol voor de burgemeesters is. “Ik wil er natuurlijk wel in gekend worden als er grote kenteringen op komst zijn.” Op die manier is een rol van de burgemeester natuurlijk wel van belang. Daarnaast slaat ‘continuïteit’ ook op de rol van het college. Een enkele burgemeester geeft aan een stabiel college te willen en zal daar proberen aan bij te dragen.

D. De gemeenteraad en de Commissaris van de Koning

De relatie tussen raad en burgemeester is wezenlijk veranderd. Veel deelnemers kunnen behoorlijk wat namen van vertrokken burgemeesters noemen. De betreffende burgemeesters zijn “echt niet allemaal vertrokken omdat ze allemaal zo slecht functioneerden”. Conflicten, ook waar de burgemeester bij betrokken is, worden momenteel sneller uitvergroot. Daar spelen onder andere de media een rol in. De deelnemers zouden willen dat in dat soort gevallen de minister vaker steviger achter de burgemeester gaat staan. Die rol wordt momenteel echter eerder door (enkele) Commissarissen van de Koning opgepakt. “Je hebt een CdK nodig die ervoor gaat staan”. Burgemeesters ervaren in de manier waarop de Commissarissen dat oppakken echter nog wel de nodige verschillen.

Over de herbenoeming van burgemeesters zijn de meningen verdeeld. “Het is een illusie dat je bij goede beoordeling automatisch verlengd wordt,” aldus een van de deelnemers. “De samenleving is daarvoor te veel veranderd”. Enkele andere burgemeesters zijn het daar niet mee eens, zeker niet als er geen signalen zijn dat een burgemeester slecht functioneert. Wel is iedereen het erover eens dat het de verantwoordelijkheid van de gemeenteraad is om een burgemeester één of twee jaar voor het eind van de periode te informeren als de raad met een andere burgemeester verder wil. Dan kan de burgemeester daarop anticiperen. “Goede feedback en functioneringsgesprekken zijn daarbij ook heel belangrijk”.

h) Verslag focusgroep 'De toekomst van het burgemeestersambt'

6 november 2013, 13:30-16:00
ISVW, Dodeweg 8, 3832 RD Leusden

In dit gesprek stond de toekomst van het burgemeestersambt centraal. Op basis van de voorlopige onderzoeksresultaten zijn ter voorbereiding op het gesprek vijf thema's benoemd (zie de gespreksnotitie). Deze zijn, in deelgroepen of plenair, met de deelnemende burgemeesters besproken en bediscussieerd. Dit document biedt een weerslag van de discussie. De opvattingen hieruit zijn niet noodzakelijk representatief voor de opvattingen van alle Nederlandse burgemeesters. Wel geven ze duiding aan de voorlopige onderzoeksresultaten en laderen ze deze met ervaringen van burgemeesters.

A. Burgemeester en politisering

De deelnemers herkennen het (voorlopige) resultaat uit de enquête, waarin een meerderheid van de burgemeesters aangeeft dat de waarden van hun politieke partij tot uitdrukking komen in zijn of haar functioneren. Die waarden draag je immers als persoon met je mee: "Als je jarenlang een bepaalde partijpolitieke signatuur hebt gehad en die ook altijd hebt uitgedragen, dan moet je er, denk ik, gewoon zuiver in zijn, en ik denk dat burgemeesters daar nog het sterkst in zijn, erkennen dat ze dat niet zomaar van zich af kunnen schudden." Dat is voor de deelnemende burgemeesters iets anders dan dat zij die waarden ook *uitdragen*. Burgemeesters moeten er bij uitstek voor waken dat dit niet gebeurt. Als burgemeester sta je boven de partijen en dat betekent in de eerste plaats dat je op eenzelfde manier open staat richting alle politieke partijen. Desalniettemin ervaren burgemeesters op dit punt een zekere interne spanning.

Die spanning manifesteert zich bij uitstek wanneer een burgemeester in het college, waarin hij zich over het algemeen aansluit bij de meerderheid, beslissingen moet accepteren die botsen met zijn persoonlijke waarden. De algemene lijn daarbij is desalniettemin dat dat de burgemeester eigenlijk niet uit zou moeten maken. Ook als het college zou bestaan uit wethouders die er wezenlijk andere waarden op nahouden, zou de burgemeester daarmee moeten werken. Het is dan de uitdaging dit soort situaties toch tot 'een goed einde' te brengen.

Voor de deelnemers ligt er echter wel een grens bij beslissingen die raken aan de integriteit van het bestuur. Dan ontstaat er een ingewikkelde spanning. Enerzijds zou een burgemeester dan zijn conclusies moeten trekken, anderzijds heeft een burgemeester de verantwoordelijkheid om gevallen als deze bespreekbaar te maken en aan te pakken. De deelnemers erkennen de moeilijkheidsgraad hiervan, maar zijn van mening dat een burgemeester niet te snel zijn biezen moet pakken.

Overigens betekent het boven de partijen staan niet noodzakelijk dat een burgemeester zich alleen met het proces en niet met de inhoud mag bemoeien. Een burgemeester heeft immers ook een verantwoordelijkheid voor de coördinatie van het beleid. Wel moet een burgemeester terughoudend zijn als het om de inhoud gaat. De geloofwaardigheid van de bestuurder speelt hierbij een grote rol. Een burgemeester die niet meer geloofwaardig boven de partijen kan staan, verliest zijn gezag.

Een aantal burgemeesters ervaart een grotere spanning en een groter risico ten aanzien van het gecombineerde voorzitterschap van raad en college. Die combinatie kan een spagaat opleveren die een aantal burgemeesters ook heeft ervaren. Andere burgemeesters ervaren minder problemen: "Modelmatig klopt het niet dat je als burgemeester tevens voorzitter van de raad bent, je bent toch veel eerder voorzitter van het college. In de praktijk vind ik het juist leuk dat je beide bent en werkt het

gewoon goed. Het is juist leuk om de schakel te kunnen zijn tussen die twee gremia.” In tijden van verkiezingen wordt de spanning overigens soms wat groter, maar een burgemeester kan zich dan wat terugtrekken uit het politiek-bestuurlijke spel.

De spanning tussen de rol van de burgemeester in de raad en de rol van de burgemeester in het college uit zich het meest concreet als de burgemeester inhoudelijke portefeuilles heeft. Toch hebben bijna alle burgemeesters inhoudelijke portefeuilles, soms omdat ze die graag op zich nemen, soms omdat ze de enige voltijds bestuurder zijn en soms omdat het ze door het college gegund of opgedrongen wordt. Burgemeesters gaan heel verschillend om met het aannemen van inhoudelijke portefeuilles. Burgemeesters maken over het algemeen een inschatting van wat zij ‘vinden kunnen’. De uitkomst van een dergelijke inschatting heeft zowel met zijn of haar persoonlijkheid te maken, als met de bestuurscultuur in een gemeente. De deelnemers hebben overigens geen eenduidige definitie van wat een inhoudelijke portefeuille is. Wel is er overeenstemming over het feit dat (integrale) veiligheid een portefeuille is waarover politiek debat mogelijk moet zijn. Als het in de raad om deze taken gaat, dragen veel burgemeesters dan ook tijdelijk de voorzittershamer over. Ook wordt op dit terrein, evenals op een terrein als personeelsbeleid, verbreding gezocht bij andere wethouders en/of de gemeentesecretaris, die “echt boven de partijen” zou staan.

Wel wordt herkend dat inhoudelijke portefeuilles het risico in zich dragen dat de burgemeester speelbal wordt van de wethouders en van de politiek in de raad. “Vroeg of laat wordt alles politiek.” Het ambt zou daarin ook wezenlijk veranderd zijn: er ligt minder ruimte voor inhoudelijk politiek leiderschap van de burgemeester. Tegelijkertijd politiseren ook de portefeuilles die traditioneel bij de burgemeester liggen. Een burgemeester zal zijn handelen daarom voortdurend aan de situatie moeten aanpassen.

B. Toekomstige rollen van de burgemeester

De deelnemers herkennen de in de gespreksnotitie gesignaleerde spanning tussen de wens om ook in de toekomst de eigenstandigheid en de onpartijdigheid van de burgemeester overeind te houden en de wens de burgemeester een grotere bestuurlijke rol te geven. Die spanning zou nu ook al integraal onderdeel uitmaken van het ambt: “De burgemeester is in beginsel, door definiëring in de wet, hartstikke schizofreen: voorzitter van het college, voorzitter van de raad, voorzitter van de driehoek en nog een eigen bestuursorgaan. (...) Dat je in staat bent die rollen te scheiden is elementair aan het burgemeesterschap.”

Deze ambiguïteit, die de komende jaren naar verwachting zal toenemen omdat de burgemeester op steeds meer beleidsterreinen een dubbelrol zal gaan spelen, wordt echter niet als problematisch ervaren. Sterker nog, het wordt wezenlijk geacht om die spanning te behouden, omdat juist de hybride positie van de burgemeester hem in staat stelt de verbindende rol te spelen die hij politiek-bestuurlijk en maatschappelijk geacht wordt te spelen.

De inhoudelijke rol die de burgemeester speelt wat betreft de bestuurlijke coördinatie, maakt dat de burgemeester de spin in het web is en blijft. Vanuit die rol, die hij invulling geeft door zich juist aan de onbetrouwbaar geworden politiek te onttrekken, kan de burgemeester het maatschappelijke ankerpunt blijven dat hij nu is. De burgemeester heeft een onafhankelijke statuur nodig en moet in de snel veranderende samenleving een stabiele factor in het lokaal bestuur zijn, waar hij als rustpunt, ultieme beroepsinstantie en vertrouwenspersoon fungeert. Daarvoor moet de burgemeester ook functioneel in verbinding staan met de verschillende partijen in politiek en samenleving.

De verwachting dat de burgemeester ondanks die grote bestuurlijke rol en zijn bevoegdheden, die ook onderdeel zijn van het politieke spel, zijn onafhankelijkheid kan bewaren is historisch zo gegroeid. Burgemeesters kunnen volgens de deelnemers goed aan die verwachting (blijven) voldoen.

Tegelijkertijd zou er volgens de gespreksdeelnemers niets mis gaan als de burgemeester in de toekomst een kleinere bestuurlijke rol zou krijgen. Hoewel het ambt hierdoor voor een aantal burgemeesters minder aantrekkelijk zou worden, zou het de rol van burgemeester als neutrale beroepsinstantie ten goede kunnen komen. Dat wordt onderstreept door de aanwezige burgemeesters die liever geen inhoudelijke portefeuilles hebben. In een situatie van moeizame bestuurlijke verhoudingen vraagt die onafhankelijkheid volgens hen mogelijk wel een zekere doorzettingsmacht, bijvoorbeeld ten aanzien van integriteit. Anderen betwijfelen of die doorzettingsmacht ook feitelijk gestalte kan krijgen.

C. Gezagsbronnen

Uit de enquête blijkt dat het gezag van een burgemeester voortkomt uit een combinatie van zijn positie boven de partijen en zijn persoonlijke leiderschapstijl. Dit wordt door de deelnemers herkend. "Het gezag van een burgemeester zit verborgen in een merkwaardige paradox. Die paradox is de combinatie van je autonome houding (...), de afstand waarin je benoemd bent, Kroonbenoemde burgemeester van buitenaf met bestuurlijke ervaring. Dus autonomie èn betrokkenheid. Je moet van niemand zijn en van iedereen." Een burgemeester moet persoonlijk sterk betrokken zijn bij de samenleving tot op het niveau van het individu en tegelijkertijd een onafhankelijke positie innemen ten aanzien van allerhande politiek-bestuurlijke en maatschappelijke actoren.

Daarbij helpt het dat een burgemeester van buiten komt en nog altijd kan rekenen op een zekere mate van natuurlijk gezag, waarvan overigens wordt gesteld dat het in grootstedelijke gemeenten kleiner zou zijn. Wel moet een burgemeester dat gezag nog waarmaken. Ondanks het feit dat de enquêteresultaten aangeven, dat de Kroonbenoeming voor burgemeesters vrijwel geen gezagsbron is, wordt wel gesteld dat de Kroonbenoeming politiek en maatschappelijk steun biedt aan het gezag van een burgemeester.

De deelnemers menen dat de burgemeester anno 2013 sneller aan gezag verliest. Een risicofactor daarbij is dat de burgemeester steeds vaker de politiek in wordt getrokken, waardoor het moeilijk wordt om de positie boven de partijen te behouden. Dat geldt zeker voor de inhoudelijke portefeuilles van de burgemeester en zijn taken rondom openbare orde en veiligheid. Bij deze portefeuilles is het ook moeilijker de rol van ombudsman te vervullen. Rondom de OOV portefeuille zou volgens een enkele burgemeester een wethouder veiligheid kunnen helpen: het politieke deel en het apolitieke deel van de veiligheidsportefeuille kunnen dan worden gescheiden. Andere burgemeesters zien daar weinig heil in. Overigens maakt het ook groot verschil hoe een gemeenteraad zich opstelt. Daarnaast is de burgemeester afhankelijk van een goede relatie met de politieorganisatie en van goede ambtelijke ondersteuning.

Volgens de deelnemers wordt het als gevolg van deze ontwikkelingen naar de toekomst toe aanzienlijk lastiger voor burgemeesters om hun positie boven de partijen te behouden. Het zoeken van verbreding in de portefeuilles richting de wethouders kan een oplossing bieden. Dat neemt niet weg dat het bij de burgemeester neerleggen van een portefeuille ook voordelen kan hebben, bijvoorbeeld het depolitiseren van de portefeuille.

De deelnemers vinden in algemene zin dat ze voldoende ruimte krijgen om zich wat betreft de portefeuilles buiten de politiek te houden, al zijn ze voor die ruimte in hoge mate afhankelijk van de collegevorming. Burgemeesters opereren hierin proactief, bijvoorbeeld door aan te geven dat ze een bepaalde portefeuille maar één periode willen hebben of bepaalde portefeuilles niet willen, zodat ze altijd weer terug kunnen naar hun onafhankelijke positie. Toch beperkt een inhoudelijke portefeuille vrijwel altijd de onafhankelijkheid van de burgemeester, bijvoorbeeld als hij of zij wil bemiddelen in het college. Door geen inhoudelijke portefeuilles te ambiëren, proberen burgemeesters hun onderscheidende kracht te behouden. Voor een aantal geldt dat ook voor een portefeuille als intergemeentelijke samenwerking.

Vanuit dit perspectief wordt sceptisch aankeken tegen het wetsvoorstel om de burgemeester tussentijds te informeren over de collegevorming. Burgemeester zouden, voor zover nodig, in de praktijk al genoeg gezag hebben om invloed uit te oefenen. Ze wensen ook niet zo zeer meer invloed, zeker niet op de inhoud. Burgemeesters geven wel aan de voorkant van het proces (informeel) aan wat hun verwachtingen en wensen zijn. In gevallen dat burgemeesters niet de gezagspositie hebben om invloed uit te oefenen, zal deze wetswijziging ze ook niet helpen, zo is de veronderstelling. “Het laat, volgens mij, zien dat men in Den Haag bezig is met de verkeerde dingen.”

Het wetsvoorstel bestuurlijke integriteit wordt vanuit het perspectief van onafhankelijkheid positief beoordeeld. Wel ontbreekt volgens een aantal burgemeesters het instrumentarium. Dat zou afbreuk kunnen doen aan het gezag van een burgemeester. Het is daarom voor burgemeesters belangrijk dat ze vroegtijdig en voortdurend aandacht hebben voor integriteit en op dat terrein eerst hun gezag verdienen door moreel leiderschap te tonen. Tegelijkertijd wordt erkend dat het desondanks lastig wordt, als het thema integriteit ‘politiek’ wordt. Volgens de deelnemers zou een gekozen burgemeester op dit punt grote risico’s met zich mee kunnen brengen.

D. De burgemeester in het politieke landschap

Hoewel er wat betreft de mate van fragmentatie grote verschillen zijn tussen gemeenten, maken de deelnemende burgemeesters zich wel zorgen over de fragmentatie, zeker met het oog op de komende verkiezingen. Tegelijk stellen zij zich hierin terughoudend op. Illustratief daarvoor is de opmerking: “Mijn taak in de raad is vooral op de klok kijken en streng te zijn in ieders spreektijd.”

Vaak is fragmentatie het gevolg van verslechterde persoonlijk verhoudingen in de raad en dat is niet het terrein van de burgemeester. Daar waar de burgemeester in relatie tot de raad zich proactiever opstelt, gaat dat meestal over zaken als de cultuur en de procedures. Het doel is dan over het algemeen de stabiliteit en continuïteit te bevorderen.

In het college treedt de burgemeester actiever op als teamleider, maar ook daar is hij sterk afhankelijk van personen. Inhoudelijk volgt de burgemeester in het college over het algemeen de meerderheid dan wel de portefeuillehouder.

E. Aanstellingswijze

Is de huidige legitimatiebasis voor de burgemeester voldoende om met de eerder in de discussie vastgestelde spanningen en met toenemende fragmentatie, vervreemding en populisme om te gaan? Het antwoord op die vraag hangt volgens de deelnemers sterk samen met eventuele stelselwijzigingen. Een andere aanstellingswijze van de burgemeester zou vragen om een wezenlijk andere staatsinrichting van het lokaal bestuur en zou ook vragen om een heel ander type bestuurders.

Een aantal van de deelnemers stelt zich op het standpunt dat de huidige legitimatiebasis volstaat om de geconstateerde uitdagingen het hoofd te bieden. Wel stelt de huidige legitimatiebasis hogere eisen aan de burgemeester. Dat zou maken, dat steeds minder mensen geschikt zijn voor het ambt. Een aantal andere deelnemers vindt de huidige legitimatie te beperkt wanneer aan de geconstateerde uitdagingen tegemoet moet worden gekomen. De doorslaggevende rol van de gemeenteraad bij herbenoeming is daarin een belangrijke factor, omdat dat de burgemeester afhankelijk maakt van de politieke wil en de politieke verhoudingen van de dag.

Er wordt door de deelnemers desalniettemin waarde gehecht aan de rol van de gemeenteraad bij de benoeming en herbenoeming. De (unanieme) steun van de gemeenteraad versterkt de positie van de burgemeester. Volgens een enkele burgemeester is de democratische legitimatie die voortkomt uit de voordracht van de gemeenteraad “de redding van het instituut van burgemeester binnen de huidige

context". De rol van de gemeenteraad bij herbenoeming zou de burgemeester ook scherp houden, al wordt erkend dat er bij de herbenoeming soms ook andere dingen een rol spelen dan het oordeel over het functioneren alleen. Dat laatste mechanisme, dat gekenmerkt kan worden door politiek opportunisme, maakt dat de deelnemers zich zorgen maken over hun herbenoeming. Dat mechanisme wordt door een aantal deelnemers als onwenselijk beschouwd. Andere vinden het bij het huidige ambt horen, hoewel ook zij zich herkennen in de stelling dat de gemeenteraad zelf aan legitimiteit heeft verloren.

De mogelijkheden van de Commissaris van de Koning om in zulke gevallen van conflict tussen burgemeester en raad steun te bieden aan de burgemeester worden zeer gering geschat. Een aantal van de deelnemende burgemeesters zou graag zien dat de CvdK erop aanstuurt dat raden zich in de voorbereiding op de herbenoeming goed laten informeren. Ook zouden sommige in het geval van conflict tussen burgemeester en raad ook in formele zin willen kunnen opschalen naar de CvdK.

Naast de voordracht van de gemeenteraad, wordt ook de Kroonbenoeming door sommige als een belangrijk onderdeel van de legitimatiebasis gezien. Andere deelnemers trekken het belang daarvan als zodanig in twijfel. Het zou volgens hen eerder gaan om een psychologisch effect dat burgemeesters zelf ondervinden, of het verschil zou eerder zitten in het feit dat je als burgemeester van buiten komt. In alle gevallen vinden de deelnemers niet dat de Kroon in de toekomst weer een doorslaggevende rol zou moeten gaan spelen in de benoeming.

Naar de toekomst toe beschouwen burgemeesters, zo blijkt uit de enquête, de door de raad gekozen burgemeester als de meest waarschijnlijke aanstellingswijze. Volgens een aantal deelnemers zou dat de maatschappelijke interesse in de politiek kunnen vergroten, terwijl andere deelnemers zich afvragen of er behoefte is aan de verdere stelselwijzigingen die verkiezing door de raad zou vragen. De door één van de deelnemers ingebrachte overtuiging dat ook een door de raad gekozen burgemeester boven de partijen kan staan, vindt lang niet bij iedereen weerklank.